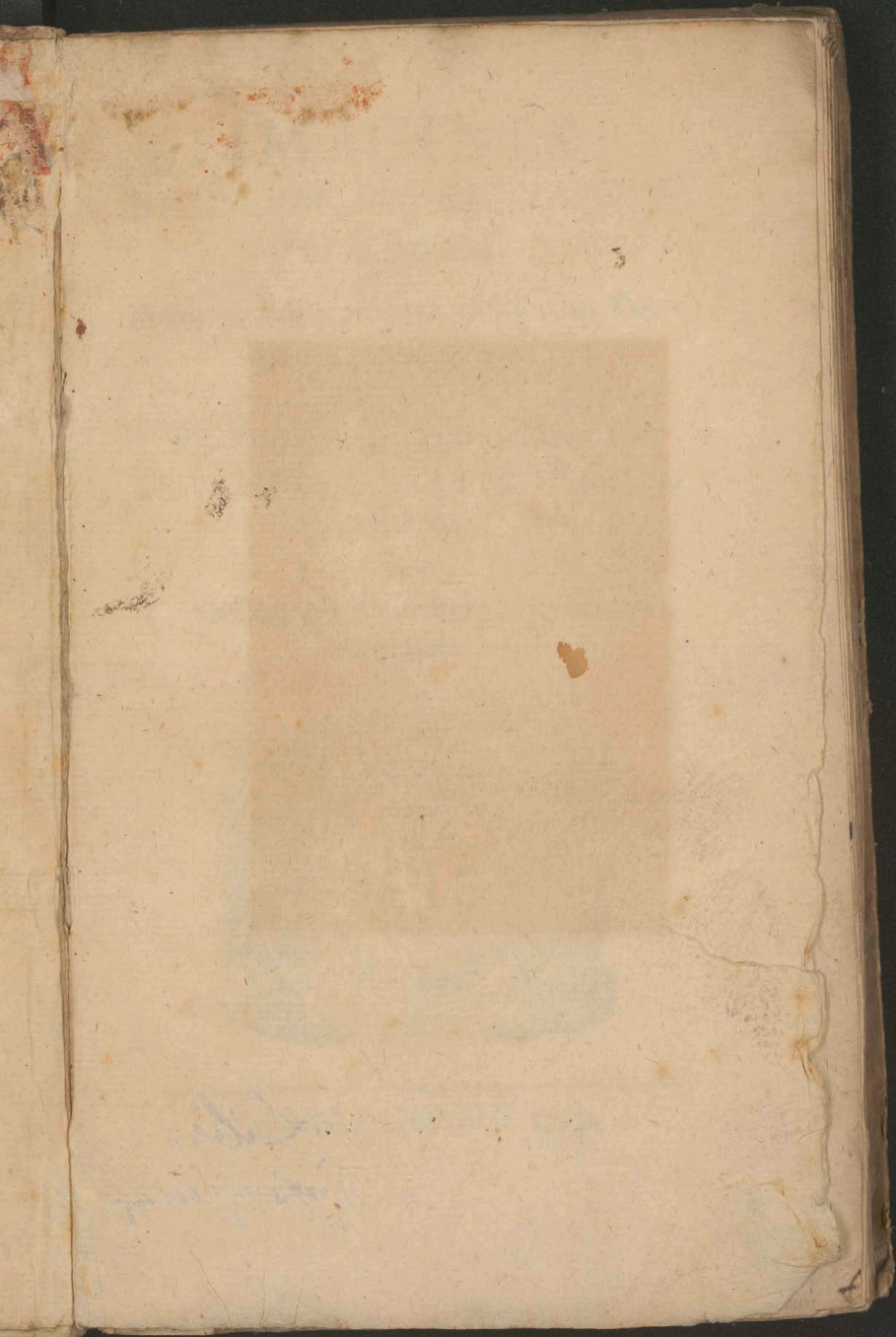

Hist. 40.

38 - VIII. 9.

VI. f. 93.

Libes
inscriptus

IMAGINES
PRINCIPUM, REGUMQUE
POLONIÆ

Politicis dogmatibus, phalerisq; Pòë-
tarum adumbratæ:

Nuper

THESIBUS PHILOSOPHICIS
à R.P. CAROLO BARTOLT Soc: JESU
appensæ,

nunc

Typis Collegii Brunsvbergensis Soc: JESU
recusæ.

ANNO DOMINI 1727.

Libellus hic Imaginum Principum,
Regumq; Polonia reimprimatur.

MICHAEL REMIGIUS LASZEWSKI
Custos Canonicus & Administrator
Varmiensis.

Fraunburgi 3. Augusti
Anno 1721.

BIBLIOTH. UNIV.

JACELLONICAE

19490.T

UNIV. LIBRARY

PROLOQUIUM.

Ridericus Imperator, iconem Ferdinandi Progenitoris sui è collo pendulam gestans, illis se identidem animabat vocibus: *Expergiscere tandem, expergiscere ad tacitas has voces Friderice, & aliquid dignum Ferdinandi Filiò aggredere.*

Græca Respublica suorum Principum sculpebat Imagines, refert Rosinus l. 7. antiquit. Roman: c. 31. p. 1153. Ut scilicet (ait Aurelius Cassiodorus l. 6. epist. 7.) *Imago Principum, subjectos videretur pascere per commercium.*

Veluti simulacra quædam spirantia & actiuosa, Majorum vitas respicere oportet; probaq; illorum opera imitando, sua facere. *Basil. Sel.*

Nullum præceptum, documentum

nullum, res nulla, majore charactere
imprimi potest; quàm exemplum &
mores patrii. Hi sunt quasi leges, quæ
aptantur & conveniunt actionibus, di-
scuntur oculis, inscribuntur animo. *Em-
man: Thesaurus l. 19. capitulo 2. p. 764. in
Philos: Morali.*

In actis Prædecessorum prudens in-
venit; unde sapientior fiat: bellator re-
perit, unde animi virtute roboretur. *Cas-
siod.* Hinc Julius Cæsar conspiciatus in
Sicilia Imaginem Alexandri Magni, &
gestorum ejus, dum in lacrymas solve-
retur; causam lacrymarum reddidit:
*quòd ea etate, qua Alexander orbem ferè
totum debellaverit; nihil adhuc gloriosum
fecerim.*

Scribe laudes Marij, atq; Annibalis,
vel alterius Ducis optimi, vitâ functi;
& dic, quid fecerit; ut nos eum imite-
mur. *Poscen: Niger ad Spartian.* Scripse-
runt Athenæ calamô; postquam scri-
pisset ferrô Miltiades Atheniensium
Dux, in cervicibus sexcentorum mil-
lium Persarum, à suis millibus unde-
cim profligatorum victorias: quæ adeo
magni illius imitatoris Alexandri inci-
tave-

❁ ○ ❁

taverant animum; ut multas insomnes
duxerit noctes, inquiens: *me Miltiadis*
trophæa dormire non sinunt. Emman: The-
saurus ibidem p. 766.

Optimi Oratores sunt Majorum ex-
empla. Habent & facta suas lingvas,
ac tacitâ quâdam eloquentiâ ad quid-
vis citiùs & certius impellunt; quàm
ullus sermo. Scilicet

Segniùs irritant animos demissa
per aures;
Quàm quæ sunt oculis subjecta
fidelibus.

Comptonus in Prometheus Christian.
disp. 9. cap. 2. & 3.

Libet-

*SERIES PRINCIPUM, &
REGUM POLONIÆ.*

1. Lechus I.	<i>fol. I.</i>
2. Vifimirus.	5
3. Palatini duodecim.	9
4. Cracus.	12
5. Lechus II.	16
6. Venda.	17
7. Premislaus feu Lesco I.	20
8. Lesco fraudulentus.	24
9. Lesco II.	26
10. Lesco III.	29
11. Popielus I.	31
12. Popielus II.	34
13. Piaftus.	37
14. Zemovitus.	40
15. Lesco IV.	43
16. Zemomislus.	47
17. Miecislus I.	49
18. Boleslaus Chrobri I. R.	52
19. Miecislus II.	58
20. Cafimirus I.	61
21. Boleslaus audax.	66
22. Vladislaus I. Hermannus.	70
23. Boleslaus Krivouftus.	74
24. Vladislaus II.	80
25. Boleslaus Crifpus.	85
26. Miecislus fenex.	88
27. Caf-	

27. Casimirus Justus.	94
28. Lesco albus.	110
29. Boleslaus pudicus.	113
30. Lesco niger.	116
31. Premislaus II.	119
32. Venceslaus Bohemus.	121
33. Vladislaus Locticus.	125
34. Casimirus Magnus.	129
35. Ludovicus Hungarus.	132
36. Vladislaus Jagello.	134
37. Vladislaus III.	137
38. Casimirus II.	142
39. Joannes Albertus.	145
40. Alexander I.	149
41. Sigismundus I.	151
42. Sigismundus Augustus.	156
43. Henricus Valesius.	158
44. Stephanus Batory.	161
45. Sigismundus III.	170
46. Vladislaus IV.	175
47. Joannes Casimirus.	176
48. Michâél Korybut.	180
49. Joannes III.	183
50. Augustus II.	190

Principes subditis suis imperant: ratio
statûs etiam Principibus. Principes cir-
cumveniri possunt: ratio statûs nunquam.

Arnodus.

DE-

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

DECAS PRIMA IMAGINUM.

IMAGO LECHI.

Ita PRINCIPUM, Imago est, inquit Seneca. Primam itaq; omnium Ducum, Principum, ac Regum Polonorum Imaginem, imò totius Poloniæ typum & prototypon, non coloribus, sed moribus expressum, exhibet in se primus Sarmaticæ Patriæ Pater, & Author Lechus. Hic (teste Gvagnino) ex Selavonia oriundus, civiles motus, & interna suæ gentis exosus diffidia, ad has partes, ubi nunc est Polonia, secessit; atq; ad Vistulam, Anno Domini 550. sedem fixit. Et quia raro gubernationis principia, sunt sine ferro; primum secundo Marte, cum finitima Germaniæ gente, de limitibus

A

bus

bus iniiit certamen: in quo Germanorum
 Regem, ad singulare ab eo provocatus
 duellum, propriâ manu probavit esse mor-
 talem. Hungaros contra Mauritium Im-
 peratorem, sociis iuuit armis. Alboinum
 Longobardorum Ducem, cum innumeris
 militum copiis, in fines ingressum, ferrô
 in Hungariam repressit; inde expulit in
 Italiam. Institutam à se desertis in campis
 Coloniam, vastam populosamque effecit
 Poloniam; sed absque mœniis & arcibus:
 propriæ utpote virtuti, & bellicis artibus
 confusus Lechus, campis in apertis bella
 gerebat. Hinc vel à campestri prælio, Po-
 lonis inditum nomen. Silesiam, Prussi-
 am, Pomeraniam, Holsatiam, Saxoniam,
 cæterasq; ditiones occupavit armis; fun-
 datique à se Imperii fines, ad Balthicum
 usquè littus promovit. Ita certè *augusta*
ingentis animi magnitudo, unius regni an-
gustiis non capitur. Nescit in parvis lati-
tare terris, arduo nisu stabilita virtus: ne-
scit in parvis habitare clausi partibus or-
bis Reliquit Primas Poloniæ Lechus, po-
 steritati documentum, *Reges & Regna non*
tam nasci, quàm fieri. Imò gloriosius esse,
regnum nancisci, quàm Regem nasci. Et
 quam-

quamvis summa difficultatis est, magnis rebus dare principia; ardua enim sunt rerum magnarum exordia: peritissimi architecti est, jacere ingentis fabricae fundamentum: nihilominus nihil est serio volenti difficile: multum potest, qui debet; sed plus potest, qui vult serio. Ubi adest voluntas, evanescit difficultas. Et syrtes audax, sperat sibi cedere virtus. Velis, & audebis; imò velis, & poteris. Nihil Principum viribus, nihil Regum studiis est difficile. Primam regni sui urbem Gnesnam, ab Aquilarum nidis, hoc nomine nuncupatam, erexit. Ibiq; Aquilam candidam, ad volandum alas exsertantem conspicatus, eam pro gentilitio Insigni, & ipse assumpsit, & toti Poloniae, ad nominis immortalitatem volaturae indidit. Natam scilicet sub libero Jove gentem, non alio stemmate, nisi armigerò Jovis Alite, voluit gloriari. Præter fortitudinem Lechi, quâ invitæ fortunæ regnum eripuit, & ipsa fata ad suum compulit arbitrium: hæc sit virtutum ejus epitome. Ut re, non solo nomine, se Patrem Patriæ probaret; vixit cum suis civibus, ut Parens cum filiis. Non ignarus, quòd plus amore, quàm rigore effici-

zur. *Rebellare docet cives, qui semper terret. Extortus timor, & gravia reddit imperia, & invisa. Bonus Princeps, non differt à bono patre. Indigna Principe appellatio, malus Dominus. Malum Principem, cum jugo assueti subditi, volunt dicere Dominum, errore lingvæ appellant tyrannum. Nullis legum tabulis usus Lechus, solis duntaxat defœcatis suis moribus, novo jus dabat populo: scilicet in vulgus manant exempla parentum, utq; Ducum lituos, sic mores castra sequuntur. Sic agitur censura, & sic exempla petuntur; cum Princeps, primò, quòd jubet, ipse facit. Efficacissima lex est, & morum norma, Principum vita. Exemplum Regis, est codex legis. Illuc concurrunt subditorum industria, & conatus; quòd præcesserunt Imperatorum facta. Hac felicissima est Principum conditio, ut quid quid faciant, præcipere videantur. Quòd Princeps non valet imperiò, extorquet exemplò. Hoc habent præcipuum Principes, quòd eorum acta, agendorum sint regula. Non sic lex animat populum, quàm vita regentis. Vita Regum, lex est, & lux subditorum. Census & tributa nulla imposuit Lechus; ne novellæ gentis libertatem, quam sancivit,*

15
eivit, vocaret in dubium. A subditis suis
oblatis ultrò frugibus, Princeps frugi ale-
batur. Frugali mensa satur, nihil nisi ho-
stium sanguinem sitiebat. In vita nihil ha-
buit augustius, quàm natalis foli angustias
gladiò ampliare. Cives arvis intentos,
ab hostibus tuebatur armis; quo effecit, ut
non magis terra vomere, quàm ipse amo-
re coleretur. Postquam verò prognatum à
se regnum, propagatum, ac adultum felici-
ter erexisset, ac rexisset; bellis & seniò
fractus, Gnesnæ mortalis esse desiit. Si
tamen eum mortalem fas est dicere; qui
nihil in vita non gessit immortale. Scili-
cet *hic mori nequit, cui vitam perennem
barbarica peperere mortes. Immortale pu-
ta nomen, quod gloria fatis eximit: ipsa
Ducis fama perennis erit. Quamdiu regna-
verit? quot, & quosnam filios reliquerit?
elingvis tum regni infantia eloqui nesci-
vit; sua cunabula, pro pannis involvit
filentiò.*

IMAGO VISIMIRI.

VEl inde prono cultu & vultu, vene-
randa VISIMIRI Imago; quòd post
Lechum re & nomine, secundus Princeps

meruit numerari. Afferunt non pauci Lechum secundum, prioris filium, sceptrum tenuisse; sed hoc incertum: istud certius, quòd primi Lechi nepos Visimirus, sit visus mirus Princeps secundus, cum primus Polonum Martem docuerit naumachiam. Hic namque angustam Polonis esse tellurem ratus, bellum mari inexit; & cum Sivardo Daniæ Rege, navale inivit bellum. Nec fluctuavit inter maris procellas ejus victoria. Sivardum enimverò, partim cæso, partim fuso ejus exercitu, ad fugam còëgit. Filium ejus Jarmericum, inter victoriæ spolia cepit; totumque Daniæ regnum, ad solvendum sibi quotannis feudum compulit. Hanc feruitatem, dum vindice ferro, advocatis in belli subsidium, Hollandis & Svecis, Sivardus excutere tentat; iterato Marte à Visimiro victus, & in fugam actus, in phrenesim incidit: tandem in spolium cefit Libitinæ, magnam sui exercitûs cladem suâ morte complevit. *Sic vindice ferro, qui ferit, ille perit.* Jarmericus è Polono carcere liberatus, feudatario jure adstrictus, Polonæ Reipublicæ egit vallum.

fallum. Porrò Visimirus, superato hosti-
um, & marinorum fluctuum tumore, ni-
hil tumidè egit: nè quis ei illud, quod Ar-
chidamus Philippo, victoriâ insolescenti
oggereret: *Metire umbram tuam, nihilò
reperies auctiorem.* Optimus namq; Prin-
ceps, parem se omnibus putabat; quam-
vis cæteris tantò erat major, quantò erat
melior. Et certè *augustius pretium est,
non ad superbiæ fastum coronam gestare,
sed ad universa civium commoda possidere.
Prodigium est Princeps felix, & non elatus;
luxuriant animi, rebus plerumq; secundis.
A magna fortuna non corrumpi, nec Her-
culi contigit. Rarus est, qui victoriis tu-
midus non insolescat. Ut opes nimias mun-
do, fortuna subactò intulit; & rebus mo-
res cessere secundis. Superbia semper est vi-
tium, rebus commune secundis. Cæterùm
enavigatis mortis & maris scopulis Visi-
mirus, totum sese commodis Patriæ, in
victimam immolavit. Et ne in portu su-
biret naufragium; bono publico ad cla-
vum imperij residens invigilabat. Et
quamvis *inconsultum est, per sua damna
aliena consulere fortune; ordinatus enim
amor, à se ipso incipit; non bene alijs pro-*
spicit,*

spicit, qui se prius non respexerit: malè alienos rigat hortos, propriis sitientibus: nihilominus Visimirus sui pænè oblitus, huic unicè intentus, nè quid Respublica detrimenti pateretur. Proprium illud sibi ratus: Patriæ impendere vitam; nec sibi, sed toti genitum se credere mundo. Equidem res intima felicitas est; nihil extraneum respicit; attamen dedecus regnantis est, Reipublicæ calamitas. Non nobis solis nascimur, maximam nostri partem, vendicat Patria. Privatis Principum damnis, publica felicitas redimenda. Cedunt in Regum lucra, effusa in bonum publicum dispendia. Non potest se beatum dicere; qui se tantum intuetur, omniaq; ad suas utilitates convertit. Alteri divas, oportet. Nunquam publica privata postponas commoda causa. Divide sublimes curas, teq; omnibus unum objicias. Consule cunctis, non tibi, nec tua te moveant, sed publica damna. Deinde consulturus Reipublicæ commodis, Visimiriam urbem, mutuato à se nomine extruxit. Gedanum quoque (aliàs Dantiscum, ab insula ad Daniam olim spectante, nuncupatum) ex humilibus piscatorum casis, ad promontorium Prussiæ

evexit, & erexit. Ipse tandem prorogatis regni finibus, ultimum vitæ reperit. Quamdiu vixerit, & regnaverit? ignara literarum subticuit antiquitas. Majores namq; nostri aptiores factis, quàm fastis conscribendis; non calamô in pagina, sed ferreô stylô in hostium cervicibus notabant vulnera, & cicatrices.

IMAGO DUODECIM PALATINORUM.

Inordinatæ Reipublicæ imaginem, ne quæsiéris alibi: in regnantibus duodecim Palatinis reperies. Qui cùm privata promovendo studia, bonum neglexerint publicû; docuerunt posteritatem, quidnam dediscere debeat: scilicet *sua cuiq; utilitas, boni cõmunis venenum est. Inutilis bono publico, qui suum duntaxat querit utile. Principum lucra, dispendia sunt communitatis. Malè publica curat, qui sua pluris habet. Absonum est Principi majorem sui, quàm suorum curam habere. Nihil est damnosius bono publico; quàm privata cujusvis utilitas. Macilenta debet esse boni communis fortuna, ubi propria commoda, privatô aluntur obsequiò. Non dilatantur merita,*

si inter plures non dividantur: non grandescunt lucra, si in manibus plurium non collocantur. Amantes Patriæ Patres, civium damna, sua censent esse dispendia. Solo tyranni nomine discrepat, privata quisquis commoda, publico præponit. Hi itaq; Palatini non ad Palatinos fascès, sed ad suum palatum nati, partam ferrô & sanguine ab Antecessoribus suis, Polonæ gentis gloriam, propriæ postposuère ambitioni. Didicit tum Polonia, ambitiosis hominum manibus, nunquam tutò credi, integritatem boni publici. Non bene turba regit populum, Rex unicus esto: ubi multitudo, ibi confusio. Qui sceptrà, plures dividit in manus, impendiosa damna luit spei. Imperium propè amissum, si pluribus commissum: duobus imperantibus, obtemperat nemo. Nihil fiet tardiùs, quàm dum plures, aut omnes imperabunt. Unius Reipublicæ corpus, magnà animandum mente, unius animo regendum. Soles olympus non patitur duos. Nulla fides regni sociis; omnisq; potestas impatiens consortis erit. Non fert secundum Caesar, Et æmulum Pompejus odit. Astra duos soles, phenix duo corpora nescit; sit regnis Rex sol, sit Phenix; astra sena-

sendatus. Plura regnantium capita, rarò in unum de bono communi sensum, & sententiam conveniunt. Non aliud discordantis Patriæ erat remedium, quàm si ab uno regeretur, inquit Tacitus. Remonstrârunt id duodeni Rectores, an diremptores Poloniæ, qui privatis acti diffidiis, gemmam regnorum, publicam Patriæ pacem scissam in partes, lugendam posteritati reliquere; sed optatam pro tunc Germaniæ, quæ in turbido piscando pacatiorem sortita spartham, occupatas Lecheis armis ditiones, nemine resistente vindicavit. Hinc dum nihil boni, nedum optimi, ab hoc discordi Optimatum regimine, viginti serè annis, non tam libenter, quàm reverenter tolerato, speraret Respublica; in Gnesnensibus Comitibus gubernandi potestatem ademit Palatinis, plurimum verita, ne aut boni communis integritas, inter malè coalescentes regentium animos periret; aut tota Lechia hosti cederet in rapinam. Atro procul dubio stylo in fastis Ducum notandi Palatini, qui collatos sibi fasces, pleni fastu & astu, cum detrimento boni publici tenuerunt.

IMAGO CRACI.

Turbata, ac planè vastata discordi Palatinorum regimine Respublica, Craco Lechi Pronepoti cœssit gubernanda. Huic profectò se se *Purpura supplex obtulit, & solus meruit regnare rogatus*. Quamvis enim in Gnesnensibus Comitibus omnium vota & sensus, in eum conspirarunt unum; ille tamen vix eò precibus adduci potuit, ut grave regni pondus, innumeris supergravatum malis, suis humeris acceptaret portandum; ratus *feliciorem esse sortem, aliis parere, quàm imperare; subesse omnibus, quàm præesse*. Vicit tamen demissi animi pertinaciam, obstinatum poscentis Reipublicæ votum. Proculdubio luculentius tum patuit; quòd *honor fugacem sequitur, sequentem fugit: fugà gloriæ acquiritur gloria immortalitatis: honorificentius est, honorem fugere, quàm amplecti: honor per sui fugam nascitur: obviantibus inter amplexus evanescit: amat se aversantes, odit amantes. Nihil est ditius virtute, nihil honoratius, fugiente honores; illa ostendit, qualis; hic, quantus quisque sit, demonstrat. Eximia agnoscitur virtus,*
quæ

qua rogari debet. Gloriosius est mereri
 magna, quam accipere. Magna virtutis
 est, cum honoribus luctari. Cracus factus
 Princeps, ed humilior, quod se minus di-
 gnum Principem fascibus iudicarat: rexit
 ed felicitus; quod remotior ab ambitu. Pri-
 ma ei fuit cura, civiles componere motus,
 & domestica tollere diffidia. Non igna-
 rus, *primum & unicum restauranda, ac con-
 servanda Reipublica, esse instrumentum, ci-
 vium unitatem. Infelix illa Respublica, cir-
 ca quam cives athleticam, armorum & ani-
 morum exercent. Quidquid complexa uno
 gremio servavit concordia; perdit id sen-
 suum discordia. Nequit amicitia, quidquid
 discordia solvit. Regna per concordiam
 currunt ad hostem. Solvitur Respublica,
 dum dividitur. Non plura medicorum diffi-
 dio funera, quam corrupta discordia victo-
 ria numerantur. Concordes cadunt hostem,
 discordes cedunt hosti. Scissos Reipublicæ
 Ordines, reductos in ordinem, novis fir-
 mavit legibus: Gallos per Pannoniæ fines,
 in Poloniæ limites ad prædam effusos, ita
 Gallicanus Hercules Cracus profligavit fe-
 liciter; ut nihil nisi mortes, & cicatrices,
 in spoliis cesserint Gallis. Germanos,
 Gnesnæ*

Gnesæ dominium suum nidificantes, avium instar expulit, fugavitque. Romanos repetitis armis vicit, famam autem victoriosam Bohemos, qui ultrò regnum suum, Craci submiserunt imperio. Sicque Cracus victor famosus, non tamen fumosus, victoricibus de hoste reportatis onustus laureis, ut onustior fieret, domesticorum quoque vitiiis indixit bellum. Quos precibus & præmiis, ad bonum pacis non flexit, plexit armis & supplicio. Optime conscius, quod *nocet bonis, qui parcit malis. Dum tolerantur malorum culpa, etiam optimi corrumpuntur. Scelestus ipse est, qui cum possit, et debeat, non succidit. Fovet vitia, quisquis parcit sceleratis. Ne culpa culpam trahat, poena statuatur. Tum crimen crimini succedit, quando prius est inultum. Unum dissimulatum crimen plurimum est semen secutorum. Vires criminum dum adolescent, ipsa patientia Superiorum, sunt prope legitima. Multos trahit in vitium, non castigata delinquendi licentia. Interim tamen, quia tam omnibus ignoscere, quam nulli parcere crudelitas est, aut nonnullis indulget, aut rigorem justitiæ, lenitate animi temperavit.* *Nimia namq;*

namq; puniendi asperitas, in tyrannidem degenerat; si lenitate & clementiâ non temperetur. Non secus cum vitis, ac cum vitibus procedendum: hæ, si non abscindantur, exuberant; si nimis, exarescunt. Imò illa Principes decet virtus; quæ plures terrore corrigit, quàm pœnis absomit: quæq; ne ferrò cogatur, robustam recidere audaciam, adhuc teneram minis curvat. Eadem est boni Principis commendatio, quæ medici: morbos & vitia tollere, homines servare. Semper in manu Principis, laus potior est ferrì hebetis, quàm acuti. Pacatâ tandem Republicâ, regni Metropolitim Cracoviam, à suo nomine nuncupatam extruxit: illucque sedem Regum Gnesnâ transfulit. Arcem in monte Vavello exædificavit: sub cujus antro latitantem portentosæ magnitudinis draconem, ingenioso stratagemate interemit. Victò tamen hoc monstrò, mortem vincere non potuit, dum vivere desiit, Anno Domini 730. Gentili more in monte Lassotino est sepultus; ut sciret orbis, quòd ille Princeps, etiam post fata eminare debeat, quem supra communem mortalium sortem evexit virtus.

IMAGO LECHI II.

Optimè Sarmaticus canit Horatius: *Nobilium fluunt infecunda Ducum sacula; nec bono succrescit soboles Patri. Ex nobilissimis quandoq; arboribus, inutiles plerumq; excrescunt stolones. A viris egregiis, quasi quodam fato accidit, improbos proficisci filios. Sæpè ex limpida fontis origine, rubiginosa profluunt paludes; sæpe ex magno Gigante, parvus surrexit Pygmaeus. Multi sunt, qui nihil patrium, nisi nomen habent.* Patuit id in Lecho, nomine, non regnandi forte, secundo, optimi Parentis Craci, degeneri prole. Hic paternæ fortunæ, non virtutis cupidus, ut Patri in regnum succederet; Cracum fratrem majorem natu dolosô ferrô, in venatione interemit. Quod scelus ut eluderet, discriptum à feris publicavit. Verùm nunquam mendacis, veritas suffragatur. Deserit eum fortuna favor, qui cognato non parcit sanguini. *Præcipitio proximus est, qui per aliena capita graditur ad solium.* Vulgato namq; paucis, ab electione diebus, fratricidii crimine; regno, quo fratrem privavit, ipse privatus, pulsus est in exilium:

ut disceret orbis, quòd *celeri scelestos, pœna* consequitur pede: *vindicta* properat, proximo crimen gradu: *faber dolosam, qui* struit necem, ruit. Ut *umbra solem, pœna* sic sequitur scelus. In *scelerum pœnas* ultrix venit ira tonantis, hoc *graviore pœna, quo* leviore pede. *Rarò antecedentem scelestum,* deserit pede *pœna claudo.* Mortuus est exul extra Patriam: indignus nempe, ut impios cineres hæc conderet tellus, quam fraternò polluit sanguine.

IMAGO VENDÆ.

Magni Genitoris Imago, veterum Amazonum, Penthesilearū, Camillarumq; typus, Venda Craci filia in regnum successit: ideo hoc nomine à Polonis nuncupata; quòd admirabili ejus formâ, veluti hamò pisces, exterorum Principum corda capiebantur. Et certè *venusta forma* hamus est, quò *incantus oculus* & *animi capiuntur.* *Decora facies est acies, in* qua etiam ipsi *Hercules non subsistunt.* *Illecebris* dotata species, est *aucupium animorum.* *Venusta facies est veluti* glacies, in qua *lubricatus oculus, lapsum parat animo.* *Dulce malum est; animorum blanda tyrannis,*

*nis, est facies oculus, insidiosa meis. Latet
 ibi hostis occultus; ubi nimius est in facie
 cultus. Imò ipse formosus vultus, est hostis
 occultus. Speciosissimum malum, & trucul-
 lentissima adulatrix, est forma species. Et
 quamvis cum magna pulchritudine, mon-
 strum est magnam fortitudinem convenisse:
 hæc tamen Virgo, si sexum excipias, ma-
 gnanimitate animi summis par fuit Herdi-
 bus. Hanc unus ex procorum turba, Ri-
 tigerus Germaniæ Princeps, opulentissi-
 mis muneribus ad Maritalem inclinabat
 thorum. Cujus connubium, postquam ge-
 nerofo pectore repudiaverit; ex proco
 hostem est experta. Cum enim illam nec
 prece, nec pretiò flectere potuit; vi &
 armis ad sua vota inclinare volens, bel-
 lum indixit. Ita sanè infames libidinoso-
 rum flammæ, facile transeunt in furores.
 Creberrimè magni amores, in professa de-
 generant odia. Pectus, quod conceperat in-
 gentem affectum, non rarò parturivit in-
 vidiam. Seviret amor, magnosq; irarum flu-
 ctuat astu. Bellum sæpe ciet ferus exitiale
 cupido. Hunc tamen ferrò licet armatum,
 oculis & amore sui captum, bis repetitò
 feliciter præliò, vicit Virgo. Ritigerus er-*

go à fœmina victus, ne tantam erubesceret ignominiam; sanguine & vitâ se priuavit, proprio incumbens acinaci. Venda verò, ne veluti olim Helena in Illo, venustate suæ formæ, turpe alicujus Paradis facinus excitaret; in Vistulam de ponte Craeoviensi ultrò se præcipitavit, hostem suum forsitan in stygîs barathro persecutura. Ex ejus gynæceo famulæ, ut se aliquo modo suæ Dominæ accommodarent; aquis se se invicem perfundebant: idemque quotannis recurrente illo die, alix matronæ factitabant. Hinc forsân illa, ad hæc usque tempora manavit consuetudo; quòd in feriis Paschalibus, insolens aquarum fiat ablutio. Tumulata est hæc Virago propè villam, à suis Manibus *Mogila* nuncupatam. Quot annis vixerit, & regnaverit tacent annales: illud duntaxat prædicant: quòd decora vultûs specie, non ablusit à virtutum venustate. *Et ceriò* venusta corporis species, est quoddam mentis simulacrum. Excultæ ædes, indicium sunt hospitis non ignobilis. Plerumq; elucet in fronte, quod latet in animo. Pulcher animi status in facie decora, veluti in speculo relucet Interior virtus, ex animo in vultum, velut in theatrum profilit. *Et quamvis* esse solet rarò pul-

chra, pudica caro; *nam* lis est cum forma magna pudicitia; rara est concordia formæ atq; pudicitia: *nihilominus* virtutem mentisq; pudorē, frons formosa tegit, formoso corpore claudit. Pulchra pudoris sarcina est, formæ pulchritudo. Grator est pulchro, veniens de corpore virtus. Venustas corporis, non indecoræ virtutis est domicilium. *Ceterum*, ut summa est deformitas, cum à formoso vultu degenerat animus; ita suprema est pulchritudo, cum venustati frontis, respondet majestas animi. Turpe mendacium est, candor in genis, umbræ in pectore; frons explicata, animus involutus; facies decora, mens deformis.

IMAGO PREMISLAI I. Seu LESCONIS I.

Quod de quopiam Polonus cecinit olor:
fessos duxit heri boves, dat magnis bo-
die jura Quiritibus: & quæ bobus ademerat,
imponit Gabiis & Curibus jura. Idem Phos-
phorus aspicit magnum, quem tenuem vide-
rat Hesperus. Et alter: Fasces & dubias
rotat fortuna mitras; hæc modò rusticum,
eras esse vel Regem docebit; vel famulo
dare jura Regi: illud in se expertus Pre-
mislaius; qui humili forte natus, ultra spem
& vota, à malleo ad sceptrum, ab incude
ad coronam, ab aurificina ad solium Re-
gale

gale est evocatus. Hic Premislai agnomen, ab industrio & ingenioso vincendi hostes stratagemate obtinuit. Pannonibus namq; & Moravis, insolentem in confiniis regni prædam agentibus, pellendis, cùm par viribus Polonia non esset; ille ne Patria ab hoste suis exueretur fortunis, decorticatos noctu arborum truncos, pice & resinâ illitos, ita armis ornaverat, ut innumeræ armatorum militum viderentur esse legiones. Illos ergo summo manè ad reflexos solis radios coruscantes conspicatus hostis, fugit nemine persequente relictâ eò gloriosiore victoriâ, quòd *magis arrident mites sinè sanguine lauri; & placeant meliùs pulchri sinè cade triumpho.* Et certè hæc est præcipuè victoria digna triumpho, in qua quæcunq; est, sanguine, præda caret. Nolo virum, facili redimit, qui sanguine famam; hunc laudare volo, qui sinè morte potest. Quo pacto docuit hic ingeniosus victor: quòd in bellis gerendis non omnia vires possunt; potentior sæpe industria est. Pulchrum est aliis auxiliis destitutum, ab ingenio suppetias petere. Imò sæpe sunt majoribus viribus artes. Ingenii victoria & felicior est, & gloriosior.

riosior. Pulchrius est mente, quàm ma-
 nu configere, & sinè sanguine triumphare.
 Mens saepe triumphat, & tutus virtute
 dolus rem conficit. Vincit inermis astus
 inerte manu. Polita magis feriunt inge-
 nia, quàm exacuti gladii. Munita in-
 genio potentia absq; sanguinis profluvio,
 emergit ad laureas triumphales. Armatus
 consiliis robur, sinè cade triumphat. Calli-
 ditas Graja, atq; astus pollentior armis.
 Unde in præmium tantæ victoriæ non
 victrici solum lauro, sed etiam Ducali
 auro & diademate, est coronatus Premis-
 laus. Hic ergo ex aurifabro Princeps ve-
 rè aureus fuit; quia aureæ libertatis a-
 mantissimus. Non ignarus, quòd *liberta-
 te nihil carius, nihil rarius*. Libertas dici-
 tur res vitæ optima. Ægra aut imbecillis mens
 nostra dum cogitur; aut obruitur, aut resilit.
 Rara temporum felicitas, ubi sentire, quæ ve-
 lis; & quæ sentis, dicere liceat. Magnum De-
 orum donum est libertas. Vita civilis sinè li-
 bertate, mors est eò gravior, quò longior. To-
 ties quisq; moritur, quoties liber esse desi-
 nit. Libertatis gemma, omni regno carior est.
 Mancipiis imperare non est regium, nec egre-
 gium. Amisâ libertate nemo vivit, ut oportet;
 neq; haurit hunc communem ærem, sed
 infi-

inficit. Unde Equitum Polonorum prima lex est, esse vindices Patriæ libertatis; ab hac nemo exemptus, nisi peremptus. Quicumq; libertati olim hostis erit; simul & Polono dicetur hostis. Cæterum Præmislaus totus bono publico intentus, Patriæ commoda, non privata studia sectabatur. Premisliam à suo nomine nuncupatam erexit. In Regali Majestatis suæ folio, illud aureis literis exaratum habuit: *Fortuna sua quisq; est Faber.* Unicum illud ad aureæ felicitatis apicem sub hoc Principe Polonis defuit; quòd aureus Princeps cogente fatorum necessitate, ferream mortalitatis subivit legem. Et sicut nemo eo regnante non plaudebat; ita illo mortuo nemo non plangebat. *Boni namq; Principis funus semper est & immaturum, & luctuosum amanti populo. Nemo non optat immortalem, quem expertus est optimum. Malos Principes communiter comitantur ad tumulum tripudia, bonas lacrymæ. Sicut natura hoc vitium est; quòd nullus sit Princeps, qui aliquando suos non affligat, vel vivens vel moriens: ita natura quoq; beneficium est, quòd nullus sit Princeps; qui aliquando suos non recreet, vel vivens, vel moriens.*

IMAGO LESCONIS

Fraudenti.

Lesco hic fraudulenti nomen inde obtinuit. Dum in Cracoviensibus comitiis liberæ Polonorum voces circa electionem Principis discordarent; nova eligendi methodus est excogitata. Exposita erat columna cum sceptro & diademate ante Cracoviam, eâ lege Candidatis præscripta; ut qui eorum prior à Pradniko fluvio ad columnam pervenisset, Imperatorii honoris culmen obtineret. Nemo tum tardus esse voluit. *Præcipiti namq; ambitu festinatur ad solium. Ad honorem nemo non est Mercurius, nemo testudo. Præceps in sublimia ambitus esse solet. Volubilis fortune rota, cunctatores lentulos non admittit. Ad cæcum illud numen, plerumq; cæco curritur impetu. Neminem humilia delectant. Nullus est mortalium, qui eminere non cupiat.* Hic ita Lesco ut solus clavum Imperii occuparet, aduncis clavis, dentoq; ferrô iter omne impedivit, relietô sibi soli notô viæ tramite. Et ne ipse dolosus honoris auceps fuisset caperetur fraudibus, equum suum ferreis munivit sole-

soleis. Dum itaq; velociori animorum,
 quàm equorum cursu ad metam prope-
 ratur; omnes equo & spe dejecti, uni
 Lesconi coronam reliquere. Sed nunquam
*dolosus exitus faustos habet: quicumq; va-
 fros casus fabricat, cadit: occidit, quod frau-
 dulentis erigit artibus, non sola virtus, &
 dolosa ambitio malè fulta sceptro. Per nefas
 quesitæ fortune exitus, cadere est. Ipsa in-
 teritûs sui faber est, sceleribus empta feli-
 citas. Premit scelestos ultor à tergo Deus.
 Sepe divinitatis opera hæc sunt, ut furias
 jam in ipso successu securas, subita ultio ex-
 cipiat. Ut partem effugias, non omnia re-
 tia falles. Patuerunt namq; reconditæ in
 terra fraudes, in Authoris interitum. Nem-
 pe lux altissima fati, occultum nil esse sinit.
 Acta Deos nunquam mortalia fallunt. No-
 stram sedula spectant scenæ astra tragedi-
 am. Unde deprehenso occupati Principa-
 tûs dolo, in pœnam tanti astûs iussus est
 ab equis in partes discerpi. Et sic infelix
 Lesco ducalem aliis vittam præripere am-
 biens, propriam amisit vitam; & corônæ
 loco, infamem vitæ affecutus coronidem,
 illud posteritati reliquit documentum:
 quod scelere paratum regnum non est sta-
 bile.*

bile. Nunquam sceleribus fortuna suffragatur. Præcoci ruina cadit improbus, priusquam à fortuna impellatur, ipsa sceleris sui mose corruit. Infelix est sceleribus conquesta felicitas. Præcipitant cum strepitu, quem scelera extolunt. Nulla scelesti fors diu felix fait. Imperium flagitiò quæsitum, nunquam bono exitu terminatur. Mentita potestas, læta brevî, probrosa diu: post pauca serena, spuria perpetuo sordescit gloria luctu. *Verissimum est illud Seneca:* Quod quisq; fecit, patitur: authorem scelus reperit; suoq; premitur exemplò nocens. Retrogradum DEus agit furorem; ut qui fabricabat malum capiti alieno; funus in proprium trahat. In laqueos multi, quos posuere cadunt. Quas tyrannus accumulât, subit ipse poenas. Facta manu culpa suaq; dispensia sensit.

IMAGO LESCONIS II.

Jocantis fortunæ Imaginem liceat in Lescone Secundo intueri; qui senili stirpe natus, ultra spem & vota obtinuit diadema; ex verna Princeps, ex servo factus Imperator. Hic exhilarandi animi causâ, cum uno ex contribulibus suis, quò remotior ab ambitu, eò liberior metu, pedes ad expositam cucurrit metam: quàm prior quidē attigit, verum relictis in stadio cruentis vestigiis. Hunc itaq; concordî voce & voto

votô Poloni dignum purpurâ censuerunt; qui proprio cruentatus sanguine, Imperatorio prælusit murici. Ne verò Respublica temerè sibi sceptrum detulisse videretur; effecit ille optimè imperando. Militare robur liberali erigebat dexterâ: non ignarus *aurea cote ferrum acui*. Facile è d fertur animus & gladius; quò aurea impellit dextera. Mars sinè auro inermis est. Inopia argenti, validissima arma reddit inermia. Magnetis, aurum si subeat vices; trahentur enses: fortior est manus onusta donis. In bello plus operatur largitio argenti, quàm explosio tormenti. Non semper in bellis ferrum vincit: plures quandoq; aurum & argentum numerat victorias. Non pudet Herculem, munifici meminisse Martis. Aurum bella gerit, mucronibus imperat aurum. Iras & enses vendimus & manus, hâc unde nummis aura refulserit. Cadmea surgit messis, ubi cadit de liberali munere dextræ aurum. Forti non pudet Hectoras jurare menti, eum strepitus magis sonat metalli, quàm tubarum vel monitum grave tympanorû. Nihil in sua fortuna habuit beatius, quàm prodesse egentibus: id unum se habere ratus, quod in alios profudisset; quasi ei diceretur illud: *Quas dederis, solas semper habebis opes*. Et certè nescit semel liberalitas incitata stare, *cujus pulchritudinem ipse*

*ipse usus commendat. Regium est omnibus
 prodesse. Divinum aliquid sapiunt, qui om-
 nibus benefaciunt. Nec solum corda ci-
 vium vincere aurô, etiam ferrô hostes vin-
 cere noverat. Sensit ejus manum Caroli
 Magni exercitus: cum quo ex Hungaria
 in Saxoniam eunte, inter Albim & Salam
 fortiter dimicavit. Ne verò Imperii fascès
 in se fastam gignerent; plebeia suæ ori-
 ginis veste semper utebatur. Rara est hæc
 virtus, ut supra communem elevati sortem,
 demissione animi ad pristinum descendant
 statum. Hominibus cognata est superbia,
 si altiùs steterint. Cognatus multorum
 fortuna lethargus est, alta nuperrima
 sortis oblivio. Etiam meminisse pudet se
 se minorem fuisse, qui se videt sum-
 mum esse. Imò passim experimur, quòd
 asperius nihil est humili, cum surgit in al-
 tum. Hic tamen Princeps quòd erat subli-
 mior, eò humilior: non ignarus, quòd
 compendium laudum est, si suprema in di-
 gnitate locatus, demissè & humiliter se ge-
 rat. Cui nihil dignitatis ad augendum ver-
 ticem superest, hic uno modo crescere potest,
 si se ipse submittat. Si Princeps ad subdi-
 tos per equalitatem descendat; non minùs
 deper-*

deperdit dignitati, quàm soli radios suos
in terram demittenti.

IMAGO LESCONIS III.

Fortes creantur fortibus & bonis; nec im-
bellem feroces progenerant aquila colum-
bam. Optimi Patris non dispar soboles,
Lefco hic secundi Lesconis filius succes-
sit in regimen. Non solum paternæ for-
tunæ, at etiam virtutis hæredem se pro-
bavit; præclara Patris facinora imitando.
Scilicet Parentum virtus est stimulus filio-
rum. In prolem transcurrit gratia Patrum.
Paterna prolem fortius allicit, urgetq; vir-
tus. Mores Parentum non tenui fluunt
amne in nepotes; fingitur ad Patris exem-
plar natus. Sanguis & stemma Parentum,
sunt gloriosa emulatio filiorum. Publica
rapinæ genus est, illius nominis palliò ho-
nestari; cujus virtutem non geras. Prin-
ceps hic civilibus impetitus armis, non
alia arte victor evasit, quàm clementiâ:
ad Patrem Patriæ spectare ratus, & illos
servare filios, qui perire merebantur; &
iis parcere, quos perdere oportebat. Et
certè cum omnia in bello civili miserrabilia;
tum nihil miserrabilius victoria. Sitire san-
guinem

gvinem' civium, barbaros Reges sapit. Illo
 saturantur Poloni Reges sanguine; non quem
 fulmineus per vulnera cadesq; gladius evo-
 cavit; sed quem pudor ingenuus per vul-
 tus & ora civium diffudit. Vulgus irasci
 decet, at faventes parcere Reges. Quisquis
 est placidè potens, Dominusq; vita, servat
 innocuas manus, & incruentum mitis im-
 perium regit, animoq; parcat. Placidò itaq;
 ac pacificò bellò domesticis edomitis ho-
 stibus, externum quoq; domuit Martem.
 Cum Moravis & Pruthenis gloriosè di-
 micavit. Finitimos populos insolenter o-
 rigini suæ insultantes ferrò còderuit; mon-
 stravit seriæ fortitudini nullam Majorum
 feriem obesse. Selavis Polonorum consan-
 gvineis, Hungariam imperiò tenentibus;
 auxiliares tulit suppetias, cumq; illorum ho-
 stibus fortiter & fortunatò decertavit. Di-
 gnus perenni famâ Princeps, nisi eū impura
 Venus infamâisset. Ita certè etiam in opti-
 mis aliquid pessimi invenitur. Nemo sine na-
 vo. Unicuiq; dedit vitium natura creato. Eti-
 am à magnis virtutibus, parùm absunt vitia.
 Neminem illesum fata transmittunt. Vin-
 dicat omnes natura sibi. Nullus sine crimine
 vivit. Nulla est tam perfectà pulchritudo,
 que

qua suos non habeat navos. Si nisi non esset, perfectum quilibet esset: pauci sunt visi, qui caruere nisi. Cessit fatis, & veteri ritu in Saxonia, quam imperiô quoq; tenebat, tumultatus. Longiùs à regno abductus mori voluit; ne eis moriens lacrymas propinaret, quos vivus irriguis satiabat solatiis.

DECAS II. IMAGINUM.

IMAGO POPIELI I.

Rarum erat olim in solis prodigium, virtus coronata: insolitum suprema dignitatis, cum summis dotibus in terra connubium: fastus plerumq; cum purpuratis imperabat manibus; & plura diademati incumbant dedecora, quam gemma. Erubescere jubebatur à murice, si qua thronum ascendit innocentia; provectaq; in altum integritas, ne contenditibus in sublime deturbaretur à vitis, solio excedebat. Verùm omnis honor turpis, nullà virtute decorus: non ornant, sed onerant graves honorum tituli, quem leves dedecorant mores. Non mitra Regem, sola sed efficit Regina virtus. Miserrima est

magna felicitas, sine magna virtute. Lue-
lentum hujus rei Popielus I. Lesconis III.
filius, oblivionis cinere tumulandus exhi-
buit in se argumentum: quem ipsa eru-
buit purpura, quod Ducali contentus san-
gvine, virtutum contempserit apparatus.
Ignarus forsitan, quod perit omnis in illo
gentis honos, cujus laus est in origine sola.
Virtute decet, non sanguine niti. Quid
imaginibus, quid avitis fulta triumphis a-
tria, quid pleni numerofo consule fasti pro-
fuerint; si vita labat. Dives avis, Et u-
trumq; Jovem de sanguine ducens, si vir-
tute caret, tantum de laude meretur, exa-
nimis quantum truncus; licet ere superbo
splendeat, aut Tyrio rubeat sub murice sti-
pes. Princeps hic levis & inconstans, in
horas & momenta Protheus; nec locum
residendi stabilem habuit: sedem regni
Cracoviâ Gnesnam, Gnesnâ verò transtu-
lit Crusviciam. Obscura clari progenies Pa-
tris, strenui & bellicosi Parentis ignava
soboles, nulla gessit bella, nisi in castris
mollium; quamvis vicinus hostis bellandi
præbuerit ansam. Imprecandi morem ha-
buit, se suosq; in escam muribus devo-
vendo: cui malè usurpato voto, in posteris
ejus.

eventus. Ita sepe luunt posteri, quod Ma-
 jores imprecantur. In prolem dilata ruunt
 perjuria Patris, & pœnam meritò filius ore
 bibit. Otio & torpori totâ vitâ deditus,
 nihil dignum laude fecit: at illud indi-
 gnissimum, quòd natalium honestatem
 turpissimis moribus dehonestavit. Quid
 prodest sanguine longo censerì, si desit vir-
 tus. Ipsa nobilitas, ignominia illi est; qui à
 Majorum suorum degenerat virtute. Turpe
 est nobilitatis spectaculum, si in ejus domibus
 nihil pulchri cernitur, præter Majorum Imas-
 gines. Non commendant eum Majorum cere-
 ra, qui est cereus in vitium flecti. Non ex-
 ornant avorum Imagines, quem proprii de-
 decorant mores. Picta fictaq; antecessorum
 simulacra, ignavum dissimulant successorem.
 Ignobilis est illa nobilitas, quæ consanguini-
 neam sibi non habuerit virtutem. Parùm
 prodest illustris ortus, quem mores obscurant.
 Limpidus perspicui fontis latex, turbidum
 non commendat rivum. Dedecorant bene
 nata culpa. Indecorum est, è clara stirpe
 stipitem nasci. Haustam à Majoribus nata-
 lium lucem; morum fulgoribus intendere est
 necesse. Qui meritis Patrum laudem trophæis
 denegat; impium fatetur heredem, nefastus

egregia propè latro fama. Cæterùm ex-
actis in Principatu quindecim annis circi-
ter, cùm nihil boni in vita egisset; tan-
dem Crufvicizæ egit animam.

IMAGO POPIELI II.

M Ali Genitoris Popieli I. pejor filius
 Popielus II. paternæ vitæ speculum
 dici potuit; eò quòd in se Patris Imaginem
 sceleribus expressit. Et certè *non procul*
à proprio stipite poma cadunt. Mali corvi
malum ovum. Rarè degenerat à vitiis Pa-
rentum soboles. Nunquam leones parturiit
lepus. Par est miraculo, ignavi Parentis
strenua proles. Prodigium est, ab improbis
nasci probum. Cum lacte & sanguine vitia
vel virtutes Parentum imbibuntur. Imò
faciliùs in Parentum vitia abit proles, quàm
in virtutem. Nam pronior est vitiorum,
quàm vitutum disciplina. Ægrè virtutes,
facile vitia propagantur. Princeps hic pro-
jectæ in omne nefas indolis, in juvenili
ætate nihil maturum habuit, præter sce-
lera: vitiis superaverat annos: nondum
adultus, jam adulter. Quidquid verò in-
prudica Venus suis facibus non exuffit;
plenis cyathis extinxit Bacchus. Publicos
 regni

regni Magistratus venales habuit, scilicet, *cujus cupido venas invasit, nihil est ei non venale.* Consorti suæ obsequentior fuit, quàm virtuti & rationi. Ex ejus consilio lethalem simulavit morbum; & ad imminens quasi sibi fatum patruos suos convocavit: quibus desolentibus suam salutem, intoxicatô ab uxore populô mortem propinavit. Ne verò propinatus incautis hospiti- bus potus toxicum redolere videretur; uxor fîctè dolere, & virulentiores venenô lacrymas fundere cœpit. O quàm verè dictum: *Nulla fides lacrymis, lacrymas simulare docemur: nec nisi vis falli, risibus ulla fides. Mulierum fustis lacrymis moveâre, caveo; ut fereant, oculos erudière suos. Muliebri sexui tam facîle est ploranda patrare, quàm plorare.* Unde illud: *Aspide quid pejus? tygris: quid tygride? demon: demone quid? mulier: quid muliere? nihil: suô fatô Patruï didicêre.* Hi insequenti nocte omnes mortui in lacum sunt demersi. Sed occultatum parricidii scelus, conscium prodidit cœlum: & tanti facinoris vindex, de tota stirpe exegit pœnam. Namq; brevi Crufvicæ Popielus cum uxore & liberis à muribus est peremptus: qui ex in-

C2

huma-

humatis Patruorum cadaveribus prognati,
 infantiū necem vindicantes, Regiam arcem,
 in qua se occultaverat, invaserunt. Ita pro-
 fectò mens malè conscia, nullibi securè latet,
 non satis illa culpa latet, quæ ipsum auctorem
 non fugit, in ipsis non benè fraus tegitur
 cavernis. Non latebit perpetuas scelus inter
 umbras. Nullus est murus sceleri, per altas ur-
 biū turres, triplicesq; portas pœna perrumpit:
 vigilant in omnes fulmina culpas. Nulla im-
 piis tuta latebra: malis ubiq; malè. Nihil
 conscire sibi, nullaq; pavescere culpâ, hoc o-
 pus, hic labor est, hic murus æbeneus. Illud
 morte suâ posteris reliquit documentum:
 quòd parùm interest supremam inter & ex-
 tremam Principum fortunam; sæpè levi ictu
 graves Principes prosternuntur. Nihil est
 tam firmum, cui periculum non sit etiam ab
 invalido. Momentò sæpè perit, quod egrè
 seculum peperit. Magnæ arbores diu crescunt,
 hoc æ spatio extirpantur. Discant ex
 hujus Principis fato, quòd est innocentis
 sanguinis ultor Deus. Quicumq; alterius san-
 guinem sicit, suum effundit: & qui fabricat
 alteri necem, illum repenti falce mors ma-
 etat suâ. Conformat sceleribus pœnas justas
 Nemesis: fugaces insequitur Nemesis tyrannos.

IMAGO PIASTI.

Semper natalibus virtus praeferenda.

Sola virtus & animus, non genus
& sanguis nobilitant. Tota licet veteres
res exornent undiq; cere atria, nobilitas
sola est, atq; unica virtus. Frustrà
paternis quisq; superbius tumescit actis;
fervor & ardua jurata virtuti vo-
luntas, perpetuò viret ipsa lauro Quid
juvat admotò per avorum nomina ca-
lò, inter cognatos posse referre Jovem?
probatì viri genus, virtutis prosapia
est. In hanc virtutis ideam versà mentis
acie Poloni, Crusviciensem incolam Pia-
stum, à rotarum opificio hoc nomine ap-
pellatum, obscurum genere sed geniò il-
lustrem, 70 annorum ævò gravem, à se-
curibus ad fasces, à stiva ad solum pro-
moverunt Hoc est nempe fortunæ lu-
dentis ingenium; ut ab imo sæpè attol-
lat ad summum. Emergunt subito, qui
latuère diu. Non obstant natales te-
nebrae, quominùs quis solem videat.
Non rarò quos natalium fortuna de-

*stituit, evexit in altum virtus. Sic
 humili fluit è fonte Rhenus, crescit al-
 ta è tenui Terebinthus herba. Laurus
 ingens parva quondam virga fuit,
 modò nutat arbor. Princeps hic nec fa-
 scias, nec fasces fortunæ debuit, qui na-
 scendi ignobilitatem propriâ supplevit vir-
 tute. Nec obest Heròum magnitudinì
 natalium humilitas: gloriosior est, què
 totum virtuti suæ, nihil Majorum de-
 bet sanguini. Nobilitat Regina virtus,
 quem ad ignobilitatem sinistra dam-
 navit fortuna. Imò pulchrius est pas-
 sari, quàm creari nobilem: gloriosius
 est nominis esse authorem, quàm hæ-
 redem. Melius est nobilitatem nan-
 cisci, quàm nobilem nasci. Magnarum
 virtutum Princeps hic erat, præ aliis tam-
 en humanitate & liberalitate excelebat.
 Polonis in Electoralibus comitiis, discor-
 des Crusvicæ trahentes moras, ad penu-
 riam victûs redactis annonam suppedita-
 bat. Ubi liberali suò geniò ita omnium
 Electorum inflexit ingenia; ut præter spem
 &*

& vota, omnes eum unanimi voce Poloniæ Principem proclamaverint. Et certè liberali dextera ultrò sese ingerunt sceptrà. Tenaces manus rarò fasces tenuerunt. Nec obfuit tenuis fortuna Piaſti, quominùs ad folium vocaretur: Non enim fortuna rerumq; eget, cui publici regni fortuna committitur. Potior est in votis Patriæ, animus in Principe summa par fortuna, quàm opulentia. Ingenium imperiò dignum, non gazam querunt Poloni: misera namq; est regni ratio, ubi nihil est, quod adores in Principe, præter aurum. Sit sanè plumbea gaza, dummodo sit aurea mens in Principe: cum Rege aureo, aurea terris ætas immigrat. Nullus hostes Piaſtus habuit, præter Lesconis III. filios: quos sibi & Patriæ insidiantes, forti repressit manu. Thori, throniq; sociam Rzepicham dictã, moribus & forte nascendi similem habuit: & certè satis magnus thesaurus est uxor proba. Nulla est inops, nulla obscura, quam & locupletant virtutes, & illustrat innocentia. Amicus sincerus, thesaurus verus. Mulier bona, pretiosa viri corona. Nulla est pretiosior possessio, bonò verò amico. Optima sunt divitiæ, bonam invenisse conjugem.

Dos est pulcherrima, virtus. Hinc malè ducitur uxor, cui amorem asserunt opes, & Majorum cera. Periculosa est, quæ ex venustate formæ conciliatur gratia, si ei non maritatur honestas. Si sola virtus in ducenda uxore non spectatur; illud saltem præ oculis habendum: Uxor ducenda est oculis, auribus, & manibus: oculis forma, auribus virtus, manibus dos est exploranda. Dignus immortalitate Princeps obiit Crusviciæ, anno ætatis 120. post integrum 50. annorum imperium.

IMAGO ZEMOVITI.

Vivam sui Imaginem, imò se ipsum Piastus in filio suo Zemovito reliquit: in quo etiam post fata per virtutum suarum regnavit imitationē. Et certè *Avorum est commendatio esse bonum & virtuosum; ut facias tua, in eorum facta succede. Ignavus est heres, cui solum patrimonium est, derivatus à nobili vena sanguis. De proprio addendum est, & natalium splendor pari virtutis claritate geminandus. Qui in hereditatem venisti sanguinis, heròica quoq; facinora imitare. Antecedentium heròum facinora, sunt ponè sequentiam institutio. Violenta*

lenta est quadam obligatio, ut eum sequatur virtute, cui succedunt dignitate. Satisfecit huic Zemovitus. Hic ad bella planè natus, postquam Imperii fasces occupaverat; hanc cum purpura in animum assumpsit curam; ne ab inordinatis militum turmis, an turbis erubescendum aliquid in Polonia admitteretur. Unde primus ille Polonum Martem ad ordinem redegit, exercituum præfecit Ductores, leges militibus præscripsit, easq; etiam ipse conservavit. Non ignarus, quòd *diva lex est, obtemperans legi suæ Legislator.* Nullus facile reverentiam legibus negabit; quando eas legislator observat. Melius jubet, qui iussa Princeps ipse facit sua. Lex quæ obedituris friget in charta, institutionis exemplo cælet in opere. Tunc observantior equi fit populus, nec ferre negat, cum viderit ipsum auctorem parere sibi. Infit a mortalibus natura, propè sequi, quæ piget inchoare. Mutæ sunt leges, si à legislatore marmoribus, & non moribus insculpuntur. Exanimis legum tabule inscriptæ fastis, animantur factis. Addunt legibus auctoritatem Principes, si eandem sint ipsimet auctores & actores. Iniquum est, statuentem propriâ lege con-

vinci. *Primus iussa subi, quas tuleris leges,
 author & ipse feras.* Incōmodorum erat tole-
 ratissimus, corporis cultu & victu par cuiq;
 militi. Bella gessit plurima, semper felicissi-
 Cū Moravis, Hungaris, Germanis, Prussis,
 Pomeranis, & Cassubitis, felici ac gloriosō
 conflixit Marte. Ereptam temporibus utri-
 usq; Populi Polonis Silesiam, Prussiam, Po-
 meraniam, & Cassubiam ferrō vindicavit.
 Ferreus hic ab armorū tolerantia Princeps,
 aureum sub se fecit sæculum; hostes vin-
 cendo ferrō, cives devinciendo aurō. Pro-
 fusæ in omnes erat liberalitatis, solius dun-
 taxat somni fuit parcissimus. Quò magis
 prodigâ manu in alios spargebat opes;
 eò prodigiosius propria crescebat gaza.
*Ita sanè magne opes largiendo fiunt maxi-
 me. Munifica & liberalis manus, etiam no-
 lens foeneratur. Beneficia sparsa, velut se-
 men redeunt auctiora. Quod dat benefica
 manus, conservat. Extra fortunam est, quid-
 quid donatur amicis: quas dederis solas,
 semper habebis opes. Munera si gratis de-
 deris, si letus amicis; tollet divitias has tibi
 nulla dies. Justitiæ ita fuit amans; ut cæ-
 lis Astræam in terras evocasse videretur.*
 Supremam clausit diem Cnesna, anno

ætatis 32. Hoc unico excessu de Polonia
 regno bonus Princeps malè meritus, quòd
 non diu, quia 5. duntaxat regnavit annis.
*Optimorum nempe Magnatum brevis est semper
 vita. Citò ad metam perveniunt, qui
 magnis passibus viam Heròum sunt ingressi.
 Nunquam non immaturè moritur, cujus
 vita pluribus erat salutaris.*

IMAGO LESCONIS IV.

Non semper fortes creantur fortibus:
 non semper Mars à Marte gignitur.
 Non solus Menelaus Paridem parit.
 Sape eximii parentes, exiles habent filios.
 Plurimi sunt, qui à maximis exorti, in
 minimos decreverunt. Sape è stirpe clara
 nascuntur stipites: interdum è vite
 dulci, acidi emanant fructus. Non
 rarò è vetusta prosapia, prodit non
 venusta soboles. Sunt quos patritii
 stemmata sanguinis, & consanguinea
 symbola gloriæ ignavos faciunt, qui
 patrium decus cunis intumulant suis.
 Aurei Patres sape filios reliquèrunt
 plur-

plumbeos. E spinis roſa prodeunt; ex
 optimo vino, acerbiffimum fit acetum.
 Plurimi strenui & bellicoſi herodés, i-
 gnavam prolem genuerunt. Patuit id
 in Leſcone IV. filio Zemoviti. Hic in te-
 nera ætate ad folium aſſumptus, magni
 bellatoris filius, oleæ quàm palmæ ſtudi-
 oſior. Pacem bello præferens, præliorum
 finem fecit: forſitan, quia pax una trium-
 phis potior, pax optima rerum, quas
 homini noviffe datum eſt. Candida
 pax homines, trux decet ira feras. Pa-
 ce ſubſultant juga, pace rident tetricæ
 rupes. Odimus accipitrem, quòd vivat
 ſemper in armis. Et ſicut in pace ſu-
 ſpecta tutius eſt bellum; ita melior eſt
 certa pax, quàm ſperata victoria. In
 bello parvis momentis magni caſus in-
 tercedunt. Ita incertus eſt belli ſtatus,
 ſicut caſtrorum ſtatio. Non ſub certis
 militat fortuna ſignis, non ſemper ad
 clauſum auſcultat. Volvuntur caſi-
 bus, & ipſis ruunt fortunis martiales
 fortune. Et quamvis Lucanus canat:
 Utile

Utile bellum; nihilominus nullum est bellum, cui non adhareat conditio: damnosum esse. Cæterum in aliis præter bellicam virtutem, non dissimilis fuit Patri. Exasperata odiis sui principatûs exordia nactus, regiâ liberalitate malevolorum elusit conatus. Placat namq; invidiam benefica potentia. Citius auri quàm ferri fulgor, malevolentia extingvit ignes. Principum dona sunt antheramenta amicitia, & fidelitatis. Nullus animos fortius alligat nodus, quàm soluta in gratias dextera. Catena sunt mentium, obligationes benefactorû. Beneficia Principum sunt quedam miracula, aliorum animos in suos convertunt. Verissimum est illud, de modo placendi aliis: Temporibus nostris quicumq; placere laborat: det, capiat, quærat, plurima, pauca, nihil. Et illud: In nihiles, nisi des, ergo des: respice, cui des, hoc verbum do, das, nutrit amicitias. In cives raræ erat benevolentia & lenitatis Princeps: quasi illud

lud Senecæ sibi dictum putaret: *Regnare
 qui vult, languidâ regnet manu. Tu-
 tius est concitatos animos flecti, quàm
 frangi. Ut crudelitas in unum multos
 armat ad odiû; sic clementia in unum
 exhibita, est augmentum amicorum.
 Nihil comitate & clementiâ violenti-
 us: non capit, sed rapit corda in amo-
 rem. Princeps nihil miti nomine ma-
 jus habet. Et quamvis duo sunt Prin-
 cipatui difficillima, prodesse Reipubli-
 cæ, & placere: ille tamen & profuit om-
 nibus, & placuit singulis, absq; boni pu-
 blicidetrimento. In hoc solo Reipublicæ
 injurius, quòd non diu vixerit. *Brevis
 nempe bonorum Principum est vita,
 seu fata attendas, seu vota populo-
 rum. Imò boni Principes quamvis
 diu vixerint, nunquam suis satis vi-
 vunt. Obiit in juvenili ætate: maturis
 tamen moribus, præcox supervenit fa-
 tum; cùm nihil in eo fuerit immaturum,
 præter obitum ætatem.**

IMAGO ZEMOMISLI I.

Quamvis hic Princeps avum suum Ze-
 movitum (quo justior alter nec pieta-
 te fuit, nec bello major & armis) magnum
 habuit bellatorem, togâ & sagô toti Eu-
 ropæ celeberrimum; pacifico tamen Patri
 suo Lesconi, quàm bellicoso avo similiar,
 oleam palmæ & lauro anteposuit. An quòd
 paterna prolem fortiùs allicit urgetq; vir-
 tus; an quòd bellandi defuit occasio &
 necessitas. Quanquam querendus est in-
 terdum hostis foris, non expectandus: faci-
 endi sunt aliquando, non patiendibostium
 incursus: inferenda, non ferenda bella: ex-
 tremum est, ut aliquem ad lauream querat
 fortuna. Deses est gladius, qui non nisi pro-
 vocatus ferit. Ignavum telum, quod extra
 metam nescit evolare. Meliùs est occurrere
 hosti, quàm illius assultum praestolari. Glo-
 riosius est collecto agmine hostem petere;
 quàm inducias expetere. Pulchrius est ut-
 trò in hostem ferire, quàm illum sentire.
 Abscondit se gloria ei, qui ex aperto Marte
 intra cespites & terra septa fortunam re-
 trahit. Querenda est virtutis occasio, si ad
 manum non fuerit. Toto ergo Imperiù sui
 tempo.

tempore, tranquillum habuit regnum Zemomiflus. In tanta tamen regni tranquillitate, nihil posterorum memoriâ dignum egit; nisi quòd filium Mieciflaum reliquerit. *Satis est ad immortalem paterni nominis gloriam, bonum filium genuisse. Immortalem degit vitam Pater, in probo & digno filio.* Hunc diu olim sterilis, in decrepita jam ætate habere meruit: scilicet magnum factum multo tempore molitur natura; unâ autem nocte viles nascuntur fungi. *Elephas decenniò parit, sed elephantem.* Hic Mieciflaus natalium clarus luce cæcus natus, in nominalium pompa, post septennium à nativitate exactum instructa, oculorum recepit usum. Zemomiflus verò exactis Imperii annis 40 ætatis annis 60. diem & oculos clausit, Gnesnæ ritu Patriæ tumulatus. Non ita tamen bonus Princeps obiit, ut etiam post fata non viveret in memoria posteritatis. *Parvarum nempe facularum est, citò ac perperam extingvi, & damno irreparabili totum amittere lumen; Principes planetarum soles occidere & redire solent: atq; ita occumbunt uni, ut alteri orbi luceant serenius.*

IMAGO MIECISLAI I.

Miecisslaus primus in Polonia Christianus Princeps, non solum oculos, quos per septennium natura clauserat, recepit; verum etiam orthodoxæ fidei lumine est illustratus. Sacro fonte cum non paucis Primoribus regni, ablutus circa annū 964. Susceptæ divinæ Fidei maritalem adiunxit, cum Dąbrowka Boleslai Bohemorum Regis filia, in throni & thori sociam adscita. Hæc quoad vixit, æternitatis fortē memor, fertō coronata incessit. Inter Hy-menæi tædas, Deos ipsos Arasq; gentiles, vero Numini immolavit Miecisslaus. Et quia dies hic tantis Deorum ignibus illustris inciderat in sabbathum, ante Festum Divi Joannis Baptistæ; ideo in annuo hujus diei recursu, pridie festivi ignes, in memoriam extinctæ idololatriæ quotannis accendebantur. Hinc fortassis ad nostra usq; tempora illa manavit consuetudo; quod in pervigilio D. Joannis similes accensis rogis excitantur flammæ: quæ patriō agnomine à Polonis Sobotka appellantur. Nec solum hic pius Princeps profana idolorum evertit fana, sed etiam plurimas Divis, veroque DEo extruxit, & dotavit

D

libera-

liberaliter Basilicas. Archiepiscopatus duos, distributo in eos suo Principatu instituit: Episcopatus septem liberali erexit manu. Ut verò zelosum sese Fidei Catholicæ probaret propugnatorem; pium induxit morem; ut Poloni Equites stricto mediotenus gladiò, sacri Evangelii audirent lectionem. Romanam religionem per omnes regni provincias propagavit: non ignarus, quòd *fundamentum & basis rerum publicarum, est religio. Nunquam humana majestas, absq̃ reverentia Divina felix fuit: siquidem jacuisse gaudet, quidquid caduco condidit omine non sola virtus. Fortissimū est regnorum propugnaculum illibata religio. Non est alius regni beatior proventus, quàm religionis augmentum. Fluctuat Reipublica navis, mota anchora religionis. Regia hæc est virtus, dignaq̃, ut in folio emineat, que sola Regum beat folia. Religio est regnorum unio: gemunt regna, ubi hæc deest gemma. Factura religionis, est interitus regionis. Nec soli religioni, etiam ejus cultoribus summè addictus fuit: hinc sacrum tributum, decimum nempe frugum manipulum, famulantibus ad aras Ecclesiarum DEI servis dandum instituit: optimè gnarus,*

rus, quòd *questuosissima est pia in cœlites liberalitas. Dum cœlo censum pendit, nunquam est sine censu.* His manipulis cœlo inscriptis, manipularibus hostium turmis formidabilis fuit Miecislus. Equidē cum Vlocimiro Russorum Duce. Premissiam aliasque civitates populante, improspere bellum egit; feliciter tamen cum Bohemis Proceribus congressus, Boleslaum Dabroweæ fratris filium, in paternum regnum asserturus: Pragam enim ferrò occupavit, & in ea totam restituit Bohemiam. Et certè *feliciter militant, qui Deum habent commilitonem.* E contra *malè perfidis pugnatur armis. Irritus Mars est, cui militare abruit cœlum, licet ira densis ferveat parmis, nimiosq; telis asperet arcus. Si extinctus est in corde militum divinus amor, non accendet animum. Vix afflabunt martiale classicum turbae, si divino pneumate non sunt plene. Secure & feliciter certatur; ubi virtus est antesignana.* Cæterum supplicaverat hic Princeps summo Pontifici, per Lambertum Cracoviensē Episcopum, ut Regio coronaretur diademate: sed hæc vota probandæ in fide constantiæ causâ sunt dilata, non negata. Interim

devotum cælo caput, æternitatis tæniâ à Superis proculdubio est coronatum. Coronandus ergo in cælo, terras reliquit, anno 999. Posnaniæ tumulatus. Regnavit annis triginta quinque. Felix sub hoc Principe regimen fuisse nemo dubitet: Nam *ut nihil beato Rege beatius, sic nihil scelesto Rege scelestius.*

IMAGO BOLESLAI Chrobri.

Primus Regni Sarmatici Author Lechus, Orthodoxæ in Polonia Fidei Pater Miecislus, Regum verò Polonorum Parens fuit Boleslaus Chrobri, filius Miecislai. Primus namq; ille à III. Ottone Imperatore, cùm hic ex voto sacra D. Martyris Adalberti lipsana veneraturus Gnesnâ advenisset, Regium obtinuit diadema, à Gaudentio Arch-Episcopo Gnesnensi coronatus. Hic tanti in Poloniam hospitis inferentis vestigia, stratô per 7. milliaria pannô honoravit. Regiis & egregiis Neocoronati. Regis virtutibus, & singulari humanitate victus Otto, militarem D. Mauritii hastam ad bella Domini feliciter
pera-

peragenda, & unum de salutiferis DEi
 crucifixi clavis, ad stabiliendum Imperii
 clavum, Boleslao dono dedit. Illi verò hic
 vicissim in vim mutuæ venerationis, sa-
 crum D. Adalberti brachium, quod hæcte-
 nus Romæ asservatur, obtulit. Princeps
 hic novi magnificentiam tituli, insigni ad-
 ornavit probitate: acceptamq; à Majoribus
 suis gloriam ac fortunam, propriis auxit
 virtutibus. Non ignarus, quòd *illud ma-
 gni animi maximum est ornamentum,
 suis Majoribus non esse minorem.*
Infamat improbos Majorum gloria.
*Plebejus est nepos, qui præter sangui-
 nem & nomen, nihil habet virtutis*
avorum. Non tam nomine Majorum
gaudeas, quàm virtutē illorū initeris.
*Non tam sanguine superbias, quàm con-
 juncta cum cōmendatione facinora a-
 muleris. Pulchri natales gratuita sunt*
munera. Non tam nasci, quàm fieri
serenissimos, Herodum est. Leo fortis
*non nascitur, sed vires accipit post na-
 turam. Eundo crescunt flumina, quam-*

nis tenues ortus auspicentur. Semina gloriae jacet illustris prosapia; florem verò & fructum propria maturat virtus. Tantò sublimiùs ascendit nataliù dignitas; quantò eminentius propria virtutis accedit studium. Inter omnes tamen Boleslai virtutes pietas erga Divos elucebat: hinc sacrum Divi Adalberti corpus à perfida gentium Prussorum gente aurò redemit: optimè gnarus, quòd meliùs nos Divorum sacra tuentur pigora, quàm Trojam scutum Palladium, aut Romam lapsa de cælo Ancilia. Religionem à suo Patre in Poloniae regnum investam, omni conatu promovebat. Hec nempe potissima Principibus debet inesse cura; ut fides promoveatur, religio procuretur. Bonæ gubernationis prima regula est religio: velut à prima sphaera rapiuntur cætera; ita à religione partes omnes felicitatis impelluntur. Vix est ullus Magni cognomento potitus, quem religionis studium non commendavit.

Pietati summè erat addictus: primum sci-
 licet benè regendi elementum, est Prin-
 cipis pietas. Non dedecet Principem,
 cæli cura: gratum est à Superis donum,
 pius & Superis simillimus Princeps.
 Regna beat pietas, Reges pietate bean-
 tur. Liberali & pœnè prodigâ in cives
 auri magnificentiâ, aureos meruit affectus:
 procul à præsentis sæculi genio, cui ma-
 gis aurum placet, quàm verus amor po-
 puli, multò pretiosior aurò. Nunc au-
 rum & purpura curis exercent homi-
 nis vitam, belloq; fatigant. Aurea
 verè nunc sunt sacula, plurimus auro
 venit honos, aurò conciliatur amor.
 Cuncta trahunt ad se Magnates au-
 rea, sicut ad se magnetes ferrea cuncta
 trahunt. Cum verò jus & æquitas vin-
 cula sunt civitatum; & nihil magis à
 Principe exigit populus, quàm iustitiâ:
 Duodecim Judices, veluti Polonos Lycur-
 gos juri dicendo instituit: quos tales esse
 voluit, ne eos criminosi reperirent sibi
 similes. Qui æquitatem instruunt mo-

nitis; doceant exemplis est neces-
 se. Efficax enim recti persuas-
 sio est, innocentia iudicis. Fiunt ex-
 cessus formidini, cum sciuntur ju-
 dices inculpati. Veretur quisq; sce-
 lus, cuius non videt complicem in ju-
 dicum subselliis. Ne verò hi magis liti-
 gantes, crumenas, quàm causas excute-
 rent; ex Regia gaza certum pro iis sti-
 pendium designavit. Et certè nihil ma-
 gis suspectum in iudicibus, quàm pauper-
 tas. Facile est corrumpere egentem ju-
 dicem. Causa perduntur, quæ paupertate
 reguntur. Hinc fit interdum, quòd
 fungitur officio rarus sine munere iudex.
 Unde monet Pòeta: Iudicibus plùs, quàm
 juri studuisse memento: hos tibi quàm leges
 conciliato priùs. Miraris, clausa quòd sint
 tibi iudicis aures? cum tua iudicibus non
 sit aperta manus. Verùm enimverò, quibus
 iudicii libra commissa est; ab iis merita
 ponderari debent, non munera. Gladius con-
 temnitur, ubi aurum suspicitur. Inermis
 redditur iudex, cum à cupiditate constri-
 gitur. Aurum aptissimum est iustitia ex-
 pug-

pugnanda instrumentum, quo cum perstrin-
 guntur oculi, etiam animi excecantur. Em-
 ptâ miseros defendere lingvâ; efficiunt tur-
 pes turpe tribunal opes. Nummorum patro-
 cinium adeptus impunè peccat, quasi pecunia
 sit scelerû baptisimus. Et quia teste Tacito
 nullum majus boni imperii est instrumen-
 tum, quàm bonus Consiliarius: Optimis &
 prudentissimis Consiliariis Regiam suam
 implevit; ab eorumq; consilio suam vo-
 luit dependere majestatem. Et certè *vis*
expers consilii, mole ruit sua. Nemo melius
prospicit malis, quàm qui consilio perspicit
mala. Consilia rem detegunt. Exponitur
Respublica casibus: ubi de mediis non pro-
spicitur. Nihil sine consilio tutum. Seu le-
ta seu aspera momenta, consilio temperan-
tur. Nec in toga tantùm clarus fuit Bo-
 leslaus, etiam in militari sago ejus eluxit
 virtus. Integrò quidem bienniò ab armo-
 rum quievit strepitu, ut Religionem in-
 tuto collocaret: hæc tamen stabilita, col-
 latos recenter sibi honores novis decora-
 vit triumphis. Boleslao enim III. Bohe-
 morum Duci, palmam & oculos eripuit:
 Saxoniam, Moraviam, Russiam, Bohemi-
 am, Prussiam non tam pedibus, quàm vi-

etoriis peragravit, & ad annum cōēgit tributum, Poloniæ regno exolvendum. Ac quidem Russos Regiam sæpius eludentes credulitatem, armis & arcibus spoliavit. Postquam verò Polonus hic Hereules, Regni sui limites ad Albim & Tyram promovisset; æreas in perennaturæ famæ trophæum, Ossæ, Borystheni, & Salæ defixit columnas. Ipse verò tot hostium & provinciarum victor, uni in spoliis cessit libitinæ, anno D. 1024. ætatis suæ 58 Regni 25. Conditus Posnaniæ: relicto posteritati documentò, quòd *Victor cum victis pariter miscbitur umbris. Et pace & bellò unitis, stat terminus ævi. Debilis ac fortis, veniunt ad funera mortis. Fortibus est etiam mors metuenda viris. Bellica funereis non obstant tegmina telis. Mors fera magnanimi, non timet arma Ducis.*

IMAGO MIECISLAI II.

Miecislaus hoc nomine II. Boleslai Chrobri filius, justis parentalibus optimo Patri persolutis, Posnaniæ unà cum uxore Rixa, quam ei vivente Patre, Otto Imperator hospes desponderat, est coronatus. Princeps hic solò duntaxat nominis vocabulò, erat gladii famâ celebris: re ipsa.

ipsâ fuit meticulosus, ad plectrum non
 sceptrum natus. Ita certè non semper pro-
 priis respondent nomina rebus; nomine sapè
 leo, re lepus esse solet. Sapè speciosa nomi-
 na turpiter mentiuntur. Non unus est præ-
 lato nomine tantùm insignis. Et tamen
 teste Cassiodoro: *Aburdum est, portare no-
 men à Majoribus alienum; & aliud dici,
 quàm possit in moribus inveniri. Nomen
 (inquit Salvianus) sinè actu & officio suo
 nihil est. Si re priveris, nec nomen habe-
 re mereris. Unde monet Plato: Nomina
 cum re consentiant.* Hic ergo Princeps &
 agnomen suum, & bellicosi Avi, ac Patris
 sui famam ignaviâ infamavit. Scilicet ex-
 terminat arma staminibus vix apta manus.
 Hinc Moraviâ, Saxoniam, Bohemiâ, Pome-
 raniam, paternô ferrô regni finibus an-
 nexam, eripi sibi permisit. Cum Prussis va-
 riô certavit Marte, Russorum tamen Ducẽ
 Laroslaum non tam arte bellica, quàm for-
 te profligavit. Poterat ei objici illud: *Te
 tela, non tela decent. Aptior est digitis la-
 na colusq; tuis. Non tu natus equo, non for-
 tibus utilis armis. Bellica non dextra con-
 venit hasta tue. Quid tibi cum pharetra?
 gladium tua dextra recusat.* Non sunt hæc
 digi-

*digitis, arma tenenda tuis. Nescis severò
 livida brachia signare ferrò. Te sonus om-
 nnis & aura exterrēt, pennâq; levi com-
 mota volucris. Tibi famineo stant corde ti-
 mores. Ex uxoris arbitrio moderabatur
 regnum Miecislaus: immemor, quòd tur-
 pe ac indecorum est, illis manibus commit-
 tere sceptrâ; quas ipse sexus & natura, ad
 eolum fusumq; destinavit. Scilicet insano
 nemo in amore videt, quid deceat, non vi-
 det ullus amans. Insanis ergo uxoris suæ
 infascinatus consiliis, cùm nihil sanè boni,
 totò novenniò regiminis sui egisset; in
 insaniam redactus miseram egit animam,
 anno D. 1034. vixit annis 44. Poloniarum
 tumultus. Mortuus est, quasi victurus
 post funera non sit: sic vixit, tanquam mo-
 riturus non erat. Rixa verò suæ magis
 Austriacæ, quàm Polonæ favens genti, ne
 ulterioribus rixis (sub quarum turbidum
 Maslaus Regi nuper à poculis, provinci-
 am regno abstraxit, quæ postea ab eo no-
 men Mazoviæ accepit. Ne (refert Joachi-
 mus Pastorius) turbaret regnum, è Polo-
 nia cum filio suo Casimiro, iussa est exu-
 lare. Mater itaq; exuli sub Henrici III.
 Imperatoris patrocinium, filius verò ad
 meli-*

melioris vitæ aſylum contulit ſeſe Clu-
niacum: ubi amiſſâ regni hæreditate, pro
Regali diademate, religioſum Divi Bene-
dicti induit cucullum.

IMAGO CASIMIRI I.

NE credite veteri & vulgari dicto: *Non
procul à proprio ſtipite poma cadūt.* Nec
illi recentiori Vatis Entheco: *Rarior aſpici
eſt viſa proles, quæ vitiiis gravi deſciſcat à
Patre, & profanos in melius redocaret ortus.*
Nec huic fides danda: *Portentum eſt à pa-
rentum vitiiis degeneraſſe.* Abrogavit ho-
rum fidem Caſimirus I. ignavi Parentis
Mieciſlai non ſegnibus ſoboles. Hic jam in
Ordine Divi Benedicti Diaconus factus,
precibus Polonorum à ſummo Pontifice
Benedicto IX. ſacris abſolutus vinculis,
poſt ſeptem annorum interregnum, ex
Cluniaceniſi clauſtro ad paternum revo-
catus Solium, ſtrenuè & feliciter rexit
Imperium. In primo ejus vitæ natali, in-
ſolito motu concuſſa terra tripudiâſſe eſt
viſa; quòd peſſimis parentibus ille natus
eſt Princeps; ſub cujus optimo regimine
reſpiratura erat Polonia. Primus hic Po-
lonorum Princeps doctus & ſapiens fuit:
primus

primus latinis in Parisiensi Academia ex-
 cultus literis scepra tenuit Quam ve-
 rum est illud Poëtæ dictum: *Sub purpura-
 tis sapè rudes latent mentes tiaris: nec sub
 una, scepra jacent calamiq; lauro.* Verùm
 enim verò: *illa sola digna est regali scepro
 manus; quæ prius doctam gestavit pennam:
 illud caput aurèa dignum corona; quod pri-
 us Apollinari laurea est coronatum.* Illum
 Regius decet murex, quem literarum tin-
 ctura coloravit. Regnare siquidem fortu-
 na plerumq; beneficium est; sapere virtutis.
 Et certè, turpe est, si Princeps coronam non
 caput gerit. Ipsa hunc Principem erubescit
 purpura; qui prius ad Palladis chartas pal-
 lere non didicit. Non illustrat regalis auri
 fulgor illud caput, quod prius ad Cleant his lu-
 cernam noctis caligine non fuit inumbratū.
 Prioris tamen ævi Principes armatam Bel-
 lonam hastatæ Palladi præferentes, malu-
 erunt esse bellatores, quàm literarum cul-
 tores; maluerunt potius inter armorum
 versari strepitum; quàm docta inter Mu-
 sarum jurgia. Quanquam nec Marti Apol-
 lo, nec Bellone Pallas obicem ponit. Utraq;
 hæc Numina armata sunt, utriq; palma &
 lauri communes. Certiora sunt trophæa, si
 pharc-

pharetratus Apollo, & hastata Pallas cum Marte & Bellona armorum ineant societatem. Horum adminiculo Casimirus quoties bellator, toties victor & triumphator. Adornato primùm in Mazoviam bello, Prussorum & Jazvingarum suppetiis validam, fudit fugavitq; hostes. Plocensem Palatinatum, totamq; Prussiam armis regno suo adjunxit. Maslaum verò belli authorem & ductorem ex alta trabe pendere jussit: ut qui per nefas ad summa eluctabatur; supra cæteros mulctatus emineret. Et certè non infeliciter pugnat, qui Martem Palladi, Bellonam Mercurio jungit. Aptius illis inberent temporibus lauri triumphales, quibus non novum erat doctas gestare laureas. In eo vertice lucidius nitet galea; qui sapientia illustratus est luce. Optimè illi capiti quadrat cassis; quod non cassum sapientiâ continet cerebrum. Hinc illud Polonis Equitibus reliquit documentum: Ut ei sub labarum aditus pateat; qui laborem Minervæ non fugit. Illi in campū Martis educantur; quorum virtus scholarum excedit vastitatem. Illi ad clavæ promoveantur; quorum amplitudinem non possunt capere Gymnasiorum conclavia. Illorū dexte-

*dexteram armet gladio Mavors; quibus jam
 levis est penna. Non prius aliquis conferat se
 ad Martis classica; quam omnes scientiarum
 transgrediatur classes. Non prius ad pro-
 pinandum hostilem sanguinem extendenda
 est dextera; quam Minerva ablaetet. Non
 prius ad cruda Martis bellaria cupidus con-
 vertendus appetitus; quam eum Palladis
 satient cupedia. Nec solis militaribus ac
 Palladiis, etiam Religiosis Casimirus glo-
 riosus erat virtutibus. Equidem Mars ir-
 religiosum est plane Numen, raro pietatem
 sub signis suis numerat. Hinc Vates Peli-
 gnanus canit: Nulla fides pietasq; viris, qui
 castra sequuntur. Hic tamen magnus bel-
 lator pietati erat addictissimus; ad quam
 & propria virtus, & throni toriq; focia
 Dobrogneva incitabat, scilicet *Maxima est
 fors viri pia consors*. Invitatis Cluniacô Ty-
 neciam Benedictinis arcem cum centum
 pagis ad novam obtulit Coloniam institu-
 endam. Lublinense quoq; oppidum ad e-
 rigendum tradidit Monasterium: multiq;
 aliis pietatis artibus, Numinis & Divorū
 cultum promovebat: ratus certissimum pe-
 rennatura felicitatis omen esse, in cultum
 Numinis etiam toto divitiarum ire appa-
 ratu.*

ratu. Ad harum similiumq; virtutum ex-
ercitium, à teneris fuit institutus. Profe-
cto omnem etatem informasti, qui juven-
tutem erudiisti. Inscripti teneriori tilia
characteres, etiam in arbore leguntur. Equos
Et arma tractabit vir; quem puerum in
hippodromo Et arena exercueris. Puerum
sapiet etiam senex, quem adolescentem ma-
turi mores non formaverint ad senectutem.
Vis sana à viris consilia? consulta à seni-
bus oracula? fac ut tenerior atas inter
Consiliarios Et sapientes versetur. Ubi ado-
leverit, reddet quod accepit. Echo juventu-
tis est senectus: habebit venerandos sapien-
tia senes senatus; si adolescentes sapientia
instituti erudierit. Ad virtutum comple-
mentum hujus Principis & illud accedit;
quod ægram post septennale interregnum
Reipublicam, lenta curavit manu. Pra-
festinata namq; medicina exacerbatur ma-
lum. Medicus impatiens est pejor morbo:
lentè quandoq; obsequendum infirmitati; ut
ad medelæ obedientiam trabatur. Vulnera
nisi leniter tracta tractataq; fuerint; non
sanantur. Dulcia sunt medicâ vulnera fa-
cta manu. Cum mora vitia curantur Et
morbi. Non sunt festiva, quæ sunt festina.

Demum piissimi Principis mortem ingens præcessit Cometes: iter forsitan ad cælos monstraturus. Cessit fati anno Domini millesimo quinquagesimo octavo, 28. Novembris, tumulatus Posnaniæ.

DECAS III.

IMAGINUM.

IMAGO BOLESLAI

Audacis.

BOleslaus numero, non regnandi forte secundus, cognomento AUDAX, Casimiri I filius, decimum sextum ætatis annum nondum egressus, regnum & paternum obtinuit diadema. Bohemicis, Sileficis, Hungaricis & Russicis palmis toties insignis victor, insignior foret; si suis passionibus non succubuisset. *Fortior namq; est, qui se, quàm qui fortissima vincit moria. Melius semper triumphat victrix sui majestas. Latius imperat, non plura, sed qui se domuit suis invictus armis. Magnus esse victor nequit, qui suis cupiditatibus est minor. Nullum fortius est, quàm quod secum geritur prælium. Nulla gloriosior, quàm de se*

*se ipso victoria. Illa gloriosior laurea, quam
 victor animus decerpfit ex se ipso. Qui re-
 fugit sui Rex esse, regni nesciet exteri. Qui-
 cunq; dat sibi regendo, ille potest dare jura
 mundo. Non infeliciter ille alios gubernat,
 qui sibi ipsi & parere dedit, & imperare.
 Ipse sibi consul & civis, ipse rex & colonus.
 Inglorium est extra se dominum, intra se
 servum esse. Hic ergo Rex inmemor in-
 glorium esse, assuetas scepro & capulo ma-
 nus Veneri dare; & pro aurea directionis
 virgâ, muliebri myrto pudendè gloriari; re-
 lieta Bellonæ & Martis acie, ad illa tran-
 sivit castra; de quibus Poëta: *Militat omnis
 amans, & habet sua castra cupido.* Fœdam
 hanc Regis militiam S. Cracoviensis An-
 tistes Stanislaus Ecclesiasticô ferit gladiô,
 quo veluti fulminis ictu tactus Boleslaus
 exarsit in iras: quas nonnisi præfuleo fan-
 gvine restingvendas ratus, sacrificantem
 ad aras Præfulem propria cecidit manu:
 illoq; gladio, quo tot hostes vicerat, &
 auream Kijoviæ portam secuit; Divo Sta-
 nislao lethale infixit vulnus: simulq; tot
 victoriarum memoriam innocentissimo
 Martyris sanguine delevit. Insolens hoc
 ultra audaciam facinus, summus Pontifex*

in omnibus Poloniæ Ecclesiis punivit interdictione: ipsumque Regem Ecclesiasticò castigavit anathemate. Boleslaus ergo regnò, & subditorum obedientiã exurus, qualinam morte decessit; certò non constat. Ferunt nonnulli Poloniã profugum, per præruptos Pannoniæ montes vagabundum, & impotem mentis sua fata, quæ tyrannos fugiunt, quæsiuisse. Alii asserunt atroci canum morſu esse discerptũ: quam sæviũ illum patratum mordebat scelus. *Nullus enim unquam crudelior fuit tortor, malã conscientia. Nullus favior carnifex, quàm mens sceleris sui conscia. Ipse reus animus instigator est sui, lictores sunt affectus. Habet intra se macellum rea conscientia, ut diram exerceat lanienam. Non est crudelior morsus, quàm mens malè conscia; quæ patitur tormenta sinè carnifice, eruces sinè tortore. Unde inquit Seneca: Prima & maxima peccantium pœna est, peccasse. Quos diri conscia facti mens habet attonitos, atroci verberare cedit. Mordax culpa malum tacito cor exedit ictu. Heu quantum misero, pœna mens conscia donat! nocte dieque suum versat sub pectore testem, occultum quatiente animo tortore flagellum.*

Inuigilant animo, scelerisq; patrati supplicio exercent culpa. Malis si desit carnifex; sibi ipsi non desunt. Sunt qui referunt Boleslaum in quodam Carinthiæ Monasterio propè Villacum, post præviam pœnitentiam, sanctiùs quàm egerat vitam finivisse. Si ita est, gloriosus post ingloria facinora extitit Boleslaus: etenim res omnimiracula major, si quis cum pessimè vixerit, optimè moriatur. Prodigium est, dissimilem vitæ studiis mortem alicui contingere. Rarò benè moritur, qui malè vixit. Non dat triticeas spinarum semen aristas, vitæq; nec mortem dat malè ducta bonam. Mors vitæ echa est: respondent ultima primis. Misera mors pessima vitæ lucrum est. Hoc tamen est certum, quòd varia, quæ malè sibi conscius fingeat, metuens pericula profugit ex Polonia: nimirum conscia mens semper quod timet, esse putat, fontibus incubat horror. Conscia mens sceleris, sibi mille pericula fingit. Mens conscia facti & timet, & pœnam gignit formidine pœna. Sint sanè omnia tutissima; si malè conscium es, formidabis.

IMAGO VLADISLAI I.

VLadislauſ hoc nomine primus, dictus
 Hermannus, Boleslai audacis frater,
 Cracoviæ electus ſucceſſit in regnum, Re-
 giô diademate in pœnam occiſi Divi Sta-
 niſlai privatum. Vir erat ſui nominis; vir-
 tutum gloriâ celebris, par ſummis Regi-
 bus, ſolo duntaxat Regis titulo minor.
 Religionis præfertim, humanitatis & ele-
 mentariæ amantiſſimus fuerat Princeps.
 Sancitas à Prædeceſſore ſuo leges, libero
 Poloniæ gentis genio graves abrogavit,
 Poloniam interdieto Pontificio liberavit.
 Rebelles Pruſſos, Pomeranos ac Bohemos,
 qui ſe jugo exemerant, ultore & victore
 ferro ſibi Regnoq; ſubjecit, ope Siécie-
 chi, Exercituum Poloniæ Ductoris gene-
 raliſſimi. Clariùs virtutis ſuæ præbuit do-
 cumentum dum Zbigneo extra legitimum
 thorum nato filio ſuo primùm arma ſibi
 inferenti, deinde ad paternos pedes ſup-
 plici, vitam, quam ferro adimere potuit,
 donavit; malens filii ſpectare lacrymas,
 quàm ſanguinem. Ratus nimirùm glorio-
 ſius eſſe triumpho genus de eo, cui par-
 citur; quàm qui ultricibus & victri-
 cibus

cibus armis debellatur. Utiq; corpora
 magnanimo satis est prostrasse leoni.
 Pugna suum finem, cum jacet hostis,
 habet. Boni Principis est parcere sub-
 jectis, & debellare superbos. Satis est
 victoria, cum sponte inclinata ad pe-
 des cadat protervia. Optimum vi-
 ctoriae genus est, si ei parcas, quem
 vincere potuisti. Et certe pusilli animi
 est vindictam velle sumere: gloriosum
 est cum Tiberio ridere injuras; aut
 cum Tito aspernari; gloriosius cum
 Theodosio condonare; gloriosissimum
 cum Augusto etiam muneribus repen-
 dere. Et quamvis crescit, si pateris,
 scelus: facundo caput tollit in otio im-
 punita protervia. Hic maximè seruit,
 qui parcat malis. Nimia clementia pe-
 jor est crudelitate, dum parcat, ferit.
 Nihilominus multa asperitate subdi-
 torum animi exulcerantur: iniqua est
 justitia, licetorem cum securi adhiberi,
 ubi sola proficeret virga. Interdum

*melius est agrotare, quam crudeliter
 sanari. Irritantur scelera, qua nimi-
 um & saepe vindicantur. Ad veniam
 sit pronior, quam ad poenam Princeps,
 paucis supplicio grauis, utilis debet es-
 se universis. Durant, qua non dura.
 Caeterum optimus Princeps in hoc solo
 erat malus, quod in Sieciechum plus æ-
 quo erat bonus, ejus nutibus & arbitrio
 nimium se permittens. Namq; malè au-
 diunt etiam optimi Principes, si plus
 æquo fiant boni. Inconsulta Principum
 bonitas, pusilli animi est indicium.
 Ministri authoritas non postponen-
 da, sed Principis majestas preferenda.
 Nihil potestas Regum valet, nisi valeat
 & authoritas. Iis limitibus Principū
 ac ministrorum circumscribenda for-
 tuna; ut & illi non obliuiscantur se
 dominos, & hi meminerint se esse ser-
 vos. Hec sit Principis & servi con-
 cordia discors; ut seruet studii fœ-
 dera quisq; sui. Quanquam post offen-
 sus Vladislaus Sieciecho familiari sua in
 aula,*

aula, nimios in eum amores odiis castiga-
 vit. Scilicet *gratia Magnatum nescit
 habere statum. Nihil citius, quam Prin-
 cipum favores decoquuntur. In tragi-
 cam impingunt scenam, qui aulicæ vi-
 ta exercent actum: eadem est omnino
 fides aula, quæ mobilis auræ. In aula
 non minus certò interitus gratiæ ex-
 spectandus est, quàm vita. Regum
 sollicita quicunq; moratur in aula; aut
 fuit, aut semper postulat esse miser.
 Periculosus aula oceanus est, multo-
 rum infamis interitu. Nemo, gradus
 nisi per plures ascendit in aula; ad de-
 scendendum, plùs satis unus erit. Hinc
 monet Pòéta: *Est aula pontus, spes tua
 naviget vicina ripa, Stet quicunq; vo-
 let potens aula culmine lubrico; te dulcis
 saturret quies. Et Valerius Maximus: Elige
 securitatem, ridens tugurium; quàm
 tristem curis & solitudine aulam.*
 Nam aula profanata est sedes aptis-
 ma menti, est hilaris, gaudens vultu,*

*spe dives inani. Aula inter fomenta,
occulta sunt tormenta. Inter molles
aulicorum byssos; calamitatum repe-
ritur abyssus* Regnavit Vladislaus annis
20. cessit fatis anno ætatis suæ 59, Polo-
ciæ tumultus.

IMAGO BOLESLAI

Krivousti.

AD bella planè natus Princeps Boleslaus
Vladislai magni bellatoris non minor
filius, pro puerili prætexta, militare por-
tabat sagum. Nondum puer, jam miles;
priùs ferè gladium, quàm solem vidit.
Novennis namq; ad castra profectus, mi-
litiæ rudimenta positurus, inediam, vigi-
lias, infomnes sub dio noctes, cæteraq;
Martis incommoda tolerabat. Potuit de-
se dicere illud: *Infans sum vultu, sed spiro
corde Gradivum. Sic penè primis proditur
indoles augusta cunis. Exiguo truces ex um-
gve noscuntur leones, & tenero Jovis ales
unco. Nescit sub ipsis gloria fasciis latere:
nescit idoneus tepere parvis ardor in artibus.*
Quasi verò illud sibi dictum putârat: *Ang-
ustam amici pauperiem patè robustus acri
militia puer condiscat, & Parthos feroces
vexet*

vexet eques metuendus hasta. Implevit il-
 lud Boleslaus, quò post Sarmaticus Vates
 ad bellicos ausus animabat juventam: Pul-
 chro Quirites pulvere gaudeat impubis a-
 ras: & strepitum & minas, jam nunc & au-
 daces tumultus à tenero meditetur ungue.
 Visoq; primùm sanguine, gestiat inter ca-
 dentium signa: neq; eligat, quò lassà post
 pugnam reclinet colla ihero. Solidisq; som-
 num commendet armis: aut clypeo super ef-
 fusus, aut se cespitis explicet per summa, non
 parcus iuventa, & decorum pretiosus em-
 ptor. Ne verò patriæ fortunæ successor
 à paterna aliquando virtute discederet;
 Patris sui imaginem à corde magis, quàm
 à collo ferebat quotidie. Et quia melius est
 Majorum facta colere, quàm imagines; ex-
 actius eam expressit moribus, quàm pi-
 etor coloribus: memor illius; qui in Ma-
 jorum sanguinem succedit, is in virtutem
 etiam succedat, est necesse. Et quamvis illi
 os intortum ex morbo, agnomen Kryvo-
 usti dederat; formæ vitium non erubuit,
 pulchro virtutum apparatu contentus.
 Nimirum forma virum neglecta decet. Ra-
 rò forma viris (secula prospice) impunita
 fuit. Sint procul à nobis iuvenes, ut fæmi-

*na compti. Fine coli modico, forma virilis
 amat. Non est dedecori vultus deformitas,
 si quis virtutibus est conspicuus. Poterat
 de se illud dicere: Si mihi difficilis formam
 natura negavit; ingenio forma damna re-
 pendendo mee, sed magis virtute. Bellica ta-
 men virtus in eo maximè enituit: cujus
 instinctu sæpiùs loricam, quàm purpuram
 induebat. Henricum IV. Romanorum Im-
 peratorem, exigua suorum manu numero-
 sissimo exiit exercitu. Quo pacto docuit,
 virtute rem bellicam geri, decerniq; non vi-
 rorum numero. Errat quisquis militum ro-
 bora numerat, non æstimat. Virtute pu-
 gnant, non numero viri. Et una sylvam
 sæpiùs eruit bipennis. Et pauca sequuntur
 innumeras aquile columbas. Sæpè in minùs
 numeroso exercitu plùs animi latet. Virtu-
 te metiendus est miles, non numero. Zbi-
 gnei spurii fratris armis provocatus, vi-
 ctoriam reportavit. Patrocinantem Zbi-
 gneo Bohemorum & Pomeranorum per-
 fidiam, ad rogam condemnavit; ut clariùs
 inter flammam illa orbi eluceret veritas;
 quòd temerè suscepta sceleratorum patroci-
 nia, plurimùm ipsi nocent patronis. Cum
 Bohemico, Prussico, Moravico, Danico,
 Ger-*

Germanico, & Ruffico Marte quoties con-
 flixit; semper victor exstitit.. Ut verò sui
 milites non minùs bellicosi, quàm virtuo-
 si forent; eos rigore militaris disciplinæ
 ad virtutum studium compellebat. Non
 ignarus: *Exercituum scelera, maxima in
 bellis gerendis esse infortunia. Absq; virtu-
 tum suppetiis nemo unquam felicè Marte
 militavit. Illi militat æther, & conjurati
 veniunt ad prælia venti; qui virtutum sti-
 patur satellitio. Ut militum virtutes cer-
 tam pollicentur victoriam; ita eorum cri-
 mina certissimum secutura cladis sunt au-
 gurium. Non est fortius ad vincendum ro-
 bur, virtute. Miles quem ducit in campum
 virtus, non ad dubiam pugnam, sed ad cer-
 tam pergit victoriam. Deest plerumq; sce-
 leri fortuna: & dissoluti exercitus mores non
 ligant trophæa. Infalibilis illum exercitum
 sequitur interitus; quem antecedunt inju-
 ria. Quem gemitus pauperum ad castra
 comitatur, ille nihil referet è prælio, nisi
 vulnera & cicatrices. Qui alienas præda-
 tur fortunas, ipse plerumq; in acie Martis
 in prædam cedit libitina. Impossibile est, ut
 rem bene gerant in bellis; qui lacrymas &
 execrationes pro viatico, ad castra secum
 deve-*

debebunt. Plerumq; innocue pauperum la-
 cryma, proprio insolentis militis expiantur
 cruore. Repetet hostilis mucro graviori etu-
 illa vulnera, qua insolens militis manus in-
 nocenti inflixit plebecula. Militarem tamen
 rigorem Boleslaus ducali leniebat libera-
 litate. Hinc Zelislao Duci contra Mo-
 ravos strenuè dimicanti, pro amissa in præ-
 lio manu, auream reposuit, contulitq; dex-
 tram. Wszeborscio verò è prælio trans-
 fugæ, aliis exemplum fugæ perniciosè
 danti, leporinam pellem, fufum, & colum-
 muneris loco submisit; ut sub se Leone
 Duce erubesceret esse lepus galeatus.
 Skarbimirum Palatinum Cracoviæ, cum
 Zbigniew & aliis sibi rebellem oculis pri-
 vavit: & in pœnam tanti ausûs, Palati-
 ni Cracoviensis primatum infra Castella-
 ni subsellium collocavit. Hinc ad hæc
 usque tempora Cracoviensis Castellanus
 præit voto & subsellio Palatinum. Bellico-
 sus hic Princeps pluribus victoriis, quàm
 annis suum distinxit Imperium. Solùm
 namq; triginta sex annis regnavit, quadra-
 gies verò & septies triumphavit. Russo-
 rum demùm & Hungarorum fraudibus
 circumventus, post cruentam hostilis ac
 sui

fui exercitûs cædem occubuit, anno D.
 1139. ætatis suæ 54. Plociæ in templo Pa-
 rochiali reconditus. Discat hinc posteritas,
*omnia humana vicissitudini rerum esse
 obnoxia. Vincuntur etiam invicti, & felici-
 tissimi sunt infelices. Diuturna quandoq;
 felicitas, infelici exitu terminatur. Rara
 est fortuna, quæ infelicem non sortiatur e-
 ventum. Nemo ex istis, quos purpuratos
 vides, felix est. In se magna ruunt: altis
 hunc numina rebus crescendi posuere modû.*
 Nihilominus eo ipso felix mors Principis
 bellicosi; quia in Martis acie reperta:
 namq; victore ferro se popularibus exemit
 armis. Ipsa fata fatiscere cogit; quisquis
 hostes cædendo fatiscit. Martem à morte,
 unica licet discriminet litera; nunquam
 tamen Marte quæsitæ gloria, in sanguinis
 oceano naufragatur; quæ eò ardet illustri-
 er; quò copiosiori putatur extingvi cruoris
 diluvio. Suam quisq; Herdum interitus glo-
 riam habet. Victores & in morte sunt fe-
 lices. Non solum vincere, sed etiam perire,
 martia indoli est gloriosum. Fata viris
 vitam generant, famamq; perennem.

IMAGO VLADISLAI II.

Nemo Lucina meritis onustos debuit annos. Ille supremum Patruipatrisq; Scio probrum, docuit scelestos è bonis nasci; tenebrasq; clarum gignere lumen. Id ipsum in se probavit Vladislaus II. optimi Parentis Boleslai Krywousti degener filius. Minimè illi paterna suffragata est virtus; qui vitiiis erat deditus. Majorum scilicet virtutes avorumq; gloria, si sit nepos inglorius, non reddunt gloriosum. Non sunt tua, quæ Majores egerunt facinora. Nemo alieno splendore evasit illustrior. Suà Phæbus trahatur luce, neq; adscititiis resulget splendoribus. Suo quisq; est dives & domestica felicitate beatus. Nihil prodest optimo patre natum esse, si ipse es pessimus. Nihil unquam propudiosius vidit orbis, quàm degeneres à Parentum & Majorum virtute successores. Quos extincta virtutum lux obtenebrat; eos aviti sanguinis splendor non illustrat. Hic in primo regni aditu in vitium impigit: dum ut unicus imperaret,aterno sanguini parricidale indixit bellum. Ita certè rara est concordia fratrum: impotens regnandi libido etiam fraterno non parcit
san-

fangvini. Cedunt fangvini jura, ubi fucce-
dit ambitio. Aliquando quos uteri unius an-
guftiis incluferat natura, regni unius fpa-
tiis agrè fufientat fortuna. Nulla funt ma-
gis robufta odia; quàm ubi cognati fangvini
venus regni libido invaferit. Et quamvis pre-
ces precordia ferrea tangunt; flectitur ira-
tus voce rogante Deus, & fufis precibus pla-
cantur Numinis ira; nihilominus fuppli-
ces fratrum preces rejecit Vladiffaus, illi
ergo diu in Pofnaniensî arce obfeffi, tan-
dem æquitate caufæ erecti, profundâ no-
fte fpe tumidos Vladiffai milites vino fo-
mmoque fepultos aggregi, fuccenderunt
caftra, fugârunt fuderuntq; exercitum, &
fufcitata odia cognato fangvine extinxerunt.
Ita certè inter ipfa quandoq; infor-
tunia nafcitur felicitas. Faciliùs interdum
vincitur qui fperat, quàm qui timet. Per-
niciofior non rarò eft fcuritas apertis pe-
riculis. Ne victum illum judica, quem vides
prostratum: non rarò victores vincuntur,
victi triumphant. Qui femel eft fractus
hoftis, non contemnatur, fed timeatur. Non
expectato vulnus ab hoftè venit. Sape fuum
levis fortuna victorem reliquit, & medios
fecit triumphos contemptus hoftis. Non

puta miserum, quem vides infelicem. Veniet quondam felicitior atas. Quam negat præsens felicitatem dies, sænore ingenti sequens rependit. Quod vexant hodie Noti, cras lambent hilares aquor Ethesiæ. Mala tempora melioribus pensantur. Vladislavus itaq; ex acie & regno profugus, in exilio cum uxore & liberis delitescerebat, frustra sibi Conrado & Friderico Imperatoribus Romanis, restitutionem solii spondentibus. Hoc est nimis ambitionis fatum, dum appetit aliena, sua plerumq; amittit. Multi quærentes aliena, se ipsos perdidērunt. Sæpe fortunæ fabri sunt avari, dum aureas sibi cudunt compedes, manicas in se induunt. Inter avaritiæ lucra, propriæ fortunæ inveniuntur dispendia. Belli & cladis causa fuit Christina uxor Vladislavi, natione Austriaca, Polonis infensissima: ex cujus nutu & arbitrio quia regebat imperium; eo se indignum fecit. Nam non est dignus Imperio, cui imperat sæmina. Ignarus forsitan, quod sæmina etiamsi optimè velit, nunquam bene sapit. Prædictæ Reginæ instinctu Vladislavus Petro Dunin, antiqui moris viro, magis veritati & libertati, quàm majestati addicto, linguam abscondi,

di, & oculos erui iussit. Certè si alicubi,
 in curiis vel maximè veritas odium parit.
 Odit veraces aula asseclas, assentatores a-
 mat Parasitos. Adulatio est meretrix au-
 lica, cujus blanditiis sapius, quàm hostium
 ferrò opes Principum evertuntur. Rarò
 Principum lucratur amores & favores, qui
 blandiri nesciat. Ineptus Principum est ob-
 sequio, quem assentationis gratia non com-
 mendat. Placent splendida mendacia, eti-
 amsi sint palpabilia. Nemo suos, sed Do-
 mini mores Casarianus habet. Imò nec so-
 li assentationi, verùm multis vitiis locus
 est in aulis. Equidem in Regum ac Prin-
 cipum aula, tanquam in vera ac libera
 schola tyrocinium penditur publicæ lucis; sed
 obnubilatur virtutis fulgor. Magnæ aulæ
 sunt magna vitiorum receptacula. Etiam ad
 innocentis Principis obsequia concurrunt,
 & sese insnuant grandia mundi propudias;
 quæ etsi sanctior Princeps proscribat, non
 semel sub mendace probitatis larva rever-
 tuntur. Rarum est miraculum aula sancta.
 Rara avis in terris, nigrog, simillima cor-
 vo aulicus probus. In aulis paria virtutum,
 ac vitiorum collegia, imò cælum cum tar-
 taro mixtum. Vetus est dictum: Exeat ex

aula, qui cupit esse probus. Prodigio majus est, mores quos aula intuleris, integros extulisse. Coacta ad ritus aulicos probitas, citius ab aula exulabit, quàm exulabit in tam insolenti foro. Inter odoratos nitores, & fædos aularum nidores, non est melioris vita odor. Inter omnia tamen vitiorum agmina, astus, simulatio & hypocrisis primatum tenent. Qui fidus nullis, affabilis omnibus, omnes decipit, hunc primo suscipit aula loco. Fraus sublimi regnat in aula. Quisquis in ambigua se non accommodat aula omnibus ingeniis, non habet ingenium. Regulæ loco habetur hic illud: Dissimula, simula, quoties occasio poscit: Moribus ut morè, temporibusq; geras. Porrò quantis sub hoc Principe Patria involuta fuit calamitatibus piget calamum recensere: unum id fati est innuisse, quòd magna populi est calamitas, uxoris Princeps. Cæterum regnavit Vladislaus annis sex: fati diu, quia malè. Nam etiam breve Principum regimen est diuturnum, quod molestum. Quò brevius tyrannus regnat, eò melius. Tyrannorum elogium est breviter regnasse. In malis Principibus hoc unicum est bonum, quòd citò moriantur, & non diu imperent.

IMAGO BOLESŁAI CRISPI.

BOleslaus hic à cincinnis capillorum
Crispus vocatus, digna Krywoulti so-
boles, Regium Patris sui nomen, regis
implevit virtutibus. Ac imprimis scepro
potitus, ut Pater Patriæ, civium erat aman-
tissimus. Hinc exactionum onera à Vla-
dislao Prædecessore suo imposita partim
imminuit, partim sustulit. Non ignarus,
quòd *nimia tributorum pondera, ipsam o-*
bruunt Rempublicam. Pressis & attritis pau-
peribus labuntur imperia. Illa tributa à
subditis perduntur, quæ non sine dolore à
Principibus imponuntur. Nihil est gravius,
illis Principibus, quæ miseram plebem fa-
ciunt tributariam. Religioni quoq; con-
servandæ ac propagandæ, erat addictis-
simus. *Sola namq; Religio Reges & regna*
beat. Quidquid in Religionem committi-
tur, in omnium fertur ruinam. Hinc Re-
ligiosissimus Princeps, Prussiæ & Pome-
ranicæ Ducibus, armis Catholicam persua-
sit fidem. Ad instantiam Friderici Barbo-
zæ Romani Imperatoris, Vladislao fratri
suo cum Christina in Germaniam profu-

go, immemor suæ injuriæ, Silesiam pro
 alimentis concessit. *Hæc nimirum solida
 est Regum gloria, injurias ulcisci beneficiis.
 Nihil est in Principe gloriosius, quam si e-
 domitam jam armis pertinaciam, adhuc
 expugnet beneficiis. Illa est felicissima me-
 moria, quæ non recordatur injuriarum, nisi
 ut condonet. Nulla pulchrior est victoria,
 quam injuriam vincere patientiâ & benefi-
 centiâ. Sicut magnum malum est, malum
 ferre non posse; ita magnum bonum est,
 vincere in bono malum. Quanquam majo-
 ris animi est injuriam non agnoscere, quam
 ignoscere. Cum tibi aliquis injuriam infert,
 noli curare; & vulnus omne curasti. Nec
 bellandi animus & dexteritas huic defuit
 Principi, duorum Cæsarum, Conradi &
 Friderici arma armis retorfit: Bohemos &
 Germanos à finibus Poloniæ ferrô reje-
 cit. Omnium armorum genera novit præ-
 ter arcus cupidinis, victor sui suorumq;
 affectuum gloriosissimus. Et certè non
 sunt boni illi Reges, qui sunt Reges suorum,
 non sui. Primus Principis subditus debet
 esse Princeps ipse: erit autem, si affectibus
 suis dominari noverit. Antequam iniuret
 bellum, in more habuit, belli causam con-
 silio*

filio explorare. Optime gnarus, quod
 Consilio melius, quam viribus arma gerun-
 tur. Plus quandoq; potest consilium domi,
 quam arma foris. Ut vires quiescant, pu-
 gnandum est ingenio. Ab ingenio quandoq;
 plus virium habetur, quam à numerofo ex-
 exercitu. Magis ferit librata forti consilio
 manus. Securior est victoria, cui pro galea,
 stat ratio & consilium. Inexpertis est teme-
 rē ad bella ruere; lentē festinare, & prævidē
 consilio, sapientis. Felix Imperium, quod
 pacis tempore bellum prævidet, & Martem
 cogitat ante diem. Melius interdum capite
 dimicatur, quam manu. Artibus indomitum
 spirans mens Martia pectus, semper felicē
 prælia Marte gerit. Prævia consilia & Du-
 cibus prudentia, belli Dux esto. Militis ar-
 met mucro manum, ratioq; caput. Porro
 æquitatis memorandum reliquit exemplū,
 dum Bolestam Castellanum Visnensem,
 eod quod Vernerum Plocensem Episcopum
 per sicarios peremisset, severissimē judi-
 cavit, rogoq; ad terrorem aliorum cre-
 mandum addixit. Scilicet unius poena, mul-
 torum est cautela. Vitabit scopulos, qui ali-
 os submersere. Ubi insidiosa favilla unum
 adusserit, secundus atrectare non audebit.

Ibunt expansis terrarum crimina velis; si liberum ubiq; cursum nanciscuntur, nec ulla remora insanos eorum impetus detineat. Et quamvis ingentium malorum remedia, nunquam suis carent periculis: nihilominus melius est periclitari, quam sceleribus patrocinari. Truncantur & artus; ut liceat reliquis securum vivere membris. Cæterum tot tantisq; auctus meritis, post infaustum eum Pruthenis bellum, & diram per omnes provincias famem, gravi morbô correctus fatis cessit anno Domini 1173. ætatis 46. in arce Cracoviensi tumultus. Non ita tamen mortalitatis explevit læges; ut immortalis esse desierit: siquidem virtus perpetuum sibi condit ævum. Virtus sepulchri nescia, funebrem non noscit urnam.

IMAGO MIECISLAI SENIS.

U*T nihil pulchrius est, quam juvenis morum canitie venerandus; ita nihil turpius, quam levis & fatuus senex: qui nihil aliud ad probandam ætatem adferre potest; præterquam quòd diu vixerit. Verùm non longa annorum*

rum series, sed morum gravitas senes efficit, & maturos. Sapè vir in puero est, in senè sapè puer. Multi sunt, in quibus non pueritia, sed puerilitas remanet. Non pauci auctoritatem habent senum, vitia puerorum. Est levior puero, longo licet obstitus ævo. Miecislavus Boleslai Crispi frater, non ætatis beneficiò, sed morum gravitate, senis agnomen acquisivit. Quasi dixisset: *Mente canescant alii, nos mente: capillo, nos animo: facie, nos pectore.* Tempora certè virtutem non prima negant, non ultima donant. Illud ei apprimè quadra- bat: *Lata viro gravitas, & mentis amabile pondus: quò possis, viso, dicere, Numen adest.* Jam tunc canities ani- mi, jam dulce loquendi pondus & in- genium venerat ante diem: ingenium cœleste suis velocius annis. Hanc tamen laudem promeritus juvenis, amisit senex. Ita sanè non semper respondent ultima primis, equidem omne exordium au- gur est futuri exitus. Ut abortu futu-

ra diei prasagunus serenitatem; ita à teneris iuventa ungu viculis, secutura colligimus virtutis incrementa. Solet illustris sanguis in tenero adhuc infantum vultu, grandæva monstrare indicia, Et in prima atq; rarsa tabula futura vite imaginem adumbrare. Nihilominus sapiissimè bonam iuvenam, flagitiola obliteravit senectus. Hic Princeps in privata extra solium vita mitissimus, in Regio collocatus throno, ferociâ superavit tyrannos, scilicet: Honores mutant mores; sed rarè in meliores. Plerumq; cum fascibus crescit fastus. Etiam optimam indolem, quam indidit natura, sæpè magna corrumpit fortuna. Non rarè mitem genium purpura efferauit. Interdum dignitas, quos bonos invenit, fecit malos. Scilicet: Difficilis res est opibus non tradere mores. Et cùm tot Crælos viceris, esse Numam. Sub hoc Principe nihil in Polonia erat liberum, ne vox quidem. Ipsa libertas eo regnante fuit man-

mancipata, nimirum: *naturâ inimica*
sunt inter se, gens libera, & Rex avaritiae supra modum deditus, nihil sitiebat, nisi aurum. In libra justitiae, non rationum pondera, sed oblata munera ponderabat: nullus proinde eo iudice vicit causam, nisi dives. Severus aliis iudex, iniquus sibi: crimina non in se, sed in aliis castigabat. Aliena scelera punivit acerrimè, suâ connivente dissimulabat supercilio. Sic *plerumq; illi gravius alienis irascuntur vitis; qui impensius amant sua. Illud duntaxat in malis est bonum; quod sui similes oderint. Ordinarius malorum rigor est, aliena plerètere scelera, sua palpare.* Severitati crudelitatem adjunxit, ferocior in homines, quàm in feras. Et quamvis crudelis Princeps ab omnibus timeretur; ipse tamen magis timebat omnes. Hinc Regalis Curiae limen, ferrò terroreq; armorum muniebat. *Sed tutior est amatus quàm armatus Princeps. Non sic excubia, nec circumstantia tela, quàm tutatur amor. Melius est amorum, quàm armorum cingi satellitiò. Pessimus Majestatis custos*

stos timor. Non eget excubiis, quemcunq;
 tuetur lexe satellitium, & stricta sine cade
 secures. Ingentes copia non satis muniunt;
 cui munienda non sufficit paucorum presidium.
 Ubi communis est omnium amor, vel unus
 custodia satis est. & omnis numerus parvus
 est, ubi est odium omnium. Impietas & furor
 nullo arcium munimento, nullo armorum
 presidio sunt securi. Hoc est precipuum munimentum,
 munimento non egere. Mali
 semper pavidi, quia semper rei: semper de
 presidio solliciti, quia conscientia sceleris
 semper est obsessa. Qui sceptrum duro sevens
 Imperio regit, timet timentes, metus in auctorem
 redit. Sola metu virtus caret omni:
 ea tuta tribunal ambit, & à nullo fulminis
 igne timet. Illud solum boni in suo Principatu
 fecisse visus; quod bina extruxit Xenodochia:
 sed plurima fecit, dum plurimos nimis
 tributis & exactionibus oneratos, inopes
 miserosq; effecit. Optimis infensus
 Consiliariis, salutaria spernebat Senatorum
 monita. Ignarus certè, quod statuere omnia
 sine consilio, presumpsa felicitas est.
 Equidem omnia exequi ex aliena sententia,
 & consilio, serditus est. Nihilominus
 cuncta pro libitu absq; consilio agere, est
 acme-

remeritas. Præcipua boni Principis est prudentia, alios prudentiores putare; nemo omnes, neminem omnes fefellerunt. Tot ergo tantisque criminibus, duce Gedeone Episcopo Plocensi, indignatus Senatorius Ordo, Regem, an potius tyrannum throno dejecit, & impotentibus malè trahentibus manibus sceptrum eripuit. Discat hinc posteritas, quod nunquam in solis perstat solidè plus equo imperiosa potestas. Infeliciter imperant, qui Imperium licentiâ metiuntur. Impotens Regum favor nulli magis nocet, quàm sibi, dum ultra fas & æquum sevit. Quò se altiùs extollit superba felicitas, eò graviùs cadit. Qui nimiam eminere ambit, ruit profundius. Longo nise in sublime contendit ambitio, nullo ruit. Ad fatalem lapsum, plus nimio satis est ascendisse. Suprema bonorum meta, gradum in præceptis substituit. Magnarum molium ingenium est, magnam moliri, ac representare ruinam. Sidunt ipso pondere magna, ceditq; oneri fortuna suo. Ter quidem contra factorum contumaciam thronum repetere nitentur Micissaus; sed toties folio ac regno est pulsus. Regnavit annis tantum 4. Nimirum raro sunt diuturna improbo-

*proborum Imperia. Nulli scelesto fortuna diu
felix fuit. Ad maturitatem non pervenit
superba felicitas. Nihil citius, quàm im-
probi decoquitur fortuna.*

IMAGO CASIMIRI JUSTI.

Post durum Miecislai regimen, Casimirus
ultimus natu Krywousti filius, gratio-
sissimus Princeps successit in solium. Justi
agnomen obtinuit eò, quòd causas justis-
simè judicârat; nihilq; contra fas & æ-
quum in regno tolerari voluit. Et certè,
*sublatâ justitiâ nihil sunt regna, nisi
magna latrocinia. Justitia Regum, est
pax populorũ. Jus & æquitas, sunt vin-
cula civitatum, & Imperium reddunt
diuturnũ. Regnorum basis, est justitia.
Corruunt regna, æquitatis adminicu-
lò destituta. Justitia est scutum, præ-
sidiumq; vita, templum & sacrarium
virtutum, omnium rerum diuinarum,
humanarumq; robur & conservatio.
Ut domus non cadat, fundamentò est
opus; ut mundus non pereat, justitiâ*
& æqui-

Equitate. Si justitiam in Principe non inveneris; ne ipsum quidem invenies Principem. In primo Regii honoris aditu, clementiâ & lenitate omnium sibi devinxit animos. Nihil quippè tam decorum est in Principe, quàm si majestati jungat clementiam. Errat quisquis nimiâ Principum severitate, majestati auctoritatem posse conciliari existimat. Tutiùs imperat quietus ensis, tutiùs innocens chalybs, majestatisq; letos imperiò populos còercet. Princeps sit instar apis, quæ ubiq; mella fundit, aculeum verò non, nisi necessitate coacta stringit. Qui minùs imperat, plùs imperabit, quiq; cogit, ille minùs populum movebit. Flectitur obsequiò curvatus ab arbore ramus; franges, si vires experiare tuas. Singulare tamen lenitatis exhibuit specimen, dum impactâ sibi à collusore equite, ad alearum ludum alapâ, percussori crimen læsæ majestatis donavit: seq; ipsum, quòd ad æqualitatem subditi demiserit,

ferit, tanti criminis reum pronunciavit. Quamquam non corrumpit lenitatis gloriam, debita in malos severitas. Cru-
 delis lenitas est, qua vitia palpat, non curat. Nimia clementia non Regis virtus, sed regni virus. Qui malos sustinet, non clemens dicitur, sed ignavus. Ingloria laus est, & probrum clementia, iniqua patientia. Non ira sci per-versis, non est pii animi, sed per-versi. Infelix illud regnum, in quo impunita feliciter regnat malitia. Pusilli animi est, inconsulta clementia. Aliena scelera facit sua, qui eis indulget. Ut multâ asperitate Principis exulcerantur subditorum animi; sic nimiam lenitate solvuntur. Nihil boni sperandum in regno, ubi vitia magna regnum obtinent. Magnum boni Principis arcanum est; ut subditos ad bonum flectat, rebelles plectat. Flagitia parat, qui parcat flagitiosos. Nemo medicorum tyrannus audit; cum putido

Jau.

*Sanguine tumentes venas incidit. Ne
 renuas molli fomenta medentia tactu:
 saeva manus Medici, ni premat, ul-
 cus erit. Docet scelera, qui parcit sce-
 leratis. Corruptit bonos, qui tolerat
 malos. Hinc effrenem Magistratuū licen-
 tiam, despoticum in subditos dominatum
 Procerum, & profligatissimos potentiorum
 mores legibus cōderuit. Turbulenta ve-
 rō seditiosorum capita ferrō abstulit. Non
 ignarus, quòd nihil est perniciosius Rei-
 publicæ, quàm civium seditio. Tur-
 bulenta capita, Reipublica turbant cor-
 pus. Inter domesticos dissidium, exis-
 tiale est regnorum venenum. Civium
 sectæ, regna secant. Seditiosi ho-
 mines vipera sunt, quæ matris rodunt
 viscera, fulmina sunt, quibus concipi-
 untur, iisdem non parcunt nubibus,
 sed eas suo lacerant tumultu. Illud
 quoq; accedit in laudem Casimiri, quòd
 latas à Prædecessore fratre suo leges, li-
 beræ genti graves abrogavit: pares verò
 ferendo instituit, & observari curavit.*

Non ignarus, quòd legibus Respublica
 ad diurnitatē firmatur. Bonis legi-
 bus Reges, Regna conservantur.
 Custodia legum, est custodia Regum.
 Tria conservant Rempubl: bonus Rex,
 bonus grex, bona lex. Non aliā re
 magis labefactantur regnorum status,
 quàm violatione legum. Presentis dun-
 taxat sæculi, communis est lex, nullam
 servare legem. Nihil faciunt leges, nunc
 sola pecunia regnat. Percunt discrimi-
 ne nullo amissæ leges. Nulla est reve-
 rentia legum, nec metus, aut pudor est.
 Multi sunt, qui attendunt legibus, ut
 alios convincant, ipsi verò vivant ex-
 leges, quibus quidquid libet, licet. Et
 quamvis Regem lex regit atq; gregem;
 leges hominum Dominas, non ho-
 mines legum Dominos esse oportet; sunt
 tamen, qui invertunt ordinem: non
 legibus subditi, sed leges sibi subditas
 esse volunt. Quia verò parum est Prin-
 cipem in homines esse bonum; nisi sit
 etiam

etiam in Cœlites pius. Ideo religiosissi-
 mus hic Princeps, plurimas Deo, Divisq;
 extruxit Basilicas: Sacrum Divi Floriani
 Martyris corpus, ad tuenda regni confi-
 nia, à Romana Sede impetravit. Et certè
frustrà Poloni cingimus oppida muris,
Æ arces arcibus addimus; delubra se
squallent, & altis cœlituum viret her-
ba tectis. Frustrà caduci fulminis ar-
tifex moles ab alta turri remugit; se
mæsta respondere cantu templa ne-
gant, superùmq; pridem sacrò stup-
escant eva silentiò. DEi cultus & Di-
vorum, tutissimum est præsidium Re-
gum, & regnorum. Et illud non præ-
 tereundum, quòd Miecislao Haliciæ Duci
 ereptum Ducalē titulum, vi & armis vin-
 dicavit. Nec in solos cives, regniq; sui
 amicos, etiam hostes benevolus extitit.
 Depresso namq; fœdifrago Prussiæ, Rus-
 siæ, & Pomeraniæ fastu, veniam illis do-
 navit. Tot itaq; immortalibus factis ple-
 nus, in festivo convivio de immortalitate
 animæ discursu factò, subitâ morte è vi-
 vis est sublatus: immortalium suorū facino-

rum præmia ab ipso cælo recepturus. *Bono enim Principi præmiando, sola par esse potest immortalitas.* Justa justo Principi perfoluta Cracoviæ, anno D. 1194. regni 12.

IMAGO LESCONIS ALBI.

LEsco Casimiri Justi filius, ab albo capillitio, albi agnomen fortitus, ante annos curamq; gerens, animumq; virilem, in puerili ætate ad folium est assumptus. Cui mens ardua semper à puero, tenerisq; etiam fulgebat in annis. Hic ore puer, pueriq; habitu, sed corde sagaci æquabat senium, atq; astu superaverat annos. De illo dici potuit: *Cœpisti, quâ finis erat; primordia tanta; dix pauci meruere senes.* Et quia teneris est lubrica moribus ætas; cum Helena matre sceptrâ tenuit, sed haud feliciter. Nec mirum: *Rectus pervertitur ordo, si fœmineis manibus sceptrum committitur: quas ipsa natura ad colum destinavit.* Majus miraculò est, si mulier benè regat: quæ régi, non regere nata, parere, non imperare. *Verba & componere fraudes, hoc unicum didicit fœmina semper opus.* Est crudele genus, nec fidum fœmina nomen. Nulla ferè causa est, in qua non fœmina litem move-
rit.

rit. Experta id Polonia muliebri scepro
 subiecta, expertus ipse Lesco à matris ge-
 nio pendens, & arbitrio. Ter sceptris
 privatus erat: semel à Miecislao Sene ar-
 mis è solio turbatus, deinde ejusdem frau-
 de captus ex Imperio pulsus, tandem à
 Polonis regno fuit exclusus. Sublato ta-
 men è vivis Miecislao, rediit ad regimen
 non abiturus. Quod ita obivit; ut omnes
 Imperium sibi serò datum dolerent. Prin-
 ceptot malis eruditus; nulli nisi pessi-
 mo erat malus; Legum patriarum & cu-
 stos, & assertor fuit, rigorem justitiæ cle-
 mentiâ temperavit; & fontes punire,
 & infontes tueri novit, ad honorum
 insignia dignos, & bene meritos pro-
 movebat. Et certè *felicior status est, in quo
 sub malo Principe ad dignitates adhibentur
 improbi; quàm ubi ab optimo Principe elevan-
 tur improbi. Periculosus ille honoris est a-
 scensus; cui nullum virtus extruxit gradum.
 Præcedat virtus est necesse, comes è vesti-
 gio insissat honor. Magnus honor, magno-
 rum scelerum non paucos fecit captivos;
 quæ virtutem in suppetijs non habuerunt.
 Nemo dignior honoribus, quàm cui virtus
 suffragatur. Nec solem latere, nec virtutem*

delitescere convenit. Optimatum nomen & gloria, non nisi optimis debetur. Par est summis, qui non impar optimis. Nullus est eminentior è proceribus, quàm quem proceras virtus, & meritorum magnitudo ad sublimes honorum evexit apices. Reddit honoribus vices, qui eos emerita capeffit manu. Virtutis præmium, rectè factorum merces, meritorum corona, debet esse honor. Et sicut bonis erat gratus, ita iniquis erat formidabilis. Romanum Halieensium Ducem olim à se creatum, beneficii immemorem, provincias suas invadentem, felici Marte profligavit. Tantis tamen virtutibus non favit fortuna: namq; à Sventopelco Pomeraniæ Governatore callidè in balneo circumventus, inde seminudus profugus, post feralium undarum usum, proprio sanguini immersus occubuit. Ita certè à nulla majestate procul est casus. Fortune volucrè ludimur impetu. Statur casibus: occidit quod surgit. Supremas quas dedit, auferet fortuna mitras. Nihil solidum diu stetit: indicta factorum series; summisq; negatum stare diu. Excelsis prærupta adjacent. Quod est summum, proximum casui. Cælum ipsum, quo nihil altius occurrit aspectui, fatum expectat.

IMAGO BOLESLAI PUDICI.

BOleslaus Krywouffi nepos, Pudici nomen fortitus eò, quòd cum Cunegunde Regis Hungariæ filia, thori & throni sui conforte, in perpetuâ vixerit castitate. *Rara est virtus pudor in purpuris, verecundia in curiis Rarum pratum sine flore, rarior juvenis sine amore, rarissima Principum aula cum pudore. Pudet plerumq; in aulis non esse impudentem.* De virtutibus hujus Principis non quære, ex Polonorum parœmia conjice: *ubi pudor est, virtutem ne quæsieris.* Scilicet, *verecundia virtutis index est. Ubi pudor regnat, ceteræ virtutes famulantur.* Sanctus tamen hic Princeps, parem magnis suis virtutibus fortunam non habuit. Sæpè enim *optimis pessima, pessimis optima eveniunt. Iniqua rarò maximis virtutibus fortuna parcit.* Conjurâsse in eum visa sunt infortunia, ac imprimis Tartarorû armis, & Conradi Patruï sui bellò pressus, ad Belam Hungariæ Regem è patria fugere debuit. Subsecuta diram armorum messem ingens fames, pestifer àer, civium seditio, provinciarum à vicinis gentibus vastatio, in-

numeraq; regni mala sunt comitata. Nempe raro solitaria incedunt magna infortunia. Fat ale malorum semen est, casus prior parit sequentem. Sape praesens malum gradus est futuri. Misericordiarum non finis quaritur, sed materia mutatur. Vocant se in subsidium calamitates: nec sine earum mutua societate stare potest fatorum malignitas. Tantò tamen illustrior erat Boleslai virtus; quantò fortior in adversis. Nempe apparet virtus, arguiturq; malis. Magis spectatur, qui laesus ex praelio, quàm qui integer domum rediit. Tantò erat dignior & laudabilior Princeps; quantò patientior. Scilicet, adversis probitas exercita rebus, tristi materiam tempore laudis habet. Quisquis duros casus virtutis amore vicerit, ille sibi laudemq; decusq; paravit. Nec caruit solatio longa Principis patientia, eluctatus enim ex malorum congerie, & Conradum Poloniarum regnum ambientem, Belæ Regis Hungarorum suppetiis fultus, armis còercuit; & Tartaros praedam in regno agentes, ferrò expulit. Henricum quoq; Vratislaviensem Ducem, cum numeroso exercitu grassantem profligavit: Jazwingas unò praeliò ad interneccionem delevit: Ruffiam demùm, Sile-

Silesiam, & Moraviam vindice gladio sub-
 jugavit. Sicq; *stabile principium, melior for-*
tuna secuta est. Et certè crescunt difficili
 gaudia iurgio. Gaudia premissi cumulant
 inopina dolores. Vera proles lacrymarum
 est voluptas. Ceu rore seges viret, sic cre-
 scunt rigun gaudia fletibus. Multa dies,
 variusq; labor mutabilis ad retulit in me-
 lius. Sape tulit lassus succus amarus opem.
 Sape Jovis telò quercus adusta viret. Gau-
 det emi summis venalis fama periculis. Mæ-
 stum sol hodie caput, cras letum roseo pro-
 met ab aquore. Alterno redeunt choro, risus
 & gemitus, & madidis propè sicci cum lacry-
 mis joci. Nascuntur medius gaudia luctibus.
 Cùm leves visent tua tecta casus, letus oc-
 cures. Pereunte luctu, faustitas & pax
 subeunt eisdem sape Panates. Imò dulcius
 est post adversa solatium, gratior post decu-
 manos fluctus malacia. Dulce loqui miseris,
 veteresq; reducere questus. Porrò rebelles
 seditionum civium animos, quos aurò
 non flexit, plexit ferrò. Turbulenta namq;
 civilium seditionum capita, ferrò quandoq;
 faciliùs domantur, quàm aurò. Cæterùm
 inconditos discordantiũ Polonoriũ mores,
 salisfodinis ad vota Cunegundis suæ coeli-

tus apertis temperavit. Tandem post tot thori throniq; miracula, exactis in folio annis 52. ad cœlum pro pudicitia præmio evocatus. Nullam reliquit posteritatem, præter Regiæ innocentiaë famam immortalem.

IMAGO LESCONIS NIGRI.

Lesco hic Dux Siradiensium, ab atro vultûs colore Niger appellatus, post pudicum Regem Patruum suum, in fortunæ & gloria hæreditatem successit. In ipso regiminis exordio bellum cum multiplici hoste nactus, pro Ducali tiara militarem galeam assumere debuit. Verùm tutelaribus Divi Michæelis suffultus superpetiis feliciter illud superavit. Ingentes Rufforum, Tartarorum, Litvanorum, Jazwingarumque in Palatinatu Lublinensi grassantium copias fudit fugavitq;. Scilicet, *feliciter in prælio vincit, cui Cœlitum adsunt suppetia.* Sed atrocius hostili domesticum in Patria discordantes cives movêrunt bellum. *Meliùs enim est ab externo hoste premi, quàm à domestico opprimi. Pejor est bello pax, quæ arcano ubere bella lactat. Honestius est cum hoste bellum, quàm*
pax

pax civibus turbulenta. Nihilominus ut felix in hostico victor, ita gloriosus in Patria extitit triumphator: ubi civibus supplicium ob seditionem promeritis, veniam & vitam supplicibus donavit. Et certè: tot civicas meretur coronas Princeps; quot perire volentes servat cives. Fœdantur triumphales victorum lauri; si civili sanguine polluantur. Melius est unum servare civem, quàm mille hostes occidere. Illa maximè corona victorem Regem decet; qua à servatis civibus, civica appellatur. In bello civili, & qui cadit, & qui cadit, equè est inglorius. Pulcherrima est virtus, civilis sanguinis parsimonia. Turpissimum vitium, civium laniena. Nulla in bello civili victoria, citrà vitium. Nullus de civibus triumphus, citrà crimen. Tantæ verò moderationis animi, & lenitatis erat Lescò; ut ne in hostes quidem captivos sævire voluerit. Vincere enim hostes, heròum est; sævire verò in eos, tyrannorum. Est vinci miserum, non semper vicisse, decorum. Tantis tamen armorum animorumq; victor fuisset gloriosior; si illatas sibi leves à Conrado Mazoviæ Duce injurias, ferro & igni non vindicasset; cognatoq; sanguini funestum bellū non intulisset,

lisset. *Magnus enim est Princeps, qui magnitudine suam non tam imperio, quam imperii moderatione, non tam hostium, quam hostilium suorum affectuum victoriis metitur.* Ultionem hanc divina Nemesis castigavit. Mox enim aggressi Lesconem Tartari, potiori ex parte prædatorum ejus exercitum, ad tartara trans miserunt. Lesco verò turpiter è prælio profugus, multos suorum alienis prædis onustos, trajiciendo flumen ad stygem misit. Tandem redux in Patriam amisso exercitu, & ipse in spoliis cessit morti, anno Domini 1289. Ex hac catastrophe istud erue documentum: *Semper cognati sanguinis ultor Deus; triumphales laureas, in ferales transplantat taxos. Sapè nimiam ultionis sitim, ultrix Nemesis proprio ultoris restingvit sanguine. Vindicta lucrum est, in ipsa interdù vinci victoria.* Quamquam & Conradus vel ideo vindex ferrum & ignem meruit, quòd Joannem Czaplam Canonicum Plocensem, Scholasticum Vratislaviensem, pietate & doctrinâ insignem, innocenter impio multavit suspendio. Hic excommunicationis pœnâ in Synodo Leczycensi latâ castigatus, sacrilegum luit crimen. A

Grego-

Gregorio IX. summo Pontifice absolutus,
 Lovicium pro Episcopatu Gnesnensi, cum
 adjacentibus bonis donavit.

DECAS IV.

IMAGINUM.

IMAGO PREMISLAI II.

Premislaus majoris Poloniæ, & Pome-
 raniæ Princeps, ablatam ob sacrilegum
 in Divo Stanislao, per Boleslaum Auda-
 cem, perpetratum crimen, tandem ali-
 quando, post ducentos & quindecim an-
 nos Coronam recepit, inauguratus anno
 Regis Regum 1295. vigesimâ sextâ Junii
 Gnesnæ, à Jacobo Swinka Gnesnensi Ar-
 chi-Episcopo. Princeps hic cum imposito
 capiti suo diademate regni éuras suscepit,
 seq; totum commodis Patriæ & civium
 devovit. Et certè: *Nihil est augustius, quàm
 ad universa boni publici commoda, non verò
 ad superbia fastum coronam gestare. De-
 decus regnantis est, Reipublica calamitas.
 Non illustrat eum Principem fulgor auri;
 quem communis damnat inopia. Nihil ma-
 gis intimum cordi esse debet Principis, quàm
 boni communis amor. Arma exui possunt à*

Prin-

*Principe, amor boni publici nunquam depou-
 nendus. Sine trabea amoris, vividissima fri-
 gescent Imperia. Sine purpura charitatis,
 frustra regium fulget paludamentum. Ma-
 gneticum amoris est robur, rigentia ferro
 pectora mutuos trahit in amores. Amor a-
 morem serit: amor amoris est planta, & fru-
 ctus. Hinc effecit boni publici, & civium
 amantissimus Princeps, ut omnium corda
 in sui traxerit amorem. Sed fatorum in-
 vidia, magna solatia non concedit esse diu-
 turna. Sors nulli purior unquam alluxit,
 nituitq; diu: sed lata profanat luctus atrox,
 didicitq; diem spoliare serenò. Rarò felicitas
 pervenit ad senium. Regna ut mare mo-
 mento vertuntur. Nunquam sincera bonorù
 fors ulli concessa diu. Res DEus nostras celeri
 citatas turbine versat. Una dies quandoq;
 parens, quandoq; noverca. Nihil nimium diu
 stetisse, nec perenniore spe solidum radiasse,
 magni sanxere Divi. Effet humanis aliquod
 levamen cladibus; si res caderent eadem,
 quâ morâ surgunt: sed humant repentè alta
 ruina. Dum namq; ingentes Premissus
 meditatur actus, octavo regni sui mense
 à Marchionibus Brandeburgicis per insi-
 dias, vitâ simul & purpurâ est exutus, ipsis,
 Ba-*

Bachi Hilariis ad parricidium abusi hostes
 dicatâ piacularibus cineribus die, innocen-
 tissimam sui victimam in favillâ redegere,
 & lætissimam gaudiorum scenam, tristi
 catastrophe funestârunt. Sic nulli sereno
*non inimicus fortune turbo. Alternat for-
 tuna vices. Miscentur tristia letis, nec po-
 pulum toto pectore festa juvant. Ordinarius
 rerum humanarum stylus est, epinicia cum
 epicædiis confundere. Tristia latisonos func-
 stant fata triumphos. Scilicet fors incerta
 vagatur: fertq; refertq; vices, & habent mor-
 talia casum. Torva securibus fortuna Reges
 destinat hostiam. Et quos coronavit, ma-
 cello funereum parat in tributum. Sæpe ma-
 gna serenitas fulminavit. Sæpe feralis eru-
 pit tempestas, è felicitatis malacia. Hinc
 monet Pœta: Ne malè mobili permitte
 fortunam carina; ambiguis vehit illa
 ventis.*

IMAGO VENCESLAI BOHEMI.

Venceslaus Rex Bohemorum, scissâ in
 partes Republicâ, simul cum Vladislao
 Loctico Lesconis fratre in Regem est e-
 lectus. Locticus tamen post quadrienni-

um usurpati Imperii, propter impudentiæ
 licentiam à Polonis rejectus, Venceslai la-
 borioso Marte armis pressus, non tam li-
 benter, quàm reverenter cessit Imperiò.
 Ita profectò, *arduum est ad coronas
 iter. Non rarò ad regnum ferreâ e-
 undum est semitâ. Gloria difficili par-
 ta labore venit. Post devoratos diffi-
 cultatum bolos, fructus laboris honor,
 datur in obsonium. Succedit serenum
 gloria, postquam frons laboriosa de-
 pluit sudoris imbres. Illi fronti pul-
 chrius incumbit diadema, quam labo-
 riosa manus lavit sudore. Optimus ho-
 norû architectus labor, æternum pæren-
 naturæ gloria fabricat capitolium. Non
 attinget gloria bravium, qui deside-
 passu decurrit olympia. Ardua per præ-
 ceptis gloria vadit iter. Nec jurvat ex
 facili lecta corona jugo. Imò sæ-
 pissimè sanguine cum multo regalis
 gloria venit. Rarus in regalis auri
 possessionem, sinè ferro venit. Sæpè re-
 gio*

gio diademati, præmittitur galea militaris. Sæpiſſimè gladius ſceptro locum parat. Rarò purpuræ abſq; humano ſanguine rubuerunt. Rariſſimè pomū aureum cedit in honoris obſonium; niſi priùs mala ferrea deguſtentur. Princeps hic belli finem facturus, connubiale fœdus cum Rixa Premislai Regis filia, in ſociam throni & thori aſſumpta inivit. Sed hæc rixas inter Polonos & odia erga Principem generavit. Ex ejus enim conſilio Venceslaus in Bohemiam digreſſus, dum ſe oculis Polonorum ſubtraxit, ab animis eſt excluſus. Non ſemper judicio Taciti *major eſt longinqua majeſtati reuerentia. Sæpè vapulat civium odiis abſens majeſtas. Princeps non viſus, plerumq; ſit in viſus. Quantum oculis, animò tam procul ibit amor. Abſenti nemo non nocuiſſe velit. Multa de abſentibus mala creduntur, plura & pejora narrantur.* Et illud non levis odiorum materia fuit; quòd ſvadente Rixa abiturus in Bohemiam, exteris Impe-

rii commisit fasces. *Passim paternis dis-*
splicet incolis externa virtus. Frustrà
muneribus publicis exotica præficiuntur
subiecta; dum domestica sunt paria,
vel certè aptiora. Cui melior domi, ca-
paxq; pennæ copia suppetit; frustrà
peregrinos laborat ad cytharam revoz
care Manes. Cæterùm exterus Princeps
 dum Polonos minùs sibi fideles credidit,
 fecit: dumq; falli timuit, fallere docuit.
 Quanquam *¶* incredulum esse, *¶* non
 circumspèctum in credendo, non caret
 vitio: *¶* omnibus credere, *¶* nulli,
 temeritas est. Fide parùm, multumq;
 vide, nam fidere multum, *¶* vidisse
 parùm, maxima damna parit. Prin-
 cipem oportet esse ita sincerum *¶* fides
 lem; ut decipere non velit: ita pru-
 dentem *¶* circumspèctum; ut decipi
 non possit: decipere malignitatis, de-
 cipi simplicitatis est. Credulitas error
 potiùs, quàm culpa videtur: est error
 nimium credere, culpa parùm. Qui
 curvis

cuius quod vis credit; malè creditur illi: quò credis mihi plùs, hoc tibi credo minùs. Fide, sed absq; vide nulli jam credere tutum: ante retroq; vide, ne capiare fide. Princeps hic Venceslaus in suo regno peregrinus, mortuus est peregrè in Bohemia Pragæ anno D. 1305. ætatis 34. regiminis 5. tumulatus est Vratillaviæ. Didicit sub hoc Principe Polonia illud: *Qui duobus præest regnis, alterutri deest, nec unum caput bino corpori, nec unus Princeps duplici regno sufficit. Sol unus, duo simul non illustrat hæmisphæria: quoties uni oritur, alteri occidit. Satiùs est unum agere benè, quàm multa malè. Pluribus intentus, minor est ad singula sensus.*

IMAGO VLADISLAI
LOCTICI.

Non ex pusilla corporis statura, sed ex animo viri metiendi. Latet quandoq; in Pygmæis Gygantis animus. Non rarò in humili corpore, excelsæ virtutis eminet proceritas. Parvæ quoq; res, magnis motibus

aguntur. Unde gloriatur non nemo: *Corpore sum parvus, sed mente cacumina scando.* Hinc monet Poëta: *Corporis exigui vires contemnere noli. Maxima in exiguo regnabat corpore virtus. Parva necat morsu, spatiosum vipera taurum. A cane non magno, sæpè tenetur aper.* Documentum huius rei præbuit in se Vladislaus Loëfici agnomine à cubitali ferè corpore appellatus. Princeps hic ad summa natus, & virtutum magnitudine præditus, nihil habuit humile præter staturam. Et quia ordinariè *malè amores, corrumpunt bonos mores;* omnes in eo excelsus animi dotes, parvus Cupido cum Venere minuit ac depressit: ideoq; olim cum Venceslao simul electus, regno thronoq; pulsus est à Polonia. Amans tum virtutis erat Polonia; quia vitia Principum oderat. *Aliàs purpurata scelerà rarò displicent. Speciosa sunt crimina, quæ in purpuris nutriuntur. Peccantium claritas nobilitat culpam. Plerisq; vitia Principum imitari, genus quoddam obsequii est. Plures sunt, qui pessimos mores sectantur, quàm qui insectantur. Non pauci probræ est, Magnatum vitia non sequi. Ab omnibus pleno ore bibuntur, & aliis propinantur errores,*

rores, si eos ipse Princeps prior hauserit. Saepè Principes benè agunt soli: sed rarò malè agunt soli: quia subditos in bono exemplo rariùs habent sequaces. Invenit etiam æmulos infelix nequitia. Criminosissima sunt scelera paludata, si palàm data. Namq; conspectiori lumine proditur affine, magnis crimen honoribus. Regium perenniori se scelus induit aternitate, & inter omnes à populo recitatur annos. Annales taciti Regum delicta loquuntur. Nempè vita Principum censura est populorum, eaq; perpetua; nec potest dari regalibus unquam secretum vitiiis. Postquam tamen exutus purpurâ Vladislaus, melioris vitæ induit mores; defuncto Venceslao admissus est ad solium. Hic impetrato à Joanne XXII. Pontifice maximo, regio diademate (quod olim per totum quadriennium usurpare non audebat Venceslaus, cum quo divisis Reipublicæ suffragiis electus fuerat) Cracoviæ simul cum Hedvige Consorte sua est coronatus. Ab hoc tempore Cracovia coronandis Regibus, per legem est destinata. Loëticus par maximis animo, bis coronatus, bis est unctus. In ipso regni aditu armis hostium est impetitus, non

fractus: quos ferrò vincere par non erat,
 ingenio superavit. Namq; *petende sunt ab
 ingenio suppetia, st alia desint auxilia.* Imò
gloriosus est vincere ingenio, quam ferro.
Potentior est armis in bello industria & stra-
tagema. Ne itaq; Gediminius Dux Litva-
 niæ suos vastaret fines; eum sibi affinem
 fecit, filiâ Gedimini Casimiro filio suo e-
 locatâ eum hac dote; ut bello capti Po-
 loni, Poloniæ redderentur. Tanto affini-
 tatis nexu auctus Vladislaus, multa Cru-
 ciferorum millia aliquoties vicit, fugavitq;
 & ad firmandas pacis inducias cõégit. Di-
 dicit tum Polonia, quòd *ingens potentia
 firmamentum est, vicinorum Principum a-*
micitia. Exantlatis verò belli laboribus,
 dum tantisper respirare voluit; natus ad
 Martem Princeps exspiravit in Martio,
 anno Domini 1333. Si tamen exspirâsse
 eum dixeris, cùm Heròdes etiam post fata
 vivant. Quippe *hanc Heròdem interitus ha-*
bet felicitatem, ut etiam post mortem tri-
umphent immortales. Vivit post funera vi-
 tus bellica. Mors ipsi vita perennis erit.
*Qui moriendo famam pro vita substituit;
 esse desinit, vivit tamen: Vir bonus etiamsi
 moriatur, vivit. Non moritur, qui in suorû
 pectoribus aternum vivit.* IMA.

IMAGO CASIMIRI MAGNI.

Casimirus Vladislai Loctici filius, cū Anna Consorte sua Gedimini filia coronatus, à proceritate corporis Magn9 vocatus, mensurā nominis non implevit: nihil enim in se habuit magnum, præter staturā. Sed *vana nominum jactantia.* Ut sub magnorum nominum titulis desides, ita sub minorum nominibus, generosos sæpè videmus. *Parvum, id est vilem, suum quemq; vitium facit.* Nullus bene magnus creditur, qui cupiditatibus suis est minor. Sola virtus est, que nos magnos facit, & maximis pares efficit. *Sine virtute nulla est magnitudo, sed tumor.* Quem propiùs polo procer a virtutis statura magnanimis sociavit auct, hic magnus esto. Princeps hic à Crucigeris paterno olim ferro subjugatis, laceffitus ad bellum, Veneri non Bellonæ deditus, bellandi necessitatem neglexit: imò iniquis conditionibus ingloriam cum illis pacem stabilivit. Ita sanè sæpè bellicosis parentibus, ignava nascitur soboles. Et quamvis paterna prolem fortiùs allicit, urgetq; virtus; ille tamen rigatas hostili sanguine à Patre

laureas, marcescere permisit. Russiam nihilominus ter in eam ducto exercitu subjugavit, & Reipub: corpori adjunxit: interim hanc de Russis victoriam redux è bello, victus à Venere funestavit. *O quam turpe est, si victoris armatas ferro manus, exarmat Venus! Si victrix dextera pro triumphali lauro, meretriciam praefert myrtum! Infelix ille victor, qui regnis provinciarumq; subactis, se ipsum subdere nesciat, aut negligat.* Ita sanè *Rara est felicitas, pax absq; vitiorum consinio. Sub lauro ambitio, & insolens rerum usus crescit. Sub pacifica oleæ umbra torpor, & animi lethargus, plurimaq; vitia stabulantur. Arma bello, pace franguntur bellatores. Fortes Capua effœminat Annibales.* Verùm hanc Regis libidinem, ultrix divina Nemesis; immissâ toti regno fame, & pestilentia vindicavit. Ita profectò: *Quidquid delirant Reges, plectuntur Archivi. Supplicium meruere potentes, turba subit pœnam. Crimen erat Domini, castigat pœna colonum. Exiles anime subeunt sinè crimine pœnas. Quas meruit pœnas solus, digessit in omnes. Sæpè delicta Principum, luit innocentia populorum.* Nihilominus Princeps hic Vaticano tactus ful-

fulmine resipuit, & quidquid in suis pravo exemplo destruxerat; postea sacrarum Aedium constructiōe, comitate & humanitate in omnes, demissione ad singulos, pauperum ab injuriis tuitione, legum sancitis, libertati minimè præjudiciosi, cæterisq; innumeris virtutibus reparavit. Et quod maximum est, rem nomine suo, & magnis miraculis majorem præstitit; dum libidinosos correxit, & abolevit mores. *Facilius enim est, mortuum ad vitam suscitare, quàm admissam libidinem animo excludere. Majus est depravatos cupiditatibus mores corrigere; quàm cupidinem nunquam nôsse.* Insuper dicatam nominis sui recordationi urbem, extra Cracoviensia pomæria excitavit. His itaq; ingentibus in Superos & Patriam meritis, impletâ magni mensurâ nominis, in venatione delapsus equô, ad Optimum Ter Maximum pro præmio rectè factorum est evocatus, anno Domini 1370. Princeps hic coronatam per tot annorum seriem, Piastrî posteritatem, exitu suo, veluti ultima clausit coronide.

IMAGO LUDOVICI HUNGARI.

Mirum est (inquirebat Sigismundus Imperator) quòd cum omnes recusent exercere artem, quam non didicerunt; nemo tamen recusat imperare, tametsi artem imperandi, quæ est omnium difficillima, nunquam didicerit. Ludovicus tamen Rex Hungariæ ad sceptræ Poloniæ invitatus, oblatos sibi à Polonis fascès recusavit: nec admisisset, licet peritus regiminis, nisi importunis precibus vinceretur. Et certè melius est ad honores ferri, quàm ire. Felicissima (vox est Augusti Cæsaris) Respublica foret; si à nolentibus gubernaretur: quippe turpe est (inquit Plato) ultrò, non verò coactum ad Imperium accedere. Nemo Imperio magis est dignus; quàm qui noluit imperare. Nihilominus verius est illud: Rarè beatà floret adareà coacta virtus. Non bene respondent coacta ingenia, & imperia. Documento est Ludovicus Rex Hungariæ: qui precibus Polonorum regnare coactus, non ad vota populorum Rempublicã gubernabat. Ad primum solii limen in odia civium impegit: eò quòd sæpius ex Poloniæ

nia in Pannoniam excurrrens, Rex potiùs
 Pannonicus, quàm Polonicus dici & esse
 maluerat. Auxit odiorum materiam, quòd
 se absente matri suæ Poloniam reliquerat
 gubernandam. Non benè gnarus, quòd
parto heròum manibus scepro, nata ad su-
sum manus, benè uti nesciat. Virilis Polo-
norum thronus, muliebre odit imperium.
Unam duntaxat Poloni habuère Vendam, qua
ut se virum probaret, nubere noluit. Ab-
 sente à Polonia diu Príncipe, longum suc-
 cessit legum silentium, & nullis non aper-
 ta via sceleribus. *Magnum nempè regnis*
adfert momentum, Regum presentia. Ut
solis, ita Regum absentia favet sceleribus.
Urget presentia Turni. Presente quivis Re-
ge modestior, se pariori dissipat agmine
furor, videntiumq; quodvis non patitur sce-
lus era Regum; at mox remoto Rege, licen-
tia invadit amplis regna tumultibus. Imisq;
permiscendo summa, indomitã quatit era
vulgi. Cæterùm Princeps hic, dum Rus-
 siam Polonorum armis vindicatam, Hun-
 gariæ Regno adjungere cogitat, Poloniæq;
 amplitudinem minuere meditatur; ipse
 vittâ & vitâ est privatus, anno Domini
 1382. Ita sanè *patranda nemo non sibi de-*
stinat:

*stinat: at facta vanis pollicitis dies, vane-
scit in noctem, & per omnes secula precipi-
tantur horas. Humana omnia nihil sunt,
nisi conceptus inchoati. Multa promitti spe-
ciosius possunt, quàm fieri. Multa facilius
dicuntur, quàm sunt. Sunt nulla in limi-
te vota.*

IMAGO VLADISLAI JAGELLONIS.

VLadislavus Jagello, Magni Ducatus Lit-
vanix Princeps, Olgerdi filius, nepos
Gedimini; regiis & egregiis dotibus, ac
famâ Hedvigis Ludovici filix ductus, in
Sociam vitæ illam expetiit. Principis hu-
jus voto annuerunt Poloni, cum his con-
ditionibus: Ut imprimis relicta errorum
caligine, Christianæ fidei face. Hymænei
tædis præluceret, item ut arces. & pro-
vincias Litvanorum armis subactas, Polo-
niæ restitueret: insuper, ut Ducatum Lit-
vanix Republicæ adunaret: non ignari,
unitam virtutem esse fortiozem. Hinc Sar-
maticus suadet Apollo: *Sivè res bellis agi-
tanda, sivè pace; collatas sociate vires. Alta
centenis meliùs, recumbunt templa colum-
nis. Fortius emicat unita virtus; amplio-
res*

res juncta Thetys, decumat procellas. Magnum est conjunctio robur. Dum singuli pugnans, vincuntur universi. Unitas civium, Regum est unio & ornamentum, regnorum robur, & firmamentum. Hæc omnia Vladislaus implere appromisit: & fecit. Craçoviæ itaq; sacro fonte ablutus, suorum votorum compos, connubiali nexu Hedvigi est sociatus, & coronatus. Tanti Principis exemplum secuti plurimi Litvanorum, unâ cum Vitoldo Christianam fidem ultrò suscepere. Scilicet, Regis ad exemplum, totus componitur orbis. Non opus est imperiò, ubi jubetur exemplo. Quidquid faciunt Principes, verbis quamvis sileant, exemplo imperant. Morum quos fecit, præmia Doçtor habet. Nobiliora tenent animos, exempla pudicos. Dant exempla fidem, qui facit, ille jubet. Ex unius pictura, plurimorù imagines possunt effingi. Mobile mutatur semper cum Principe vulgus. Rex velit honesta, nemo non eadem volet. Facta Principum non invitant, sed cogunt subditos ad imitationem. Nihil prosunt verba, si absint exempla. Mutus Orator meliora suadet. Cultiores sæpè evadunt auditores, si non lingua tantùm, sed etiam virtutis morumq;

lima

limâ pertrahantur. Hec est Principum felicitas, ut quidquid faciant, sit pro imperio. Exempla Principum, sunt mores populorum. Et quia è sensu politicorum: In omni Republica, inter omnes regni curas, debet esse religionis, & rerum divinarum sollicitudo: Vladislaus Apostoli functus officiô, totum sese propagandæ fidei studio devovit. Non ignarus, quòd Religione stante, summa perstant Imperia, hac ruente, corruunt. Eidem pio operi promovendo, Cracoviæ Academiam erexit, accitis ex Pragensi Universitate Magistris. Auctus viris & viribus Vladislaus, nec non compositis inter cives & cognatos internis diffidiis, arma vertit in Crucigeros. Horum tumidus Ordinis Magister Ulricus, spe victoriam devorans, intento ad aras rei sacræ, Principi cum Vitoldo binos misit gladios; cunctationem exprobrando. Verùm Spes tumida crepùere ventô. Post peracta namq; divina mysteria, Vladislaus aggressus armis Crucigeros, quinquaginta illorum millia ferrô elevit, insuper captô Ordinis Magistrô, quadraginta quatuor millia duxit in Poloniam. Ita certè, Qui in spem nimium ambitiosus peccat; à vindice Nemese plectitur.

Non

Non est nimium de fortuna presumendum. Meretur vinci, qui se vinci non posse putat. Persapè in portu fracta carina natat. Sape immatura gaudia, aditum hostibus prabuere ad vincendum. Non expectato, vulnus ab hoste venit. Satius est nimium cadere, quam nimium audere. Ut verò totam victoriam Domino Exercituum, cujus auspiciò triumphavit, referret; quinquaginta duo hostilia signa, in Basilica Cracoviensi, in trophæum appendit. Exactis tandem 52. annis in Imperio, Victor hostium, & zelosissimus Orthodoxæ Fidei propagator atq; propugnator, ad cælestem lauream est evocatus, Grodeci anno Domini 1434. Sub hoc Principe anno 1414. Constantiensis Synodus, Archi-Episcopo Gnesnensi, Primatis titulum declaravit.

IMAGO VLADISLAI III.

VLadislavus hic ingentem Jagellonis Magni Patris nactus animum, in ipsa ætatis prætexta ad purpuram assumi meruit. *Principum nempè indoles, popularem excedunt mensuram. Precoces sunt ublimes Heroum animæ, in ipso ætatis*

tis flore matureſcunt. *Excelsus*, & ad
 magna natus animus, annorum ſu-
 perat numerum. *Generoſa* indoles ſu-
 pra etatem ſapit. *Lenta* virtutis eſt,
 diuturnam ſui expectationem facere.
Incitata indoles ab ortu currunt:
 qua diu dubitat virtus, raro micat.
Quae annos expectat, in herba emar-
 ceſcit. *Properat* vivere, qui meritis
 diſtinguit etatem, non annis. Et quia
 anguſtas Regum mentes, regni unius
 non capiunt anguſtia; ad Hungariae re-
 gnum eſt invitatus. Ubi Albæ Regiæ mu-
 tuato è Divi Stephani capite, diademate
 in Baſilica ejuſdem à Strigoniensi Episco-
 po eſt coronatus, & inauguratus. Bulga-
 riam, Raſciam, Romaniam victoriis emen-
 ſus Vladislaus, Amurathen Turcarum Im-
 peratorem ab Hungaria ferro repreſſit,
 deletis in acie triginta Turcarum milli-
 bus. Sed nullibi planè magna fortuna
 diu favet. Raro & magna, & diu-
 turna bona contingunt. Breves ha-
 bent inducias, magna felicitatis deli-
 cia.

*cie. Tragica est semper omnis magna
 felicitas. Rara est fortuna, sine infor-
 tunii appendice: longa pramia magna
 fortuna, habent breves periodos. Nihil
 felicibus equè cogitandum, quàm quòd
 possint esse infelices. Non semper con-
 tinuant Superi pleno concessa favore
 gaudia, successusq; novos successibus
 addunt. Sæpè lassata triumphis, de-
 sciscit fortuna datis. Iteratò namq; vi-
 ctor hic contra Amurathen præliò ad
 Varnam, acriùs cum paucis suorum co-
 piis in ingentes hostium turmas investus,
 fallente cursum equò, cecidit victima
 Christianitatis: finitòq; vitæ curriculò,
 vincere & vivere desuit. Ita certè, inter
 cruenta Martis certamina, vitæ rump-
 untur stamina. Sæpè Martis inter
 tumultus, & ferocientis Bellonæ toni-
 trua, fortunati vitæ obnubilantur so-
 les. Mors cum Marte vices, altera
 naq; jura capessit. In eodem Martis
 campo, & triumphales lauri, & fata-
 les crescunt cypressi. Esse solent passim*

solidis inimica triumphis fata: Et funereos palmis innectere taxos. Quâ favet, hâc ferit Bellona dextrâ: Et inter ipsas lawros, amat periisse plausus.
 Clades hæc rupto cum Turca fœderi, olim ad decem annorum spatium inito, imputatur. Si ita est, etiam hosti data servanda fides. Stamina rumpit ei Lachesis, qui fœdera rumpit. Enimverò nihil est turpius (inquit Attilius Regulus) quàm fidem fallere, promissa non præstare, Et dictis conventisque non respondere. Potius non promittenda fides, quàm non præstanda. Nihil benè bonis Principibus cedit, si non sit integra, Et incorrupta fides. Gloria quanta fidem præstare! at frangere pacta Principibus, magnum dedecus atque nefas. Hinc monet Silius: Non rumpite fœdera pacis, nec regnis postferte fidem. Aget agrum nocte dieque, despecta ac violata fides. Sanctam servate fidem; fulgentibus ostro, hæc potior regnis.
 Igno

Ignobilis enim animi est, tam facile fidem frangere, quàm dare. Quanquam nulli fidem suam magis obligant, quàm qui eam maximè violant. Regnavit Vladislaus in Polonia annis 10. in Hungaria 4. adolescens propè vigesimum primū ætatis emensus annum. Princeps hic ad belli opera, à teneris umbratili armorum exercitio sese habilitavit. Equidem *hæc est digna omni nobili juventute occupatio, caput sapientiâ excolere, ut qui vel provincias gubernaturi sunt potestate, vel Principum solis allaturi consilia, non adferant in curias inane caput: cui emergens crista sit tumulus emortua sapientia.* Nihilominus priuatus adolescens solas duntaxat artes tractet; Princeps verò etiam arma. Bellum, cui non praluditur umbratili armorū exercitio, occupat inexpertum. Discendum est in otio, quod agendum in bello: aliàs armis inexercitatus Princeps, parùm fida Reip: est salus. Rarus Princeps

hostem non habet, ut armis non egeat: sed si ipse arma non nouerit; alienis Rempubicam vix defendet. Sub hoc Principe, Zbigniew Cracoviensis Episcopus, Ducatum Severiæ pro Episcopatu Cracoviensi emit à Venceslao Ciesiński Duce Severiæ.

IMAGO CASIMIRI II.

CAsimirus Vladislai frater, Magni Ducatûs Litvaniæ Princeps, solo nomine secûdus, Patris duntaxat & fratris auspiciis felix, renuens ad coronam assumptus, nihil prosperi & gloriosi in suo gessit regimine. Litvanis suis utpotè Patriotis plûs nimio favens, in odia Polonorû incurrit. *Singularis enim Principû favor uni impens9, omnes reddit offensos: qui uni parti sese impendit; utriusq; facit dispendium. Reges regnorum soles sunt, omnibus debent esse communes. Sol omnibus astris sese communicat, omnes stellas equè lustrat ac illustrat.* Diuturnum cû Crucigeris bellum infortunato Marte traxit potius, quàm gessit: nisi ex hoc fortuito

tuito eventu prosperum Martem dixeris,
 quòd Crucigerorum turba lenitati Prin-
 cipis, non armorum felicitati succumbens,
 æternum fœdus cum Polonis inierit. Ab
 eo tempore Pomeraniæ & Cheshnense ter-
 ritorium, de quo annis 180. ferrò certa-
 batur, Poloniæ regno est adjunctum. Cre-
 bris ad bella cum Crucigeris gerenda ex-
 actionibus nimium fuit onerosus. Equidẽ
*pecunia belli est nervus, sed enervan-
 tur ciues, si hæc sapius emungitur. Nec
 quies sine armis, nec arma sine stipen-
 diis, nec stipendia sine tributis haberi
 queunt; videndum tamen ne quid nimis.*
Extrema sunt vitanda & vetanda.
Quod extra medium existit; turpe est
*& nocens. Non nimis emungas popu-
 lum, sed viribus aqua exige. Quod est*
nimum, non est eximum. Sub nimio
tributorum pondere fatiscunt ciues,
labuntur regna. Grande ipsi telluri
pondus est, gravis exactionibus Prin-
ceps. Sicut ab apibus, ita à civibus, nec
omnia accipienda, nec nihil. Primum

est tyranni, alterum boni Regis. Mariæburgum & alia propugnacula à Crucigeris occupata redemit aurô: ut pateret, *Nullum ita tutum esse propugnaculû;* ad quod gravis aurô asellus nequeat penetrare. *Nullus expugnandis arcibus aries potentior aurô. Nulla validior machina, quàm pecunia. Aurum per medios ire satellites, & perumpere amat castra potentiùs ictu fulmineo. Aurea clavi facilè hostiû propugnacula reserantur. Diffidit urbium portas vir Macedo, & subruit emulos Reges muneribus. Inclusam Dardanèen turris abenea, & pervigil malè observat Molossus, dum Jupiter aureus influit.* Princeps hic aliàs minùs felix, fortunata & numerosa prole fuerat beatus. Nam ex Elisabetha Alberti Imperatoris filia, regni & thori sui consortem, septem filias, & sex filios suscepit. Ex quibus rara felicitate quatuor Reges erant: Vladislaus Bohemiæ & Hungariæ fasces rexit: Joannes Albertus, Alexander,

&

& Sigismundus Poloniæ sceptrum tenuere. Divus Casimirus inter Cœlites relatus, ab Hungaris ad solium expetitus, mutatis eorum animis, Vilnæ 24. ætatis anno ad fascies æternitatis est assumptus. Fredericus Episcopalibus Infulis, & Cardinalitiô biretô fuit insignitus. Decessit è vivorum numero Casimirus, anno D. 1492.

IMAGO JOANNIS ALBERTI.

Joannes Albertus, Casimiri II. digna propago, Princeps literis excultus, in paternû assumptus solium, nulli Regum secûdus, si par fortuna ingenio respondisset. Librorum lectione præsertim historicorû & astronomicorum impensè delectabatur, Asserens, *nullum dignius Principe otium illo, quod literarium appellatur.* Et certè Alphonfi Arragonum Regis judiciô: *Princeps indoctus, est asinus coronatus.* Meliùs illi capiti aureum incumbit diadema; quod antea sapientiæ laurea inumbravit. Feliciùs illa manu imperiorum rotantur sceptrâ; quæ priùs tractavit pennam: tutiùs ab Academi umbris in apricum regalis throni evolat. *Præstantius est regio capiti ornamentum à sapientiâ, quàm à tiarâ.* Ille coronæ sunt

pretiosissima, & fortunatissima; quarum frontem occupat pretiosus unio Achates, Musis & Apolline signatus. Illiteratus Princeps idolum est in solio, & sub aureo vellere, stultam gerit oviculam. Rudes sub purpura animi ementitum sunt pecus. Majus Africano est monstrum, Princeps ignorans: qui caput est multorum, hac stringitur obligatione; ut multa sciat. Neq; tamen literarum ardor, bellicum in hoc Principe imminuit fervorem. Mars enim artem non excludit. Bellis & libellis, feliciores parantur victoriae. Optime arma toga, laurea lingua sociatur. Nec Apollo Marti, nec Pallas Bellona obstaculo est, quominus vincant, & triumphent. Imò fortius quandoq; penne, quam sagittarum pinnae in hostes agunt. Etiam sedendo subinde vincitur. Non semel incruenta manus triumphavit. Fortius in militari arena dimicat Athleta, literario inspersus pulvere. Luculento id probavit documento, doctissimus aequè ac fortissimus Princeps Joannes, fuso fugatoq; ingenti Tartarorum exercitu. Poterat illud de eo dici: Tibi nec docti desunt, nec Principis artus, mista sed est animo cum Jove Musa tuo. Tu modo bella geris, numeris modo bella

*la cœrces. Par ingenium castrisque to-
 gaq̄. O felicem Rempublicam! cujus Prin-
 cipi nec robur Achillis, nec consilium & pru-
 dentia deest Nestoris. Et quia sepè militari
 glorie inimica est fortuna; in bello Molda-
 vico circumventus, & iēto fœdere, fœdè
 est profligatus. Didicit hic Princeps, non
 esse nimium de victoria presumendum. Fal-
 lax est belli fortuna; que vincere iuvat, se-
 pè vinci permittit; qua bellatorum dextera
 triumphales offert lauros, hac eidem fata-
 les ingerit cupressos. Incerti fallax fiducia
 Martis, mille mali species, mille salutis ha-
 bet. Redux è bello minùs prospero Prin-
 cept, dum tristem de suorum clade men-
 tem, Hilariorum tempore, inter noctur-
 num larvatorum gregem relaxare voluit;
 fœda in vultu notatus est cicatrice. Do-
 cuit tum suo malo Joannes, majestatem le-
 nitati quidem, sed non levitati esse conjun-
 gendam. Quod sol in cœlis, hoc Rex in
 terris, utrumq̄ tenebra dedecent. Nulla lar-
 va totum Principem tegit. Principes publicè
 regnorum soles, cùm deficiunt, tunc maxi-
 mè spectatores habent. Eminet indicio, pro-
 dita flamma suo: quoq̄ magis tegitur, rectus
 magis aestuat ignis. Quis enim celaverit
 ignem?*

ignem? lumine qui semper, proditur ipse suo.
 Cæterum dignus amore Princeps, in odia
 civium incurrit eò, quòd Callimachi ex
 Italia profugi, libertatis Polonæ hostis con-
 filiò utebatur. Et certè peregrina consilia
 nunquam, aut rarè vernacula odia non me-
 rentur. Mancipata enim absoluto dominio
 ingenia, nunquam benè de libertate sentiunt.
 Subjecta servitute ingenia, neminem ex li-
 beris non velent esse servum. Assueta tole-
 rando jugo colla, omnium cervices cuperent
 esse sub jugo. Jam verò conscia avita liber-
 tatis pectora, nihil minùs didicère, quàm ju-
 gum pati. Princeps hic, postquam regnâs-
 set annis propè novem, dum Furciù me-
 ditatur bellù, ipse Thorunii tactus apople-
 xiâ, cessit in prædam mortis. Solebat hic
 Princeps illud ex Socrate usurpare: *Quinq;*
hominum genera in Republica non sunt to-
leranda: Adulator in palatio, meretrix in
prostibulo, cupidus Sacerdos in templo, fal-
sus judex in tribunali, fraudulentus merca-
tor in foro. Et illud: *Sex sunt arario per-*
niciofa: consilia bellicosa, edificia sumptuo-
sa, munera pretiosa, natura litigiosa, vita
luxuriosa, mensa gulosa.

IMAGO ALEXANDRI.

Alexander M.D.Litv: Princeps, nomine
 & animo non impar Magno Macedonum
 Regi, Polonorum regale folium occupavit.
 Adeo in cives erat liberalis; ut projicere,
 non dare beneficia passim diceretur. Quo
 pacto elogium, Magno olim Alexandro à
 Demosthene datum, fecit suum: *Nihil in
 fortuna sua majus habuit; quàm ut posset:
 nihil melius, quàm ut vellet benefacere.* Et
 certè, *immortalitatem merituro Principi,*
nullum impendii genus est dignius; quàm
quod in suos erogatur. Qui liberali spargit
opes manu, servat. Nullibi pecunia melius
queritur, quàm ubi fœcundissimè expendi-
tur. Nulla Principum major est felicitas;
quàm alios fecisse felices. Hoc Reges habent
magnificè & ingens, nulla quod rapiet dies,
prodesse miseris. Equidem pleriq; sunt libe-
rales, sed ex alieno: quod de Republica su-
munt, privatim largiuntur. Philosophicum
olim erat axioma: nemo dat, quod non ha-
bet. Nunc nemo dat, quod habet, nisi cùm
accipit, quod non habet. De alieno largus,
non de suo. Arenti terra aquam subtra-
bunt, flumina irrigant. Verùm turpis est
 libera-

*liberalitas de ablativis. Præstat nihil largiri
 Principem, dummodo auferat nihil. Non
 bene cedunt in paucorum lucra, multorum
 dispendia. Indignum est, pauperum casas
 everti, ut Principum domus construantur.
 Non hujusmodi liberalitatis genium ha-
 buit Alexander. Gazophylacium suum
 fecit publicum: nihil se magis habere ra-
 tus; quam quod in suorum manibus de-
 posuisset: & quod plura de proprio ære e-
 rogaverat; eò se credidit ditiozem. *Quid-
 quid magna Regis splendebat in aula, hoc
 aliis dederat. Non hic divitias, nigrantibus
 abdidit antru, nec tenebris damnavit opes,
 sed largior imbre spererat innumeras hominũ
 ditare catervas. Præcepit illa manus, fluvios
 superabat Iberos, aurea dona vomens. Non
 ignarus, quod melius est esse multi pretii,
 quam possidere multa pretiosa. Nec auro
 solum, verum etiam lauro, clarus erat
 Princeps; Stephanum namq; Moldaviæ
 Palatinum, primum ex malè occupata Po-
 kutia, deinde è vita expulit, fugavitque.
 Bogdanum quoq; paterna Stephani fata
 vindicantem, profligavit. Prædones Scy-
 thas Poloniæ spoliis tumidos, ad ducenta
 ferè eorum millia ita fortiter cecidit; ut
 ne**

ne nuncium quidem cladis reliquerit. Lascus tandem victoriis, quievit anno Domini millesimo quingentesimo sexto, tumultus Vilnæ. Vixit annis 46. regnavit quatuor, & octo mensibus, dignus ut integris regnasset sæculis, sed *regni brevitatis pensatur laude perenni: Quod mors eripuit, gloria restituit.*

DECAS V.

IMAGINUM.

IMAGO SIGISMUNDI I.

Sigismundus I. Casimiri II. ultimus natus filius, à Ducali ad Regiam evehctus dignitatem, tanto erga Poloniam ferebatur amore; ut Pater Patriæ meruerit appellari. Ante electionem Dux & miles, Polonis contra Tartaros auxiliares tulit suppetias: partâq; de iis laureâ, regium promeruit diadema. Et certè *gloriosus nemo regnum, quàm victoriis obtinet. Illi Principi decora est maximè purpura; cui plurimum hostili rubet sanguine. Dignus regalis pomi auro; cui dulce ferrum fuit.* In bellis gerendis fortissimus, æquè ac fortunatissimus erat: Basilium Magnum, Moscorum Imperato-

ratorem, solâ nominis & adventûs sui famâ profligavit. Fuerit sanè gloriosum Carolo Magno, venisse, vidisse, & vicisse: gloriosius erat Sigismundo, quòd nondum venit, aut vidit, & jam vicit. Sopitum tantisper Moschoviticû bellum Michâel Glinseius Regum favoribus tumidus, vulgata affectati à se Principatûs suspicione, ad Moschum profugus, & Patriæ rebellis, suscitavit. Ita certè *nimii Regum favores, non rarò cives reddunt ferociores. Ut liberaliore annona cives etiã fera insolecunt; ita pleriq; largioribus Principum beneficiis efferrantur. Non rarò inconsulti Regum favores, civium odiis vapulârunt. Multi sunt, qui pœnam pro munere sumunt. Multi potentiores Regibus ipsis fuerunt, quos nimius favor regius, nimium fecit potentes. Non rarò odium est beneficii consequentia, & merces injuria. Est & supplicii causa fuisse piùm. Fructus obest, peperisse nocet, nocet esse feracem. Quosdam beneficiis offendisse probat*
ingra-

ingratitude, quos tibi dimernisse putasti. Quidam dum nimis beneficiis onerantur, ipsimet benefactori gravi-ores non gratiores extiterunt. Scilicet beneficia eò usq; lata sunt, dum videntur exolvi posse: at ubi meritum vicere, pro gratia odium redditur. Nilominus rebellium receptator Moschus, victricibus Sigismundi armis ad quadraginta suorum millia ita fortiter cæsus; ut ipse Borysthenes offuso peremptorum sanguine, ejus cladem erubuerit. Didicit hic suo malo, temerè suscepta sceleratorum patrocina plurimum patronis suis nocuisse. Partam de Moschis in Litvania & Moschovia victoriam, Scythicæ in Russia, Moldavicæ in Valachia & Podolia, Prussicæ de Crucigeris in utraq; Prussia lauri sunt comitatae. Pacatis domi forisq; regni finibus, exorta inter Principes Christianos dissidia, consilio, literis, & manu composuit. Pullulantem ad Balthicum littus hæreseos angvem, in ovo suffocavit. Tantùm fidebat Polonorum virtuti; ut solitus fuerit dicere, in sinu cujusvis

Po-

Poloni se posse securissimè somnum capere. Inter alia memorabile est illud Apophtegma: *In bello longè plus habet momenti prudentia; quam vires consilii expertes.* Et illud: *Principum officium est, pacis ac belli tempore de annonâ prouidere.* Nec non illud: *patientia & constantia sunt duo maxima, ad bellum feliciter gerendum praesidia.* Item illud: *Urbes in bello sunt tutamenta, in pace ornamenta: infelix illa Respublica, in qua stant moenia, ruunt mores.* Princeps hic Cracoviensibus incolis, ut urbem murò circumdaret; seq; non solum manibus, sed etiam mœnibus tueretur, supplicantibus respondit: *Polonos à campis esse dictos, muros curare non debere.* Hinc forsitan Sarmaticus cecinit Apollo: *Nec Lechus, neq; Lechicis proles illa fuit nata nepotibus; primus qui docuit suis urbes Sarmatiae fidere machinis. Campestris benè Sarmata, campis bella gerunt. Sub Jove libero natam militis indolem, frustra belligero clauditis otio.*
Arctis

Arctis oppida mœnibus virtutem co-
hibent, dum malè fortibus addunt con-
siliis moram; Crescetes hebetant
Martis adoreas. In plano generosior
campo pugna calet. Aer ingenuis pat-
et in pugnæ aquilis. Quid iuvat an-
gustis angusta recondere vallis pecto-
ra? quid forti mœnia tuta viro? lingue
Polonæ pigris stata tingere pergama
fossis, dextra tibi vallum, mœnia pe-
ctus adest. Nudo vince polo, cælis ge-
re nomen & arma; consona sic inter
bella Polonus eris. Sub hoc Principe,
 Masoviæ Ducatus post fata Joannis & Sta-
 nislai Ducum Masoviæ, regno Poloniæ est
 adjunctus. Demùm annorum & gloriæ
 plenus, regni sui diadema filio suo Sigif-
 mundo Augusto tradere maluit, quàm
 relinquere. Natus annos 82. uno supra
 quadraginta rerum potitus, anno Domi-
 ni 1548. ad rectefactorum præmium est
 evocatus.

IMAGO SIGISMUNDI AUGUSTI.

Sigismundus hic Matre, Bona dictâ, Joannis Sforcii Neapolitani Principis filiâ genitus, à pacata Patria, uti ille Octavianus Romanus Romæ, Augusti nomen sortitus, maternæ appellationis bonitatem in mores derivando, in pratexta ad purpuram assumptus, decennis scilicet, sexagenario Patri superstiti meruit in throno assidere coronatus. Nullibi augustius hospitatae sunt Musæ, quàm in regio Augusti pectore: primum ætatis florem illis dicavit, non in sciens, quòd *litera sunt nutrices Principum, mamilla Regum, bases regnorum. Sapientia in ignobili est argentum, in nobili aurum, in Principe gemma. Pulchro ligari sœdere gestiunt libris tiara.* Nec ad apricum regalis gloriæ evecto displicuit *Apollinaris umbra Corymbi*: literis namq; & literarum studiosis, etiam in provecutiore ætate apprimè erat addictus, seq; doctis præbuit Mecænatem. Non obfuit tamen literati Principis studiorum amor, bellico studio, & militari disciplinæ. *Affines sibi sunt Pallas & Bellona, utriq; lauri*

Et laurea debentur. Bene etiam in bello, cum libello: arte sapius, quam Marte triumphatur. Literatus ergo hic & armatus Princeps, non minore facilitate & felicitate literarium tractans stylum ac gladium, nullibi non victor extitit. Crucigeros ac Moschos felici Marte à Polonia repressit: Turcas & Scythas pari ac olim Pater suus ferrô profligavit. Polonicum regnum Curlandiæ & Semi Galliæ accessione auxit: firmatam olim Litvanos inter & Polonos unionem stabilivit; sacras humanasq; leges olim sancitas, sed executionis defectu sopitas resuscitavit. Quidquid demùm ad Patriæ felicitatem desiderabatur, instauravit: ut meritò libertatis jurium; comitiorumq; Parens & Auctor appellaretur. Tot tandem tantisque meritis cumulatus Princeps, relicto meliori & ampliori regno, quàm acceperat, postquam vixisset annos 52. regnâisset stante vita Patris annis 18. post mortem 24. ultima Jagellonicæ Domûs coronis, Knyszynii anno Domini 1572. 18. Iulij non mortuus est, sed ad beatitatis coronam invitatus. *Virtuose namq; Principes, sunt immortales, eorumq; virtutes mori nequeunt. Omnia mors perimit:*

*mit: fatali mortis ab ictu cuncta cadunt:
 Virtus nescia sola mori. Non totus, mortis,
 Pompejus clauditur urnâ: non totus Caesar
 tristia busta colit. Nec totus Macedo gelido
 sub marmore torpet; nescit cum volucris
 tempore fama mori, Eximitur virtus fati,
 mortisq; tributo, virtuti ex ipso funere vita
 venit. Illud Romano Augusto inscriptum,
 optimè huic nostro convenit: Mortuus Au-
 gustus magis regnat in cordibus civiû, quàm
 imperans in solio Tiberius.*

IMAGO HENRICI VALESII.

NUllum antehac Principum tam splen-
 dido pompæ apparatu, regale Polo-
 norum solium conscendisse testantur an-
 nales; quàm Henricum Valesium, natio-
 ne & origine Gallum: ut vel inde orbi pa-
 teat, Poloniarum regnum parvi pretii non
 esse; ad quod cum magno auri & armorum
 venit apparatu. Coronatus est Va-
 lesius à Jacobo Uchańscio Archi-Episcopo
 Gnesnensi, anno Domini 1574. 20. Febru-
 arii, primâ die Bachanaliolorum. Et quamvis
Principem nasci casus est, virtus, esse.

Glo.

Gloriosius est, si quis regnum nanci-
 scatur, & in regem eligatur; quam si
 Rex nascatur, & in ipsis fasciis ligetur
 fascibus. Gloriosior Princeps, cui non
 sanguis & natura, sed virtus & liber-
 tas ad sceptrum suffragatur. Nusquam
 pulchrius itur in capitolium; quam ubi
 per præcordia electorum, porta pandi-
 tur triumphalis. Malè imperia, for-
 tuita indoli committuntur: electio ple-
 rumque virtuti militat. Successoris
 jura, etiam pessimos Principes ob-
 trudunt tolerandos: electio verò o-
 ptimum quemq; aut invenit, aut
 facit. Sæpè nati Principes solò na-
 turæ privilegiò coronati, invitis do-
 minantur: jam verò pulchrius est
 volentibus imperare. Nihilominus hic
 Princeps successionem in regnum, liberæ
 præposuit electioni, maluitq; nativa inter
 lilia, quam inter sceptrum degere: quasi non
 pulchrius esset imperare liberis; quam
 naturæ lociq; imperiò præesse coactis.
 Acceptò namq; Henricus de morte Regis
 Galli-

Gallarum Germani sui nunciô, ut in fo-
 lium succederet, inconsultâ Republicâ è
 Polonia in Galliam clàm noctu secessit
 Cracoviâ 1574. 18. Iunii, post regimen se-
 decim duntaxat septimanarum. Minùs ta-
 men prospero delectu, aureis Poloniae sce-
 ptris lilia prætulit Galliarum, ibi namq;
 in ipso imperii sui limine in odia civium
 incurrit: qui tinctâ regali sanguine pur-
 purâ Valesium exuerunt, simulq; parrici-
 dali ferrô vitam Principi ademerunt. Ita
 sanè rarò purpura absq; humano san-
 guine rubuerunt. *Tutior certè est in
 secreto virtus: sapè magno honore su-
 blimis corrui; qui privatus stetit.*
*Mundi Dominis securius ævum, ve-
 rus agit pauper. Pleriq; meliori, quàm
 Reges felicitate, in privata fortuna
 abundamus. Misera est magni custo-
 dia censûs: alma quies, parvisq; ha-
 bitat concordia tectis. Magna pericu-
 la humi jacentem non subeunt casam.*
*Temnit iratas levis ulva nubes, temnit
 insanum Borea furorem; cùm potens
 cœli*

*cæli Notus eminentes proruit ornos.
 Ast minax astris, nimiumq; cælo cul-
 men, infestis agitatur Euris, & repen-
 tinis feriuntur acta ictibus alni. Ma-
 gna gloria rarò est sinè magno periculo.
 Alliciunt aut provocant fatorum in-
 vidiam, magna culmina. Fulmina
 rusticas ferire dedignantur edes, sed
 rutilus propiora cælis, quæ pænè celsas,
 non humili mitra vicere nubes, sollicito
 scopi meteq; majoris, superbo alta me-
 tunt monumenta telo. Feliciùs certè hic
 Princeps rexisset fasces Poloniarum, quàm
 Galliarum: valeret certè meliùs Valesius
 ad candorem Polonorum, quàm ad lilia
 Gallorum: illi enim quamvis aliquos Re-
 gum, quos ipsa proscripsit impietas: pri-
 vârun vitâ, nullum tamen spoliârunt
 vitâ.*

IMAGO STEPHANI BATORY.

Stephanus Batory Transylvaniæ Prin-
 cept, primus è sua stirpe regali diade-
 mate insignitus, divisus regni Ordinibus.

*Moderati rigores, conciliant reverentiam,
 & amores: Ut fateri suo Principi illud co-
 gantur subditi: Amamus, pariterq; timemus,
 ipse metus te noster amat. Et illud: Diffi-
 cilis, facilis, jucundus, acerbus es idem. Et
 certè non corrumpit lenitatis gloriam, blan-
 da puniendi severitas. Labe pari peccat, pa-
 riter crudelis uterq;, qui parcit cunctis &
 nulli. Nobilis ira est, citra iram punire reos.
 Vibrandus est interdum aculeus, non ad in-
 stigendum vulnus, sed ad aperiendum ulcus.
 Innocuum vulnus morsq; est, si Regibus en-
 ses gratia procudit, tela ministrat amor.
 Parcite verberibus, nec quo jubet alta po-
 testas ire, sed armatas multum sibi demere
 vires, & ferrum mulcere togâ: sic itur in
 altum, sic meliùs mixto reverentia fudit a-
 mori. Nec solùm cives amore devincie-
 bat, hostes etiam ferrò vincebat, glorio-
 sissimus animorum & armorum triumphator.
 Bellum namq; contra rebelles Geda-
 nenses, nec non contra Basilium Moscho-
 rum Imperatorem gessit feliciter. Magis
 tamen in admirationem Moschica rapie-
 bat mancipia, insolita Principis in hostem
 clementia, quàm victoria: quâ ita mode-
 stè est usus; ut etiam ipsis captivis, à tam
 cle-*

clemente Principe vinci placuerit. *Hac est vera clementia, quæ etiam alieno sanguini parcit, tanquam suo. Nulla hostilis sanguinis parsimonia, non ultra virtutem fuit. Laudatissimo cuiq; Duci laudabilius est, cum potuerit perdere, pepercisse; quàm cum parcere potuerit, perdidisse. Ad divinitatem propius accedit, qui servat eos, quos perdere potuit. Novum victoria genus est, scire parcere. Novum triumphi genus est, eos victore gladio non ferire, qui eodem perire potuerunt. Ne verò Bellonæ addictior, quàm Astreæ esset; Sarmaticum Areopagum, tribunalitia regni iudicia, tum primum in Polonia instituenda, excitavit: causarumq; momenta æqua librari lance statuit. Non ignarus, quòd *jus & æquitas, imperium reddit diuturnum. Ubi viget justitia, marcescunt vitia. Quippè vitiiis à stirpe recisis, elicit oppressas tenebroso carcere leges justitia.* Tales verò causarum Judices esse voluit, quos fas & æquum in suas traherent partes; non quos in diversa pro quantitate munerum inexplibilis propelleret avaritia. *Judex, qui palpat munera, palmarem præterit veritatem. Antiqitas omni luce privaverat Areopagum,*
non*

non quasi cæca iustitia omne odisset lu-
 men, sed ut auri excluderet splendorem.
 Splendor namq; auri etiam media de nocte,
 multorum Judicum perstringit oculum, ne
 æquum ab iniquo discernant. Xenia & do-
 na Judicum excæcant oculos. Deorum licet
 in terris vices sortiantur Judices, non sem-
 per tamen triumphat veritas. Multi pro cæ-
 ca iustitia, cæcam in ferenda sententia ad-
 miserunt avaritiam. Avari iudicis manus,
 quoties librat iustitie lancem; præponderat
 iniquitas. Crudelis tyrannis est Judicum
 avaritia: quæ molliore licet auri metallo se-
 viat in corda hominum, sed nocentiore ictu.
 Pretiosius ab auro instigitur vulnus, sed cru-
 delius: quo dum Judicum leditur integritas,
 non raro innocentia & æquitas lethaliter
 sauciatur. Pleriq; à levi iniquorum Judi-
 cum calamo, gravem mutantur calamita-
 tem. Corruptorum huiusmodi animorum
 pestis ne iudicum afflet mentem, hæc præ
 animo habenda: Judici tam leve aurum vi-
 deatur, ut æqui lancem non inflectat. Tan-
 ta Judici insit veritas, & severitas; ut per
 illam nihil ingravetur, per hanc nihil igno-
 scatur. Non aliud sententiæ Judicum debet
 esse pretium; quàm bene iudicasse. Omnis a-
 ditus

ditus obstruatur gladio, ut scelesti ad Judicum subsellia confugere nequeant, sed sola fugiant scelera. Cunctatores Judices oportet esse, cum judicant de salute: quia alia sententia corrigi potest; quæ transacta est de vita, se mutari non patitur. Ad pœnitendum properat, qui citò judicat. Nec reo, nec actori utraq; præbenda auris. Qui statuit aliquid parte inaudita altera; equum licet statuerit, haud equus erit. Judex debet esse Angelus, qui omni consanguinitate caret: Ut possit de eo dici: *Justitia cultor, rigidi servator honesti; in commune bonus.* Princeps hic omnigenæ eruditionis plenus, aded literis literarumq; cultoribus erat addictus; ut omnes ferè in regno suo cuperet esse literatos. In quem finem plurimas literarum & pietatis exstruxit palæstras: certo pulcherrimū esse impendii genus, quod in literarum impenditur adminicula. Scholasticam juventutem ad studia excitando, hisce sæpiùs alloquebatur: *Disce latine, & ego te faciam aliquando, Moścì Panie.* Et quamvis Stephanus majestatem cum lenitate & clementia conjunctam semper habuit; semel tamen in comitiis irritatus, dextrâ gladii capulum tenens,

in

in hæc verba prorupisse dicitur: *Rex vester sum; non fictus neq; pictus, regnare volo: neq; feram, ut mei sitis padagogi. Nec miretur quispiam hunc Principem mitem aliàs & clementem, laceffitum tamen in asperiora verba profiliisse: utiq; magno se Judice quisq; tuetur. Non solùm taurus ferit uncis cornibus hostem; verùm etiam instanti, laesa repugnat ovis. Dulcissima & jucundissima, & pro corporis captu pugnacissima sunt apes, & aculeos in vulnere relinquunt. Etiam minimus capillus à sole tactus umbram habet. Injuriam nemo immota mente accipit, sed ad sensum ejus perturbatur. Sunt & inermibus ira columbis, sunt Echinis, sunt apibus sua tela parvis. Porro ad prædicta Regis verba, Joannes Zamoyfcius libero respondit ore: *Rex ne moveas ferrum, ne te Cajum Casarem, nos Brutos sera loquatur posteritas: Electores sumus Regum, sed detrusores tyrannorum: regna, sed non impera. Docuit hic Senator, quo pacto in curiis procedendum. Libera genti & sentire quæ velit, & quæ sentit, dicere licet. Linguam solutam consiliis adfer, non tam dicendi copiâ, quàm sententia libertate. Monet Plato: In curiis, arcanorum debent esse nun-**

nundine, nusquam aliàs venales. Ut foris loqui est vitium, sic in curia tacere est nefas. Ad consilium cum ingrederis, Oratorem indue; cum egrederis, Harpocratem. Qui placituris studet, interimit veritatem: factus alienæ sententiæ servus, suæ turpis vespillo. Curiam ut forum ingredi, non ut carcerem, in quo ligeris metu, stringaris gratiâ concatenaris voluptate. Quod prodest, loquere; non quod placeat; nisi placeat, quod prodest. Adulatio Phalaridis tauros fabricat, & illusò per simulationem consiliò, auctori interitum nundinatur. Cui vel Regis gratia, vel propria utilitas est numen; aut silentio thurificat, aut mendacim veneratur: verum non sine sacrilegio litatur, ubi veritas immolatur. Auctus tandem immortalibus factis, absolutissimus Princeps vivere desiit Grodnæ 1586. regnavit annis undecim, vixit quinquaginta quatuor. Compendiosum illi encomium inscripsit Starovolscius: *In republica plùs quàm Princeps, in consilio plùs quàm Senator, in iudicio plùs quàm Juris Consultus, in Ecclesia plùs quàm Sacerdos, in Exercitu plùs quàm Imperator, in tota vita sua, plùs quàm Philosophus.*

IMAGO SIGISMUNDI III.

Sigismundus III. Joannis Sveciæ, Gotorum, Vandalorumq; Regis Filius, Matre Catharinâ Jagiellonia Sigismundi I, Poloniarum Regis filiâ natus, divisus in Maximilianum Archi-Ducem Austriae Rudolphi Imperatoris fratrem Reipubl: suffragiis, in Regem Poloniae electus, ne quidquam praevalente Maximiliano. Coronatus est Cracoviæ à Karnkovio Archi-Episcope Gnesnensi. In bellis gerendis Princeps erat felicissimus; regiae imprimis fortunæ æmulum vicit, fugavitq; feliciter. Hunc è fuga ad se adductum, suæ majestatis hostem, veluti hospitem clementissimè excepit, nec non liberali venia donavit. *Hæc est (judiciô Lipsii) prima victoria, hostes victos non pœnâ mulctare, sed veniâ donare. Satis est pœnâ victum esse, qui vincere sperabat. Bis vincit, qui victo hoste de se ipso triumphat. Meretur veniam victus hostis, cùm petit. Hæc est summa victoria, de hoste victo nolle triumphare.* Insuper Princeps hic clementiâ plenus, corrivalem suum

& honoris æmulum non ulciscendo, sed tacendo castigavit: quasi ei dictum illud foret: *Parce queri, melius sic, ulciscere tacendo.* Nec solum in Patrio, etiam in hostico, nunquam non triumphavit Sigismundus. Sub Chocimo quadringenta Turcarum millia, Tartarorum centum viginti millia, sexaginta millibus ad internecionem in acie cæsis, exili suorum exercitu profligavit. Moschorum Imperium delitis sexaginta eorum millibus, & Duce capto, unà cum Metropoli Moscua sibi suæq; Reipublicæ subjugavit, filiumq; suum Vladislaum Magnum Moschoviæ Carum inauguravit. Smolenscum olim imperante suo Avo Sigismundo I. fraude ereptum, armis vindicavit, & Poloniæ restituit. Nulum tamen atrociorum hostem habuit, quàm cognata acie instructum: nihilominus & huic vincendo, par non defuit fortuna. Ericum in Svecia, Carolum in Livonia, Patruos suos felici Marte vicit. Gustavum Adolphum Patruelem suum in Prussia, ipsa lenitate & indulgentia sanguinis superavit. Civili verò bello impetitus, multò gloriosior extitit victor: quando rebellibus primò civibus, tandem supplicibus

veniam dedit: ratus nimirum boni Prin-
 cipis esse, etiam malos servare cives.
 Nocere malis, etiam pessimus quisque
 potest; prodesse nemo, nisi optimus. Ut
 medicum multa funera, ita Principem
 multa infamant supplicia. Quantam
 pervicaciam in perduelles, tantam clemen-
 tiam in supplices utendum. Noverat for-
 sitan hic Princeps, quod de hoste victo-
 ria, lauro et auro digna; de cive tro-
 phaeum, ruina est, et ignominia. Ni-
 hil est bello civili perniciosius: in quo
 tam qui cadit, quam qui cadit, non
 omnino pius est. Magis ex actione,
 quam ex nomine Lepidus Romanus,
 qui cum suo decertans Augusto, dome-
 sticam evertit pacem. Plus pompa in
 nomine Pompeji fuisset, si funesto ex-
 ercitu, orbem et patriam funeribus non
 implevisset. Quanquam & humiles civi-
 um supplicum preces, ad veniam profu-
 isse puto: Eo enim feliciter, quod profun-
 dius cadit sponte inclinata protervia.
 Pax humiles intacta fovet, minuitque
 mode-

modestia crimen. Illas rebellium credibile est fuisse voces: *Nihil opus est bello, pacem veniamq; rogamus. Parce tuas in nos, perdere victor opes. Porrigimus vincetas ad tua jura manus.* Non deerant & aliæ in hoc Principe virtutes: imò omnes erant, nempè *unica virtus coronam non implet.* Cateris è vulgo hominibus, *singula fermè virtutes sufficiunt; Princeps nisi omnes habeat, paucas habere censetur.* Regnandi tamen *svavitas & clementia, egit in eo principatum.* Nimirum *uti crudelitas etiam in unum exercita, omnes armat ad odium, ita clementia etiam uni exhibita, singulos stimulat ad amorem.* *Obsequium tigresq; domat, tumidosq; leones.* *Non per fulmina tantum novimus in caelo magnum regnare Tonantem; imbelli tonitru passim leniq; procella contenta monuisse Jovis.* *Iustitia & amor, validus sunt Principis arces, nulla tyrannorum vis diuturna*

fuit. Quamuis iratū vibret sua spicula
 vulgō, spicula Rex ulli figere nescit apīs.
 Temnere nimirū Regum est, contē-
 dere vulgi. Non benè regio offusa ful-
 gebit sereno caesaries; quoties cruentus è
 subditorum vulnere sumitur, daturq;
 census. Crudele regnum mole ruit sua,
 constat paternum. Hinc Lechicus mo-
 net Vates: Regnet in augustis, residens
 clementia sceptris, videat ☉ placido,
 regia sole domus. Alta superciliō pos-
 nat reuerentia fulmen, nec faciles on-
 rent livida fata manus. Blanda thro-
 nō magnisq; ruat de fascibus ira, nec
 rigidus quatiat Lechica scepra furor.
 Gratia regna regat, verset clementia
 sceptrum, clemens ☉ gratus Principis
 esto thronus. Plenus tandem annorum
 & meritorum Princeps, finem vitæ, non
 gloriæ fecit Varsaviæ, anno Domini mil-
 lesimo sexcentesimo trigesimo tertio, æ-
 tatis sexagesimo sexto, Regni quadrage-
 simo quinto.

IMAGO VLADISLAI IV.

VLadislavus IV. Sigismundi III. filius, concordibus omnium suffragiis, uno duntaxat ad speciem libertatis nonnihil reclamante, in paternum solium est effectus. Vix regio insignitus diademate, pro purpura loricam, pro corona galeam assumere debuit. Brevi enim post coronationem cum triplici confligit hoste, cum Moscho in Severia, cum Turca in Podolia, cum Sveco in Prussia, ubiq; & de omnibus victor. Religionis & pietatis cultor erat acerrimus, noverat quippè, quòd *mutuis auxiliis religionem Princeps, religio Principem servat. Religione salva, stat floretq; Respublica; neglecta & prolapsa, Rempubli- cam trahit secum in ruinam. Principes debent esse quantum ferro, tantum pietate potentes.* Hinc meritò Princeps hic à summo Christi in terris Vicario, *Septemtr; omnis decus, Religionis & fidei presidium* est appellatus. Jam verò Patriam tanto complectebatur amore; ut Pater Patriæ diceretur. Et quamvis omnium civium corda, rara humanitate, & singulari ultra Principum consuetudinem, familiaritate

habuit sibi devinctissima; illa tamen regiam
 munificentiam singulis ferè momentis stu-
 duerat devincire, id unicuique se habere
 ratus; quod in alios effudisset. Et certè
*non sibi, sed civium commodis, nati sunt
 Principes. Nulla Principum major est bea-
 titudo, quàm alios facere beatos. Hac est
 Regum felicitas, facere alios felices.* Et
 quamvis monet Tullius: *Ita te aliorum mi-
 serescat; ne alios tui misereat. Ita de nostro
 lumine, alteri est accendendum, ut nobis
 luceat; sic egenti est dandum, ut ipse non
 egeat; sic donare Princeps debet, ut semper
 possit. Nimià namq; liberalitate, Regia libe-
 ralitas exhauritur.* Nihilominus Princeps
 hic, adusq; regiarum fortunarum angu-
 stias fuit liberalis: & quò plura erogave-
 rat; eò se credidit ditiozem. Dignus im-
 mortalitate Vladislavus, mortuus est Me-
 recii 20. Maji, anno Domini 1648. ætatis
 53. Regni decimo quinto.

IMAGO JOANNIS CASIMIRI

Joannes Casimirus, Vladislavi IV. frater,
 ex tyrocinio Societatis JESU ad rega-
 le solium, à pulla veste, ad purpuram à
 Polo-

Polonis invitatus, illo poterat gloriari: *a virtute datus, utor honoribus.* Omnium Principum dotes, in hunc unum Principem Superi collegerunt. Præcipuè tamen Religione, pietate, prudentia, æquitate, fortitudine, & magnanimitate animi ad prodigium insignitus, re ipsa monstravit; quòd donec ascenderet thronum, in virtutum extiterit magisterio. Porrò turbulentissimo Reipublicæ tempore, Imperii clavo admotus, centuriata in Patriam mala, infra-cto animi robore sustinuit, pressam namq; Svecicis, Moschoviticis, Cosaticis; Hungaricis, Tartaricis, Civilibusq; armis Patriam, ab ultimis ferè vindicavit ruinis. Ita sanè *premunt non opprimunt heroicum pectus calamitates. Magnus animus nescit metiri læta, nisi ipsis periculis. Virtutem incitat, quidquid infestat. Explorant adversa viros, perque aspera durò nititur ad laudem virtus interrita clivò* Decet magnanimitas quemlibet mortaliū, etiam illum, infra quem nihil est. *Vires pepulit, pondusq; mali; casus animò, qui tulit a-*

quò. *Non cessat naufraga virtus.* Tanto malorum agmine pressus Princeps optimus, quidquid ab illo produxit vitæ tempore, pœna fuit. Poterat de se dicere identidem: *Non mihi grata dies, noctes vigilantur amara, morsq; minus pœna, quàm mora mortis habet. Melius est enim inter strenua opera semel perire, quàm multarum injuriarum patientes, viuere. Nonne mori satius, quàm vitæ ferre pudorem. Quanquam mortis habet vices, lentè cùm trahitur vita gementibus.* Nihilominus ex hac malorum congerie, fauentibus Superis est eluctatus. Scilicet *Et victus reperit gladiator arenam Et redit in tumidas naufraga puppis aquas. Victiq; resurgunt, Et quos deseruit, melior fortuna reuiscit.* Secedenti extra limites Patriæ Casimiro, gravem fuisse regiæ fortunæ recordationem vel inde colligere licet; quòd *in immerita calamitate tristissimum est, temporum exactorum felicitas.* Et quamvis

vis non rarò contudit ingenium patientia longa malorum. Hic tamen Princeps fortissimò animò omnes sustulit calamitates: non ignarus, quòd tempus & dies medetur malis, sanitatemq; adfert animis. Quod ratio nequit, sæpè sanavit mora. Pleraq; tempore mulcentur, & acerbissima quaq; mala dulcescunt morâ. Paulatim atrocibus iræ languescunt animis, & vis mollita senescit. Mora dat vires, teneras mora pracoquit uvas. Et quia aliis imperare fortuna est, sibi suisq; affectibus est virtutis. Pacatis undiq; in Patria rebus, ultrò regni diadema abdicavit, anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo octavo. Et certè non mitra Regem sola, sed efficit regina virtus. Rex est, qui honores spernit, & se ipsum regit. Tunc omnia jure tenebis, cum poteris Rex esse tui. Potestas culminis, tempestas mentis. Privata vita potior publicâ. Plurimi regia felicitate in privata fortuna abundant. Levatur on-

ribus, qui priuatur honoribus. *Omne quod supereminet, plus mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudet.* Unde Seleucus dicere solebat: *Paucis notum esse regnum; & neminem, qui illud nouerit, inuentum iri, qui diadema Regium humi projectum tolleret.* Princeps hic mortuus est in Galliis, tumulatus Cracouiæ, unà cum Rege Michàele.

IMAGO MICHAELIS KORYBUTI.

Michàel Korybutus Wisniowieccius admirando omnium regni Ordinum consensu in Regem Poloniarum est electus, anno Domini 1669. Non diu in ejus electione deliberatum: *vel solo meruit Princeps ex nomine regnum. Cessant nempe longa deliberandi spatia, ubi virtus est in confesso.* Circumvolitans ipso electionis tempore examen apum, futurum Principem melleum portendebat: nec aliter respondit rei eventus. Tantæ enim clementiæ & svauitatis erat Princeps; ut delictum & amor populi vocaretur. Et certè *nihil tam deforme est, quàm ad supremum Imperium,*

perium, etiam acerbitatem naturæ ad-
jungere. Nulla major infelicitas, quàm
imperare aliis, qui propter metum pas-
rent. Sicut medicina apud egros usus,
etiam apud sanos honor est; ita cle-
mentiam, quamvis pœnâ digni invo-
cant, etiam innocentes colunt. Poten-
tia character, formidandum superci-
lium, & vultus fastidiosus abomina-
tioni est. Nulla re magis, vulgarem
staturam excedunt Principes, quàm
humanitate & clementia. Celsa pote-
statis species non voce feroci; non alto
simulata gradu, non improba gestu.
Hinc benè Plinius monet: Princeps maxi-
mè timeat, ne timeatur. Et Tacitus: Rex
sit civium amor, hostium terror. Et Clau-
dian: suum monuit Principem: *Sis pius
imprimis, nam cum vincamur in omni mu-
nere, sola Deos equat clementia nobis.* Sub
hoc svavi & melleo Principe, mellea fo-
rent tempora; nisi illa fellea effecisset fa-
torum inclementia: quibus cessit Leopoli
anno 1673. ii. Novembris, illâ ipsâ die, sci-
licet

licet D. Martino Episcopo sacrâ, quâ exercitus regni, & M. D. Litv. cæsis ad Chocimum 30. Turcarum millibus, insignem de barbaris victoriam reportavit. Regnavit annis quatuor. O si totidem regnâisset sæculis. *Illud tantum malum est in bonis Principibus; quod nunquam satis suis vivunt.* Vixit annis 30. satis breviter: nihilominus ille longum vixit, æternum sibi qui merendo vendicat ævum. *Quem sui raptum genuere cives, hic diu vixit.* Nullus namq; Polonorum fuerat; qui hunc optimum Principem non ploraret. Et certè *sinè modo termino debet esse is dolor; quo maximis optimis Principibus parentatur.* *Magnarum mentium cladem, vix perennia lacrymarum eluunt diluvia.* *Sicuti magnæ moles non imparem ruinam, ita magnæ mentes ab obitu suo parem trahunt luctum.* *Sola deplorandis magnorum heroum fatis sufficit aternitas.*

IMAGO JOANNIS III.

Joannes hoc numero III. ex antiqua, &
 in regno Poloniæ clarissima togâ sagôq;
 Sobiesciorum Familiâ oriundus, à galea
 ad coronam, à lorica ad purpuram, à cla-
 va & Scipione ad sceptrum est assumptus.
 Agens namq; Generalissimum Exercitûs
 Regni Ductorem, & Marechalcum, om-
 nium Ordinum consensu Rex Poloniæ
 est renunciatus, Varfaviæ 1674. 21. Maji,
 coronatus Cracoviæ à Primate regni An-
 drea Olszovio Archi-Episcopo Gnesnensi
 1676. 2. Februarii. Princeps hic *Marte*
ferox, & vinci nescius armis, non so-
 lum liberis civium suffragiis, sed etiam re-
 ctifactorum conscientiam candidatus, per
 strages & tumulos hostium, per purpu-
 ratos Tauricano sanguine ascensus, instra-
 to victricibus laureis calle pervenit ad so-
 lium. *Maximus unus dignus, qui Pa-*
trix personam sumeret unus. Et certe
nemo dignior censetur sceptris; quàm
qui devoto pro Republica capite coro-
nam licitatur. Nemo gloriosius acqui-
rit regnum; quàm qui illud victoriis
illu-

illustravit. Nemo dignius regalem assu-
 mit purpuram; quam qui prius hostili
 sanguine est purpuratus. Digna scepro
 manū, quæ salutē publicā gladio asseruit.
 Dignū regali diademate caput; quod sub
 galea desudavit. Dignus coronario au-
 ro vertex, qui martiali onustus ferro,
 laureis cingebatur. Mirus suprema
 sentit onus mitra, dura probatus pon-
 dere cassidis. Non paucos Regum vel
 fors nascendi, vel fortunæ favor, in rega-
 li collocavit throno; Joannem verò vir-
 tus & merita promoverunt ad solium: ut
 de illo cecinit Pœta: *Regna aliis Luci-
 na tulit, vel munere cæcus error, &
 abrepti studiis pugnacibus æstus: tu
 solium virtute paras; tibi debita mer-
 ces. Quippè comes virtutis honos; &
 militat omnis emerito fortuna sago.*
 Et certè officii celsitudo, sinè merito-
 rum sublimitate nihil est, nisi honoris
 titulus sinè honore. Gloriosius est ho-
 norem mereri, quàm obtinere. Me-
 reri

rerum non nisi optimis contingit, obti-
 nere etiam pessimis. Ex condigno ce-
 dit ei dignitas; qui nihil aut parvum
 suffragiis, plurimum debet virtuti &
 meritis. Indecorus honor, qui preca-
 rio aut sorte obtigit, non virtutum &
 meritorum impendiō. Clariūs virtus
 tum inter umbras relucet honor. Omnes
 Honorii debent esse tales, ut quod olim
 de Stilicone dictum, de se dici audiant:
*Querantur ut omnes, Imperium tibi
 serò dari.* Princeps hic augusti corporis
 majestate, & absolutæ prudentiæ ampli-
 tudine, bellandi ac regnandi artibus, atq;
 rerum gestarum gloriâ nulli Regum post
 Reges natos secundus, dignus ut non uni
 Poloniarum regno, sed orbis universi præ-
 esset imperio. *Egregium semper Patriæ
 caput, ille Senatus vindex, ille fori,
 legum, ritusq; togæq; Turcarum, Co-
 facorum, Tartarorumq; fulmen erat.* Bis
 Orientem castris exiit: semel ad Choci-
 mum, alterâ vice ad Viennam: *gladiumq;
 per omnes exegit gentes: victor in o-
 mni*

mni cursu signa tulit. Nec solum proprios victricibus armis tuebatur limites; etiam alienas provincias triumphali ferro defendebat. Nam *sua retinere, privata domus, de alienis certare, regia laus est.* Inglorium est, *sua duntaxat generose tueri, & aliena damna intueri: generosum pectus etiam aliena torquet injuria.* Ingentis gloria auctoramentum est, *pugnare pro aliis, cum pro te non habeas opus.* Fortunam & virtutem extendere oportet, non claudere. *Fama extendere factis, hoc virtutis opus.* Hic gloriosissimus Joannes, Leopoldum I. Imperatorem auxiliaribus juvit copiis, & Viennam Austriacam obsidione hostium liberavit. Illic *toto descenderat ense in jugulum Scythia.* In se cuncta arma, virosque gerebat. Ibi factus belli Generalissimus, caesis fugatisque Turcis & Tartaris, Salvatoris nomen obtinuit. *Tangere difficile est, qua Mars tuus egerit illic,* fortissime Joannes: paucis absolvam: *Victoria felix auspiciis mox, facta*

facta tuis. Paucis in bella secutis ac-
cessit, vicit, rediit. Cæterum recensenden-
dis hujus Principis virtutibus, omnes
Mathematici, describendis ejus laudibus
omnes Historici, deprædicandis meri-
tis, nec integra cum Oratoribus sæcula
sufficerent. Illud tamen non omiserim,
quòd in Chocimensi bello serenissimus
hic Præcursor, sub ferrea olim casside,
antequam aureâ coronaretur cydari, pro-
dromo ad pugnam passû, stricto præivit
mucrone. Docuit hoc pacto: tum potissi-
mum triumphare Exercitum, quando
ipse belli Imperator non solû pugna spe-
ctator, sed etiam socius est, simulq; com-
milito. Quod jubeas vide, primus ex-
ple. Dextras minores accendunt ex-
empta Ducum. Tunc benè fortis equus
referato carcere currit, cum quos præ-
tereat, quosq; sequatur, habet. Omni-
um in bello successuum, Ducis exem-
plum anima est. Nec illud reticere fas
est, quòd supra naturam erat humanissim9,
ultra Principum consuetudinem familia-
M.
riss-

rissimus. Illius certè propria erat virtus,
 quam suo Trajano adscripsit Plinius: *Per-*
inde summis atq; infimis charus, tan-
tâ concordia gloriâ amoremq; con-
tigisti; ut nihil veritati hilaritate, ni-
hil gravitati humanitate detrabatur.
Heret lateri tuo, quisquis accessit: fi-
nemq; sermoni suus cuiq; pudor, non
tua superbia fecit. Sunt, qui cùm in-
duunt purpuram, exuunt humanita-
tem, erubescunt familiaritatem: Et
cùm incipiunt esse Principes, desinunt
esse homines. Sunt, qui dignitati sue
detrabi putant; nisi in palatii sacra-
rio, tanquam occultum Numen secre-
ta veneratione consulantur. Sunt, qui
authoritatem ab ambitione non discer-
nunt. Ipsum Domini vocabulum sa-
tis invidiosum, nisi familiaritate ali-
qua mitigetur. Multi conscenso so-
lio, cœlum se conscendisse putant, Et
veluti numen à longè adorari volunt.
 Gratiissimo verò Joanni, quo non fur-
 rexit

rexit major Princeps, æquè ante, ac in
 folio eadem fuit humanitas, clementia,
 affabilitas, facilisq; accessus. Hinc meri-
 tō quispiam illud ei inscripsit encomium:
Delicia orbis & urbis, civium amor,
hostium terror, fulmen Orientis, in-
vidia seculorum, exemplar Regum,
Joannes, id est Sarmatia gratia, nu-
mero tertius, sed regnandi & bellan-
di arte nulli secundus. Hic ergo tan-
 tusq; Princeps post immortalia facinora,
 illo die, scilicet SS. Trinitati sacro, quo
 olim solium conscenderat, Villanoviæ pro-
 pè Varsaviam 17. Junii, anno 1696. regni
 sui 22. mortalis esse desit. Si tamen quis
 credet eum fuisse mortalem, qui nihil in
 vita gessit, quod non saperet immortali-
 tatem. Non ita tamen mortuus est glo-
 riosissimus Princeps; ut etiam post fata
 superstes non vivat in cordibus postero-
 rum. *Nesciunt post fata extingvi il-*
lustres anime, etiam inter tenebras
mortuales diem ferunt. Succutiant
cætera cladibusq; involvant Parca,
unica despectat virtus, & fama ses-
M2
pul-

*pulchrum. Vivet, & à nullo tenebris
 damnabitur & vo. Qui pulchra pa-
 trat, nescit atra mortis iter, trepi-
 dumq; funus: Illud post fata Principis
 hujus declamari poterat: Utinam vel
 nunquam natus fuisses, vel nunquam
 morereris. Magna tamen solatia Le-
 thi inde feres; quòd te populiq; Pa-
 tresq; ingemuere mori. His citius la-
 cryma deerunt, quàm causa dolendi.*

IMAGO AUGUSTI II.

AUGUSTUS II. Sacri Romani Impe-
 rii Elector, Hæreditarius Saxonie
 Princeps, post Hungaricam Tauricamq;
 lauream, ad auream Sarmatici Regni Co-
 ronam assumptus, & in Regem Polonia-
 rum anno millesimo sexcentesimo nona-
 gesimo septimo, die vigesimâ septimâ Ju-
 nii electus, à Stanislao Dabscio Episcopo
 Cujaviensi decimâ quintâ Septembris Cra-
 coviæ coronatus. Princeps hic *dives avis*
Atavisq;, suo de sanguine ducit progeniem
admotam Superis, cœloq; locatam. Vetustif-
 sima hujus Regnantis Familia, retroactis
 clara

clara sæculis, in sex Romanis Imperato-
 ribus, scilicet in Ottone primo, in secun-
 do, & in tertio, (qui Boleslao primo Po-
 loniarum Regi regale contulit diadema) in
 Henrico primo & secundo, in Sanctorum
 numerum relato, in Lothario secundo, ad
 omnem fulget immortalitatem. Verum so-
 pitos non movendo cineres, & *quidquid
 sæcula prisca tegunt*; nec ampla Saxonicæ
 Domûs recensendo decora, quibus pleni
 annales, & *conscia veri fama canit, totum
 pridem vulgata per orbem*. Quod attinet
 Personam Regiam; Rex est gratioso vul-
 tu conspicuus, ingenii solertiâ, consilio-
 rum maturitate, armorum peritiâ, & in-
 victa animi fortitudine præstantissimus.
 Ad belli opera, *quorum fortuna per orbem
 signa dedit*, à teneris vitæ annis est innu-
 tritus. Ejus illud est elogium, quod suo
 Cæsari Florentinus inscripsit Vates: *Re-
 ptâsti per scuta puer, Thracumq; re-
 centes exuvie tibi ludus erant. In te
 mens ardua semper à puero, tenerisq;
 etiam fulgebat in annis. Primordia
 tanta, vix pauci meruere senes. Ad
 Rhenum, & in Brabantia gloriosissimè mi-
 lita-*

litavit: Moguntiam vindicavit; in Hungarico bello sic ille Ducis summò præfuit Imperiò; ut Sultanus se ipso jam minor, è campis Hungariæ profugus, ingentes animos & vincendi fiduciam amiserit; Pannonia verò amissam planè receperit securitatem. Catholicam amplexus fidem, rarè in Saxonia exemplò Orthodoxam nobilitavit Religionem. Tertiò regni sui annò sinè armorum strepitu, solâ nominis sui famâ ita totum exterruit Orientem; ut ad expectata longo tempore universalis pacis fœdera, & restitutionem Kameneci inclinaret. Scilicet *magnorum bellatorum nomina, sunt ipso penè timenda sono. Validior est quibusvis machinis, præconcepta opinio.* Et quàmvis rarus est, quem *auri sacra fames, & opum studiosa cupido non torqueat. Sunt, qui licèt congerie auri saginantur, non tamen satiantur. Sunt, quorum domestica limina aureus alluit Pactolus, & tamen magna torquentur siti. Crescunt & opes, & opum furiosa cupido. Crescentem sequitur cura pecuniam, majorq; fames. Non implent cupientes, omnia mentes, quidquid fodit Iber,*

Iber, quidquid Tagus extulit auri. Nihi-
 lominus procul est hæc labes à Principe
 nostro: *Dispersit cum sole manus. Non
 sua privatus crescunt araria damnis, nihil
 negat, & se se vel non poscentibus offert:*
 Inquiens: *Ante oculos interq; manus, sunt
 omnia vestra. Ne tempora perde precan-
 do, quod petis, omne feres. Si quid fert
 impetus, opta; cuncta dabo. Et certè dul-
 ce est Imperium, ubi potius munificentia
 Principis, quam ipse Princeps imperat.
 Regium est accipere parva, largiri ma-
 gna. Ex aurea beneficiorum semente, gla-
 ria seges pullulat immortalis. Torpet vir-
 tus, si aureis non excitatur calcaribus.
 Scilicet egregios invitant premia mores.
 Non satis est Principi, subditos ad benè a-
 gendum exemplis provocare, nisi provocet
 & premiis. Hinc liberalissimus Princeps
 indecora detestando lucra, & inglori-
 os pro honoribus proventus, vacan-
 tes dignitatum curules non auri, sed vir-
 tutis & meritorum pretiò æstimatas,
 gratis dispensat. In benè promeritos, vi-
 duos partitur honores, nec prece nec pretio
 motus. Et certè venalis animi Princeps
 est, si omnia habet venalia: gratius est
 donum,*

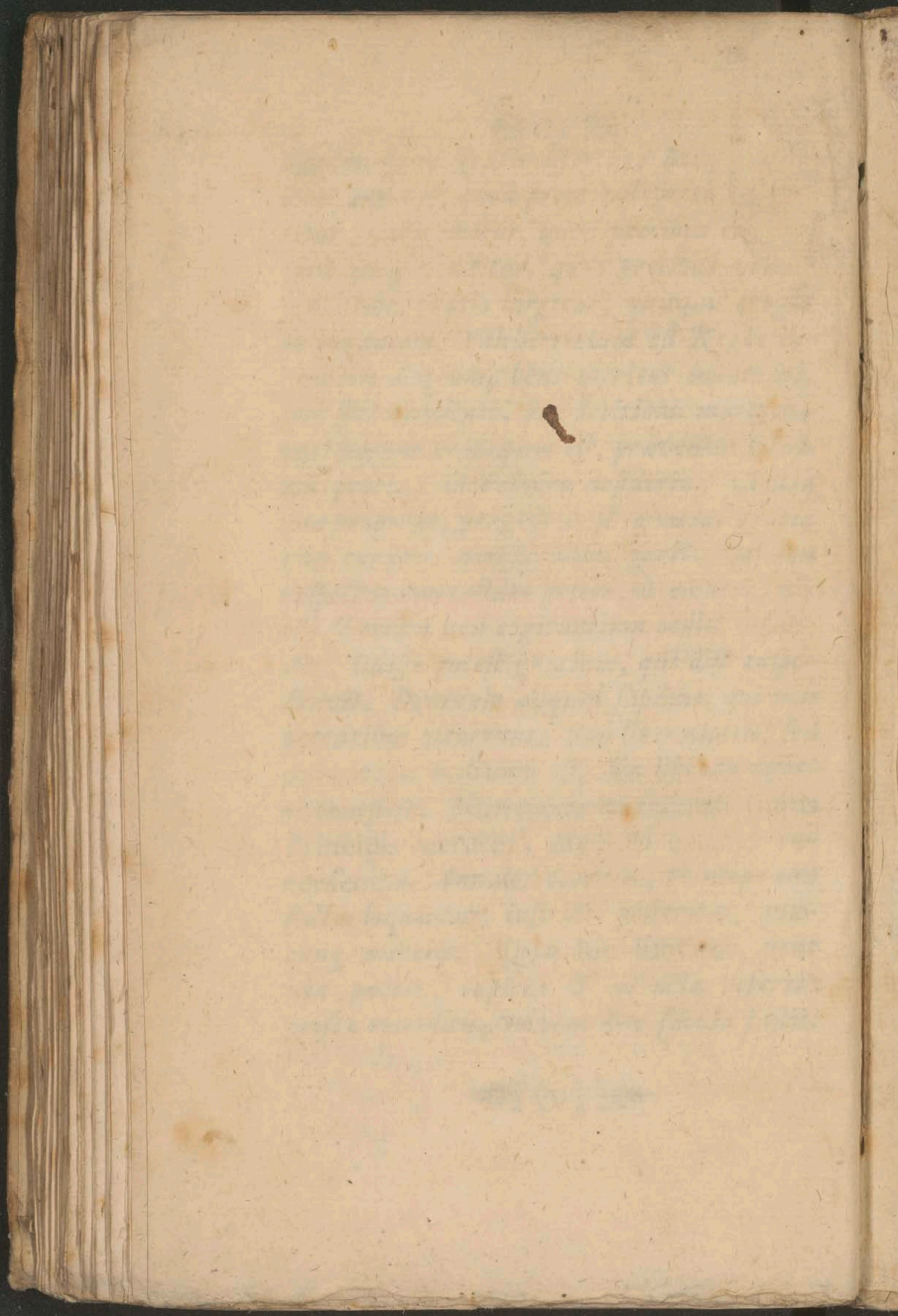
donum, quod gratis offertur. Beneficium no-
 men amittit, quod prece vel pretio acqui-
 ritur. Caro emitur, quod precibus emitur;
 caro quoque venditur, quod precibus vendi-
 tur. Non gratis largitur, quisquis erogat
 in rogantem. Pulcherrimum est Regie di-
 gnitatis elogium, bene meritos munerari,
 sine spei tormento, sine petitionis martyrio.
 Optimorum Principum est, prevenire Civi-
 um preces, antevenire desideria. Gratia
 quae properat, prae-grata est gratia: gratia
 quae tardat, nomen inane gerit. Sol non
 expectat mortalium preces, ut oriatur, ul-
 tro se etiam non cogitantium oculis infun-
 dit. Odisse potest gratiam, qui diu exspe-
 ctavit. Divinum aliquid sapiunt, qui non
 petentibus occurrunt. Non liberalitatis, sed
 tenacitatis indicium est, diu librata offer-
 re beneficia. Non memoro reliquas hujus
 Principis virtutes, digniori calamo re-
 censendas: Annales veterum, Princeps tua
 facta loquentur: inscribet posteritas, que-
 cumque mereris. Quae hic subticui, fiene
 ista palam, cupient & in acta referri:
 prisca recensitis, volvent haec secula fastis.

BIBLIOTHECA UNIV.

SACRARIUM

S (o) S

Biblioteka Jagiellońska

stdr0025781

